

PAVOL ZEMKO

**FORMÁLNA HOMILETIKA
A HOMÍLIE NA ROK C**

FIDES EX AUDITU

„Viera z počutého“ – toto heslo má autor tejto knihy, homiletik Pavol Zemko vpísané do svojho erbu. Homiletike sa venuje celoživotne a systematicky, či už v teoretickej alebo v praktickej oblasti. Aj v tejto práci dokazuje vernosť svojmu heslu. Ani nemôže inak – je homiletikom celou svojou bytosťou.

Po prečítaní zbierky Zemkových homílií sa opäť potvrdzuje, že na šírenie viery nestačí iba hovoriť a nestačí iba počúvať. Vieru šíriace slovo musí mať predovšetkým silu. Nie decibely, ale silu osloviť srdce. Túto silu homiletik Pavol Zemko dokazuje aj tejto zbierke svojich homílií - úprimných „bratských oslovení“ svojich farníkov i všetkých čitateľov tohoto zväzku.

Zemkovo homiletické slovo nie je len obyčajným slovom, pri jeho počutí zároveň vidíme obrazy. Pred našim vnútorným zrakom sa odvíjajú príbehy zo života, bežného, každodenného, príbehy zo života našich súčasníkov. Tieto obrazy, vložené do súradníc Písma, odhaľujú v autorovom rozprávaní svoj, na prvý pohľad nepovšimnutý hlboký význam.

Pri počúvaní Zemkových homílií sme teda svedkami toho, ako sa vypovedané slovo excelentného homiletika vo vnútornom zraku počúvajúceho mení na obraz. A je to tak aj pri čítaní tejto zbierky. A navyše – pri čítaní textov nielen vidíme písmená homílie, ale zároveň počujeme Zemkov hlas, vykresľujúci a evanjeliom osvetľujúci príbehy našej každodennosti.

Počuté je zároveň videné. Zemkovo slovo vykresľuje príbeh, slovo sa mení na obraz, oslovuje človeka a lieči ho.

PhDr. Ladislav Vrtel – Herold Slovensko,
hlavný štátny radca pre heraldiku

ÚVOD

K napísaniu ďalšieho dielu mojej *homiletiky* ma inšpiroval významný teologický prínos učenia emeritného pápeža Benedikta XVI. (2005 – 2013), ktorého osobnosť sa zvýraznila aj jeho abdikáciou 10. februára 2013. Ale veľkým povzbudením pri písaní mi bola, a stále i je, osobnosť súčasného pápeža Františka, ako pokračovateľa, reformátora a novátora v špeciálnom zdôrazňovaní témy chudoby a solidarity s chudobnými, ako i v komunikácii s nimi a s celým svetom. V tomto duchu sa nesie i jeho apoštolská exhortácia *Evangelii gaudium – Oohlasovanie evanjelia v súčasnom svete*. Vo svojom programovom dokumente pápež František *nenápadne* hrdo, a pritom veľmi smelo, odvážne, a s nekompromisným dôrazom bojuje voči súčasnému modernému konzumnému svetu. A tak sa jednak radí k svojim predchodcom – sociálnym pápežom v kontinuite od pápeža Leva XIII. a jeho prvej sociálnej encykliky *Rerum novarum* z roku 1891. Pápež František širokospektrálne oslovuje a zachytáva život v našej súčasnosti a žiada, aby sme na domestikáciu celého učenia Katolíckej cirkvi využili všetky možné prostriedky, ktoré sú nám k dispozícii, a to aj prostredníctvom komunikácie, ktorá nastáva pri hlásaní Božieho slova. A tak sa stáva i tým, ktorý pozitívne zasahuje do homiletiky tzv. rétorickou komunikáciou.

Aby sme pochopili všetky zásady rétorickej komunikácie, s ktorými sa špeciálne zaoberá formálna homiletika, predstavíme v prvej kapitole tejto publikácie najskôr podnety súčasného emeritného pápeža Benedikta XVI., s vysvetlením jednotlivých foriem hlásania Božieho slova, na čo konkrétne nadväzuje pápež František, ktorý si osobitne všíma iba dve z nich – kerygmu a homíliu. V druhej kapitole sa oboznámime s nosnými sociálnymi témami pápeža Františka, ktorými sú solidarita a sociálna spravodlivosť, na ktoré nadväzuje oná sociálna komunikácia Božieho slova. A napokon v tretej kapitole sa zameriame na sociálny rozmer evanjelizácie sveta chudobných homiletickou formou *kerygmou*, s podporou myšlienok pápeža Františka a už jeho citovanej exhortácie *Evangelii gaudium*. Z nej si prostredníctvom *homílie* priblížime *sociálny rozmer komunikácie* v solidarite so všetkými – čo je ústrednou témou pontifikátu pápeža Františka, pričom homiletika sa s ňou vzájomne prelína.

Venovanie

...,aby radosť evanjelia
došla až do končín zeme
a nijaká periféria nebola ukrátená o jeho svetlo.“¹

¹ FRANTIŠEK, Evangelii gaudium. O ohlasovaní evanjelia v súčasnom svete. In Pápežské dokumenty, 93. zväzok. Trnava : Spolok sv. Vojtecha – VOJTECH, spol. s r. o., 2014, 202 s. ISBN 978-80-8161-044-8.

1. PÁPEŽ FRANTIŠEK NADVÄZUJE NA SVOJHO PREDCHODCU – EMERITNÉHO PÁPEŽA BENEDIKTA XVI.

1.1. Nový dynamizmus podľa emeritného pápeža Benedikta XVI.

Pápež Benedikt XVI. vo svojej homílii počas svätej omše na začiatku svojho pontifikátu pripomenul svetu, že pastieri Cirkvi sa musia, podobne ako Kristus, vydať na cestu, aby vyviedli ľudí z púšte na miesto života, k priateľstvu s Božím Synom. Týmto vyjadrením mal pápež na mysli šírenie viery, o ktoré sa musia usilovať predovšetkým klerici – biskupi, presbyteri a diakoni, ako i všetci pokrstení laici. Napomôcť tomu možno verným hlásaním Božieho slova, pretože, ako hovorí svätý Pavol: „*Viera je z hlásania a hlásanie skrze Kristovo slovo,*“ (Rim 10, 17). A preto z Cirkvi musí vychádzať hlásateľov hlas, ktorý všetkým predkladá *kerygmu*, prvotné a základné hlásanie, ktoré sám Ježiš, počas svojho verejného účinkovania, predkladal svojim poslucháčom.

Podľa Druhého vatikánskeho koncilu (1962 – 1965) je vrcholom hlásania *homília*, ktorá je aj dnes pre mnohých kresťanov hlavným momentom stretnutia sa s Božím slovom. V hlásaní sa uskutočňuje dvojaký pohyb: prvým sa vystupuje k prameňom posvätných textov a udalostí, k prvotným výrokom dejín spásy, aby bolo možné pochopiť ich význam a poslanstvo, čo sa deje pri *kerygme*; druhým pohybom sa zostupuje do prítomnosti, do dnešného dňa prežívaného poslucháčom, či čitateľom, stále však v Kristovom svetle, ktoré je žiarivou niťou spájajúcou Písma, ako je tomu v *homílii*. Tak to robil sám Ježiš na ceste z Jeruzalema do Emauz v spoločnosti dvoch svojich apoštolov (Lk 24, 13-35), tak to robil aj diakon Filip na ceste z Jeruzalema do Gazy, keď s etiópskym vysokým hodnostárom nadviazal symbolický dialóg: „*Aj rozumieš, čo čítaš? Ako by som mohol, keď mi to nik nevysvetlil?*“ (Sk 8, 30-31).

Hlásanie Božieho slova je jedným z pilierov života Cirkvi.² Emeritný pápež Benedikt XVI. vo svojej encyklike *Deus caritas est* v článku 25 tvrdí, že hlásanie Božieho slova (*kerygma*, *martyria*) je jednou z troch úloh, ktoré patria k podstate Cirkvi – okrem služby lásky (*diakonie*) a vysluhovania sviatostí (*leiturgie*). Ich spoločným menovateľom je láska.³ Od začiatku Cirkvi sa láska považuje za jej základné poslanie (Sk 2, 44-45).

1.2. Kerygma a homília – Homiletické formy hlásania božieho slova

Formami hlásania Božieho slova sa zaoberá homiletika, nazývaná aj *ars homiletica*, alebo rétorické umenie duchovného rečníctva. Inými slovami povedané, ide o jednu z disciplín pastorálnej – praktickej teológie.⁴ V 19. storočí boli pokusy homiletiku nazývať aj inými pomenovaniami, ale ani jeden z nich sa neujal – *halieutika* (*halieutes* – rybár, *halieuein* – loviť ryby), *keryktika* (*keryssein* – hlásať, objasňovať), *martyretika* (*martyrein* – svedčiť).

Všeobecne sa homiletika rozdeľuje na: fundamentálnu, základnú, materiálnu, formálnu a špeciálnu. Formám hlásania Božieho slova sa venuje formálna homiletika. V súčasnosti rozlišujeme devätnásť foriem hlásania Božieho slova: *catechesi*, *cherigma*, *concione*, *conferenza*, *discorso*, *dottrina*, *elogio*, *esegesi*, *fervorino*, *istruzione*, *omelia*, *orazione*, *panegirico*, *parabola*, *parenese*, *praedica*, *prontuario*, *sermone*, *trattato*.⁵ My sa sústreďíme na dve z nich: *kerygmu* a *homíliu*.

1.2.1. Kerygma

V apoštolskej dobe sa používala *kerygma* ako hlavná téma prvého hlásania Božieho slova, a to buď kvôli obráteniu Židov (Sk 2, 39; 3, 22; 13, 26-41), alebo kvôli obráteniu pohanov (Sk 14; 17, 22-31; 24), keď hlásanie vyzývalo k pokániu, obráteniu, alebo k viere v Ježiša Krista – ukrižovaného, zmŕtvychvstalého, nanebovstúpeného, ktorý sa prejavoval svojou božskou mocou a naplnením všetkých starozákonných prisľúbení, a ktorý nám zosiela Ducha Svätého. *Kerygma* je teda podstatou evanjelia a základným prameňom prvokresťanskej tradície. V novozákonných spisoch bola *kerygma* najskôr zaznačená (1 Kor 15, 1-8; Rim 1, 1-6), potom bola formulovaná ako vyznanie kresťanskej viery a napokon bola definovaná dogmatickými vyhláseniami Cirkvi.⁶

Dnes sa pojmom *kerygma* označuje to, čo je zvestované – ide o určité slávnostné vyhlásenie, volanie hlásateľa, ktorý úradne oznamuje skutočnosť, že Kristus zvíťazil nad smrťou, čím poslucháč vidí rozmer večnosti. *Kerygma* zároveň predstavuje aj pevný bod v štruktúre homílie. Jej formou je hlásanie zjavených Božích právd tak, ako ich Božia múdrosť sama zvestovala, a ako ich Cirkev od samého počiatku svojím učiteľským úradom hlásala.⁷ Ide o Božie slovo o zmŕtvychvstaní Krista a o jeho oslave Bohom Otcom. Cieľom *kerygmy* je prebudiť a obnoviť vieru poslucháčov, aby „*prijali Božie slovo, ktoré sme hlásali, neprijali ste ho ako ľudské slovo, ale – aké naozaj je – ako slovo Božie; a ono pôsobí vo vás veriacich,*“ (1 Sol 2, 13). Svätý Ján Pavol II. dodáva, že hlásateľ k tomu

2 BISKUPSKÁ SYNODA. *Poslanstvo Božiemu ľudu na záver biskupskej synody o Božom slove*. In Dokumenty Svätej Stolicy, 66. zväzok. Trnava : Spolok sv. Vojtecha – VOJTECH, spol. s r.o., 2009. ISBN 978-80-7162-751-7.

3 BENEDIKT XVI. *Deus caritas est. O kresťanskej láske*. In Pápežské dokumenty, 61. zväzok. Trnava : Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r.o., 2006, s. 36-37. ISBN 80-7162-594-9.

4 HRDLÍČKA, J. *Stručná homiletika*. Olomouc : Matice cyrilometodějská, 1991, s.10.

5 SODI, M. – TRIACCA, A. M. *Dizionario di omiletica*. Torino : Leumann – Bergamo – Gorle, 2002, s. 496-509. ISBN 88-01-01424-4.

6 HERIBAN, L. *Príručný lexikón biblických vied*. Bratislava : Vydavateľstvo Don Bosco, 1994. s. 577-578.

7 VRABLEC, J. – FABIAN, A. *Homiletika I. – II. Základná a materiálna*. Trnava : Spolok sv. Vojtecha, 2001, s. 25-26. ISBN 80-7162-339-

potrebuje posilu, aby sa nenechal znechutiť, aby neupustil od svedectva „*aj keď svoju vieru musí vyznávať v nepriateľskom, alebo ľahostajnom prostredí.*“⁸

1.2.2. Homília

Homília (exegetická kázeň, grécky óμιλία, latinsky exhorta, t. j. výklad) je v novozákonnom období súčasťou synagogálnej liturgie⁹, ktorá sa zakladá na voľnom výklade biblického textu a jeho aplikácii na konkrétny život. Z novozákonných spisov majú homiletickú formu listy *Hebrejom*, *Jakubov a Prvý Petrov*. Zachovali sa aj židovské homílie v podobe palestínskych *midrašov* (*jelammedenú* – *nech nás poučí* – hebrejský výraz, ktorým sa začína úvod do homílie, ktorá vysvetľuje vopred prečítaný starozákonný text; po ňom nasleduje otázka vzťahujúca sa na normy pre život, ktorá je úvodom do poučného vysvetlenia textu) a v helenistickej podobe, akou je napr. Štvrtá kniha Machabejcov.¹⁰ Homília vykladá a aplikuje niektorú časť, odstavec alebo verš Svätého písma z perikopy, evanjelia, či epištoly, ktoré sú priamo predčítavané na bohoslužbe, alebo tiež z niektorého iného textu *Ordinária* alebo *Propria* svätej omše zo dňa, pričom sa berie do úvahy či už tajomstvo, ktoré sa slávi, alebo auditórium, ktoré mu má porozumieť a poznanú pravdu nasledovať vo svojom živote.¹¹ Grécke slovo óμιλεῖν – homília, znamená dôverný styk, rozhovor, bratské oslovenie. Úzko súvisí so slovesom óμιλεῖν – rozprávať, ako i s totožným slovom διαλέγεσθαι – viesť dialóg, čím sa potvrdzuje, že homília je zostavená ako virtuálny dialóg.¹²

V dejinách homiletiky sa stretávame s obidvoma druhmi hlásania, tak s homíliou, ako i s kázňou. Sám Pán Ježiš používal jednak homíliu, keď vykladá v Nazarete text z Iz 61, 1-2 (Lk 4, 16-30), alebo keď objasňuje veci vzkriesenia emauzským učeníkom – (Lk 24, 27), ale nie je mu neznáma ani tematická kázeň, akou je napr. reč na vrchu – (Mt 5, 1-12), či lúčenie pri Poslednej večeri (Jn 17, 6-19). Pána Ježiša v používaní homílie nasleduje svätý Pavol počas nedeľnej Eucharistie v Troade¹³ (Sk 20, 7-11). V prvotnej Cirkvi je až po Origenesa každé bohoslužobné hlásanie Božieho slova homíliou (Sk 20, 11). Origenes sa považuje za otca homílie, pretože dal slovu *homília* význam, a to tým, že homília bola pre neho výkladom Svätého písma pred zhromaždeným ľudom. Po Origenovom vzore aj mnohí cirkevní otcovia nazývajú svoje *kázne* homíliami, napríklad Efrém Sýrsky (+ 373), Bazil (+ 379), svätý Cyril Jeruzalemský (+ 386), sv. Gregor Naziánsky (+

389), svätý Ambróz (+ 397), svätý Ján Zlatoústý (+ 407) a svätý Augustín (354 – 430). Svätý Augustín v 4. knihe svojho diela *De doctrina christiana* podáva teoretický rétorický návod pre hlásateľov Božieho slova.¹⁴ Následne prichádza éra ďalšej formy hlásania Božieho slova, ktorou je kázeň. Sporadicky sa homília začína zase objavovať od 19. storočia v súvislosti s teologickým vedným odborom – homiletikou. K homílii napokon zaujal rozhodujúce stanovisko až Druhý vatikánsky koncil (1962 – 1965), ktorý spomedzi foriem hlásania Božieho slova vybral 4. decembra 1963 v konštitúcii *Sacrosanctum concilium*, pre bohoslužbu iba jednu formu, a tou je práve homília.¹⁵ Exkluzivitu homílie potvrdil následne v roku 1983 aj Kódex kánonického práva v kánone 767.¹⁶

8 JÁN PAVOL II. *Redemptoris missio. O trvalej platnosti misionárskeho poslania Cirkvi*. In Pápežské dokumenty, 19. zväzok, Trnava : Spolok sv. Vojtecha, 1997, 146 s. ISBN 80-7162-204-4.

9 BISCONTIN, CH. *Predicare oggi: percé e come*. Brescia : Queriniana, 2001, s. 44-106. ISBN 88-399-2164-8.

10 SCHÜEPF, G. *Handbuch zur predigt*. Zürich – Einsiedeln – Köln : Benziger, 1982, 496 s. ISBN 3-545-21036-7.

11 ZEMKO, P. *Homiletické smernice. Z dejín homiletiky na Morave, v Čechách a na Slovensku*. Trnava : Dobrá kniha, 2007, 117 s. ISBN 978-80-7141-565-7.

12 ZEMKO, P. *Základná homiletika a homílie na rok A*. Trnava : Ivona Matúšová, 2012, 216 s. ISBN 978-80-9413-19-5.

13 HERIBAN, L. *Apoštol Pavol – ohlasovateľ Evanjelia*. In Duchovný pastier, revue pre teológiu a duchovný život, roč. LXXVIII, č. 6, jún 1997, s. 269-278. ISSN 0139-861X.

14 ANDOKOVÁ, M. *Rečnické umenie sv. Augustína v kázňach k stupňovým žalmom*. Bratislava : Iris, 2013, s. 121-183. ISBN 978-80-8153-000-5.

15 *Dokumenty Druhého vatikánskeho koncilu I*. Trnava : Spolok sv. Vojtecha, 1993, 342 s.

16 *Kódex kánonického práva*. Bratislava : Konferencia biskupov Slovenska, 1996, 893 s. ISBN 80-162-061-0.

2. POZORNOSŤ PÁPEŽA FRANTIŠKA SOLIDARITE A SOCIÁLNEJ SPRAVODLIVOSTI

„Evanjelizovať znamená sprítomňovať vo svete Božie kráľovstvo.“ O tom je i apoštolská exhortácia pápeža Františka z 24. novembra 2013 – O ohlasovaní evanjelia v súčasnom svete, *Evangelii gaudium*. Exhortácia je výsledkom prác XIII. riadneho zasadnutia Biskupskej synody, ktorá sa konala v dňoch 7. – 28. októbra 2012 v Ríme a ktorej ústrednou témou bola: *Nová evanjelizácia na odovzdávanie kresťanskej viery*. Pápež priznáva, že na počiatku dejín evanjelizácie bola *kerygma*, prvé hlásanie. V jej centre je milosrdná láska:

- a) Nebeského Otca, ktorý nekonečne miluje každé ľudské bytie;
- b) Božieho Syna, ktorý vzal na seba ľudské telo a pozdvihol ľudskú osobu k samotnému Srdcu Boha;
- c) Ježiša, ktorý za nás vylial svoju krv, čo nazývame vykúpením.

Vykúpenie má sociálny rozmer, pretože Boh vykúpil jednotlivú osobu, ako i vzájomné vzťahy medzi ľuďmi. A tak medzi evanjelizáciou a pomáhaním človeku nachádzame intímne spojenie, ktoré sa musí nevyhnutne prejaviť a rozvíjať v celej evanjelizačnej činnosti. Prijatie prvého hlásania vyvoláva v živote človeka túžbu, snažiť sa a mať na srdci dobro druhých. Tento nerozlučný zväzok je vyjadrený v niektorých textoch Svätého písma:

- „Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili.“ (Mt 25, 40)
- „Akou mierou budete merať vy, takou sa nameria aj vám.“ (Mt 7, 2)
- „Budte milosrdní, ako je milosrdný váš Otec! Nesúďte a nebudete súdení. Neodsudzujte a nebudete odsúdení! Odpúšťajte a odpustí sa vám. Dávajte a dajú vám. . . akou mierou budete merať vy, takou sa nameria aj vám.“ (Lk 6, 36 – 38)

Pápež František, ako najvyšší predstaviteľ Katolíckej cirkvi, zdôrazňuje, že sociálne princípy nemôžu byť len všeobecnými indikáciami, ktoré nikoho neoslovujú, ale treba z nich vyvodiť praktické dôsledky, ktoré budú účinne ovplyvňovať súčasné a zložité situácie. A preto Svätý Otec František upozorňuje, že o náboženstve už nemožno tvrdiť, že sa musí obmedzovať len svoju súkromnú sféru, aby pripravilo duše do neba, ale aby vykonalo tzv. *kresťanské obrátenie* a prehodnotilo všetky oblasti a aspekty života. Zvlášť tie, ktoré sa vzťahujú na sociálny poriadok a snahu o spoločenské dobro. V dôsledku toho nemôže nikto od Katolíckej cirkvi vyžadovať, aby svoju vieru zamkla len do intímnej sféry ľudí bez toho, aby mala akýkoľvek vplyv na sociálny a národný život. Dôvodí to otázkou: Kto by sa dnes odvážil umlčať nehynúce posolstvo sv. Františka z Assisi, či zatvoriť do kostola neopomenuteľný a gigantický odkaz sv. Matky Terézie z Kalkaty?

Milujeme túto našu planétu, konštatuje pápež František. Zem je náš spoločný dom. Milujeme ľudstvo, všetci sme si navzájom bratmi a sestrami. Preto sme povinní starať sa o budovanie lepšieho sveta. A v tom tkvie podstata sociálnej náuky Cirkvi, ktorá je na prvom mieste pozitívna a zároveň propozitívna, čo znamená, že určuje smer činnosti a neprestáva byť znakom spásy. Zároveň sa spája s aktivitami ostatných cirkví a cirkevných spoločenstiev, či už v rovine doktrínálnej úvahy, ako i v rovine praktickej. No pápež František s pokorou priznáva, citujúc svojho predchodcu bl. Pavla VI. (1963 – 1978), že je veľmi ťažké vysloviť jediné a rozhodujúce riešenie, ktoré by malo univerzálnu platnosť. Je preto vždy nevyhnutné objektívne analyzovať situáciu vo vlastnej krajine. A to predovšetkým:

- zaradenie chudobných do spoločnosti
- pokoj a sociálny dialóg.

Stačí si pozrieť Sväté písmo, aby sme objavili, ako dobrý Otec túži počuť volanie chudobných:

- „Volal proti tebe k Pánovi a bol by to pre teba hriech.“ (Dt 15, 9)
- „Vyslyšaná býva kliatba toho, kto ti v trpkosti duše zllorečí, lebo vyslyší ho ten, čo ho stvoril.“ (Sir 4, 6)
- „Ak má niekto pozemský majetok a vidí brata v núdzi, a srdce si pred ním zatvorí, ako v ňom môže ostávať Božia láska? (1 Jn 3, 17)
- „Mzda, ktorú ste zadržali robotníkom, čo vám žali polia kričí. A krik žencov došiel k sluchu Pána zástupov.“ (Jak 5,4).

V kontexte týchto biblických textov určite lepšie pochopíme aj Ježišovu žiadosť: „Vy im dajte jesť.“ (Mk 6,37). Pápež František k tomu poznamenáva, že je potrebná spolupráca pri odstraňovaní komplexných príčin chudoby, pri podpore integrálneho rozvoja chudobných, ako i spolupráca v jednoduchých a každodenných prejavoch solidarity voči veľmi konkrétnym trápeniam, s ktorými sa stretávame.¹⁷

2.1. Solidarita

V termíne spoločenstva sa musí vždy myslieť na životy všetkých, čo je prejavom *solidarity*. Zároveň je tiež „spontánnou reakciou človeka, ktorý pokladá sociálny rozmer vlastníctva a univerzálne určenie dohier za hodnoty nadradené súkromnému vlastníctvu. Súkromné vlastníctvo dohier je zdôvodniteľné ich spravovaním a zhodnocovaním, aby lepšie slúžili spoločnému dobru; a solidaritu preto treba žiť ako rozhodnutie dať chudobnému to, čo mu prináleží“, pretože naša planéta prináleží celému ľudstvu. Z tohto dôvodu by sa bohatší mali vzdať niektorých svojich práv, aby s väčšou slobodou dali svoje dobrá k dispozícii druhým. Preto potrebujeme rásť v solidarite, ktorá umožní všetkým stať sa strojcami svojho

17 FRANTIŠEK. *Evangelii gaudium. O ohlasovaní evanjelia v súčasnom svete*. In Pápežské dokumenty, 93. zväzok. Trnava : Spolok sv. Vojtecha – VOJTECH, spol. s r. o., 2014, s. 13-16; 128-136. ISBN 978-80-8161-044-8.

osudu a rozvíjať sa. Nehovoríme pritom len o zabezpečení potravy pre všetkých, ale aj o tom, aby sa všetci tešili z blahobytu, všestranného rozvoja a , ktoré sú určené všetkým na spoločné užívanie; čo následne so sebou prináša radosť, či už zo vzdelania, z prístupu k zdravotnej starostlivosti, zo slobodnej, kreatívnej, angažovanej a solidárnej práce, ako aj zo spravodlivej mzdy.

Žiaľ, aj vďaka veľkým možnostiam konzumu a zábavy v spoločnosti sa vytvára istý druh odcudzenia. Odcudzená spoločnosť vo svojich formách usporiadania, výroby a spotreby potom komplikuje budovanie medziludskej solidarity.¹⁸

2.2. Sociálna spravodlivosť

Podľa pápeža Františka patrí medzi naše ľudské povinnosti, aby sme počúvali výkrik chudobných. K tomu nás viacnásobne osobitne povzbudzuje Sväté písmo:

- „Blahoslavení milosrdní, lebo oni dosiahnu milosrdenstvo.“ (Mt 5, 7)
- „Hovorte a konajte ako tí, čo majú byť súdení podľa zákona slobody! Súď bez milosrdenstva čaká totiž toho, kto nepreukázal milosrdenstvo. Ale milosrdenstvo sa vyvyšuje nad súdom.“ (Jak 2, 12-13)
- „Odčiň svoje hriechy spravodlivosťou a svoje viny milosrdenstvom k bedárom; azda sa predĺži tvoja bezpečnosť.“ (Dan 4, 24)
- „Milosrdenstvo vyslobodzuje zo smrti a očisťuje od každého hriechu.“ (Tob 12, 9)
- „Horiaci oheň zadúša voda, tak almužna zmýva hriechy.“ (Sir 3, 33-34)
- „Predovšetkým majte vytrvalú lásku jedni k druhým, lebo láska zakrýva množstvo hriechov.“ (1 Pt 4, 8)

Pápež František tvrdí, že táto biblická „pravda prenikla hlboko do mentality cirkevných otcov a prorockým spôsobom vo forme kultúrnej alternatívy odolávala individualizmu pohanského hedonizmu.“ Pripomína tiež príklad z katechézy svätého Augustína: „Ako v prípade požiaru utekáme hľadať vodu, aby sme ho uhasili, rovnakým spôsobom ak do iskry hriechu vzbĺkne naša slama, a preto stratíme pokoj, keď sa nám naskytne príležitosť vykonať dielo milosrdenstva, radujeme sa, akoby to bol prameň, ktorý sa nám ponúka na uhasenie požiaru. Je to taký jasný, priamy, jednoduchý a výrečný odkaz, že žiadna cirkevná hermeneutika ho nemá právo relativizovať. Reflexia Cirkvi nad týmito textami by nemala zahmlievať ani oslabovať ich povzbudivý význam, ale skôr napomôcť, aby sa ľudia s nimi odvážne a nadšene stotožnili.“

Boh sa sám stal chudobným (2 Kor 8, 9), keď sa narodil prostredníctvom „áno“, vysloveného chudobnou Panou Máriou, v malom mestečku na periférii veľkej Rímskej ríše. Spasiteľ, Ježiš Kristus, sa narodil v chudobnej maštálke

medzi zvieratami – ako sa to stávalo mnohým chudobným; do chrámu ho prišli predstaviť s dvoma holúbkami, čo bola obeta chudobných, ktorí si nemohli dovoliť kúpiť baránka (Lk 2, 24; Lv 5, 7); vyrástol v dome jednoduchého robotníka – tesára, svätého Jozefa, a pracoval vlastnými rukami, aby si zarobil na chlieb; keď začal hlásať Božie kráľovstvo, nasledovali ho celé zástupy vydedencov, aby sa potvrdili jeho vlastné slová: *Duch Pána je nado mnou, lebo ma pomazal, aby som hlásal evanjelium chudobným*“ (Lk 4, 18); a na inom mieste dal chudobným veľkú nádej: „*Blahoslavení chudobní, lebo vaše je Božie kráľovstvo*“ (Lk 6, 20); pri čom sa s nimi priamo stotožnil: „*Bol som hladný a dali ste mi jesť*.“ Vstup do neba podmienil preukázaním milosrdenstva chudobnému (porov. Mt 25, 35n). Boh tak udeľuje chudobným svoje *prvé milosrdenstvo*, podľa sv. Jána Pavla II. V Cirkvi nás to pobáda „*zmýšľať tak, ako Kristus Ježiš*“ (Flp 2, 5), ako o tom svedčí celá cirkevná tradícia zahrnutá, podľa pápeža Benedikta XVI., v kristologickej viere v Boha. Preto pápež František, nasledujúc odkaz svojich predchodcov a ich nauky, túži po *chudobnej Cirkvi pre chudobných*. Lebo chudobní nás môžu veľa naučiť aj tým, že skrze svoje vlastné trápenia poznajú trpiaceho Krista. Je preto nevyhnutné, aby sme sa všetci nechali evanjelizovať Kristom. Bude to tzv. *nová evanjelizácia*, ktorá pre chudobných predstavuje:

- pozvanie spoznávať spásonosnú silu pôsobiacu v ich životoch
- umiestnenie do centra putovania Cirkvi.

Pre nás ostatných ide o povolanie, aby sme:

- v chudobných objavili Krista
- prepožičali chudobným svoj hlas na pomoc v ich problémoch
- boli pre chudobných ich priateľmi
- počúvali chudobných
- chápali chudobných
- prijímali tajomnú múdrosť, ktorú nám chce dať Boh prostredníctvom chudobných
- ocenili chudobných v ich vlastnej добрote, s ich štýlom bytia, kultúrou a spôsobom života viery.

Lebo ak je chudobný milovaný, je považovaný za veľmi hodnotného. Aj preto sa chudobní musia cítiť v každom kresťanskom spoločenstve *ako doma*. Tento štýl blahozvesti evanjelia by bol najkrajším a najúčinnnejším predstavením blahozvesti Božieho kráľovstva. Bez *prednostného pamätania* na chudobných, by *hlásaniu evanjelia, ktoré je prvým skutkom lásky*, hrozilo, že sa mu buď nebude rozumieť, alebo zapadne do mora slov, ktorým je dnešná spoločnosť komunikácie každodenne zaplavená.

18 FRANTIŠEK. *Evangelií gaudium. O ohlasovaní evanjelia v súčasnom svete*. In Pápežské dokumenty, 93. zväzok. Trnava : Spolok sv. Vojtecha – VOJTECH, spol. s r. o., 2014, s. 136-143. ISBN 978-80-8161-044-8.

Najhoršou *diskrimináciou*, ktorou chudobní trpia, je *nedostatok duchovnej pozornosti*. Totiž väčšine chudobných je vlastná otvorenosť pre vieru. Potrebujú Boha, a preto nesmieme zanedbať ponuku *Jeho priateľstva, Jeho požehnaní, Jeho slovo, Jeho sviatosti* a možnosť napredovať v raste a dozrievaní vo viere. V súvislosti s uvedeným, sa prednostné pamätanie na chudobných musí prejavovať v privilegovanej a prioritnej náboženskej pozornosti. Nikto by nemal hovoriť, že nemôže byť nablízku chudobným preto, lebo sa musí viac venovať iným veciam. Toto je častá výhovorka tak v akademickej, ako i podnikateľskej a profesionálnej oblasti, no často aj v cirkevnej sfére. Každý musí pochopiť, že nik nie je vyňatý z povinnosti starať sa o chudobných a venovať pozornosť sociálnej spravodlivosti:

- duchovnému obráteniu
- intenzite lásky k Bohu a k blížnemu
- zápalu pre spravodlivosť a mier
- evanjeliovej pozornosti voči chudobným, k samotnej chudobe.

Pápež František vo svojej apoštolskej exhortácii *Evangelii gaudium* poprosil všetkých kresťanov, aby spoločne „*hľadali kreatívne spôsoby prijatia tejto kreatívnej ponuky*.“¹⁹

19 FRANTIŠEK. *Evangelii gaudium. O ohlasovaní evanjelia v súčasnom svete*. In Pápežské dokumenty, 93. zväzok, Trnava : Spolok sv. Vojtecha – VOJTECH, spol. s r. o., 2014, s. 140 – 147. ISBN 978-80-8161-044-8.

3. NAPOMÁHANIE SOLIDARITY A SOCIÁLNEJ SPRAVODLIVOSTI HOMÍLIU

Evangelii gaudium, publikácia pápeža Františka, pozostáva z piatich kapitol, pričom tretia kapitola sa venuje hlásaniu evanjelia. Pápež sa v nej zameriava na homíliu, každodenný mediálny prejav hlásateľov evanjelia, teda mediátorov *par excellence*, ktorá vo svojej podstate musí byť vždy zameraná na vzájomnú solidaritu so všetkými.

3.1. Nebezpečenstvá Komunikácie

Človek je schopný spoločného života, čo vyjadruje jeho schopnosť:

- stretávať sa
- objasť sa
- byť si vzájomnou oporou
- byť účastními na tomto trochu nesúrodnom prúde, ktorý sa môže premeniť na:
 - opravdivú skúsenosť bratstva
 - karavánu solidarity
 - svätú púť.

Ak by sme mohli kráčať po takto označenej ceste, bola by to:

- dobrá vec
- veľmi oživujúca
- veľmi oslobodzujúca
- vytvárajúca novú nádej.

Sám pápež napísal: „*Vyjst' zo seba samých a pripojiť sa k druhým je prospešná vec.*“

Veľké nebezpečenstvo komunikácie predstavuje *imanencia*, t. j. sústredenie sa na seba. Každé jedno sebecké rozhodnutie je na škodu celému ľudstvu. „*Mnohí sa snažia utiecť pred ľuďmi a zavrieť sa do pohodlného súkromia alebo do najužšieho okruhu svojich blízkych, čím opúšťajú realizmus sociálneho rozmeru evanjelia. Lebo tak, ako by niektorí chceli Krista len čisto duchovného, bez tela a bez kríža, existujú aj pokusy viesť medziosobné vzťahy len prostredníctvom sofistikovaných zariadení, cez obrazovky a systémy, ktoré možno zapnúť a vypnúť ovládačom.*“

Evanjelium Ježiša Krista nás pozýva nebáť sa stretnutia a byť v neustálom blízkom vzťahu s:

- tvárou druhého človeka
- jeho fyzickou prítomnosťou, ktorá je naliehavá
- jeho bolesťou a požiadavkami
- jeho nákazlivou radosťou.

Lebo skrze vieru v Ježiša Krista sme pozvaní na *revolúciu jemnosti*, ktorá je v prežívaní autentickej viery. A tá je:

- neoddeliteľná od daru seba samého
- od príslušnosti k spoločenstvu
- od služby
- od zmierenia s druhými.

Izolovanosť je jednou z verzií *imanencie* a môže sa prejavovať vo falošnej autonómii, ktorá vylučuje Boha. Svoje vyjadrenie môže nájsť aj v náboženskom živote, a to v duchovnom konzume, ktorý je blízky chorobnému individualizmu. Mnohí ľudia dnes majú smäď po Bohu, no snažia sa ho uhasiť nezmyselnými ponukami, alebo Ježišom Kristom bez tela a bez záujmu o druhého. A ak nenachádzajú v Cirkvi duchovnosť, nechávajú sa zviest' rôznymi inými ponukami.²⁰

3.2. Vlastné formy ľudovej nábožnosti

Vlastné formy ľudovej nábožnosti vyplynuli z vtelenia kresťanskej viery do ľudovej kultúry. Integrujú v sebe preto osobný vzťah s Bohom, Pannou Máriou, či s konkrétnym svätcom. Majú telo, majú tvár a sú vhodné na udržiavanie vzťahov a nie individualistických únikov. *Duchovnosť blahobytu* bez spoločenstva s *teológiou prosperity*, bez bratských záväzkov, alebo so subjektívnymi skúsenosťami bez tváre, sa redukujú len na vnútorné prežívanie, zahľadené do seba. Vyskytuje sa len v niektorých oblastiach našich spoločností. Pre veriaceho človeka je veľmi dôležité zaujímať sa o druhých. Riešenie situácie nikdy nespočíva v úteku od osobného a angažovaného vzťahu s Bohom, ale jediná správna cesta spočíva v stretávaní sa s druhými a v objavovaní Ježišovej tváre v druhých ľuďoch. A to v ich:

- hlase
- prosbách
- utrpení.

Aj keď častokrát skusujeme nespravodlivé útoky, či nevďačnosť, a snaha rozhodovať sa pre bratstvo by nás unavovala.

To je skutočný spôsob nadväzovania vzťahov s druhými, ktorý nás uzdravuje namiesto toho, aby nám škodil, pretože dokáže:

- vnímať veľkosť blížneho
- spoznať Boha v každom človeku
- znášať ťažkosti spoločného života
- spoliehať sa na lásku svojho Boha
- otvárať svoje srdce Božej láske
- hľadať šťastie druhých podľa vzoru dobrého Otca.

20 FRANTIŠEK. *Evangelii gaudium. O ohlasovaní evanjelia v súčasnom svete*. In Pápežské dokumenty, 93. zväzok. Trnava : Spolok sv. Vojtecha – VOJTECH, spol. s r. o., 2014, s. 40-81. ISBN 978-80-8161-044-8.

Preto s dôrazom napísal pápež František: „*Nenechajme si ukradnúť spoločenstvo!*“ Lebo celý Ježišov život sa prihovára nášmu osobnému životu. A vždy, keď Ježiša znovu objavíme, zistíme, že aj toto potrebujú ľudia okolo nás.²¹

3.3. Neformálne misijné hlásanie

Pápež František v dokumente *Evangelii gaudium* cituje svojho predchodcu, pápeža Benedikta XVI. (2005 – 2013), ktorý 8. októbra 2012, pri otvorení XIII. Synody biskupov, povedal: „*Je vždy dôležité vedieť, že prvé slovo, skutočná iniciatíva, opravdivá činnosť vychádza od Boha a len prostredníctvom zapojenia sa do tejto Božej iniciatívy a ju prosiac*, môžeme sa aj my – s ním a v ňom – stať hlásateľmi evanjelia.“ Lebo spása, ktorú hlása Cirkev, je pre všetkých. Pán Ježiš nechcel, aby apoštoli vytvorili nejakú exkluzívnu, či elitnú skupinu. Ved' preto povedal: „*Chod'te teda, učte všetky národy*“ (Mt 28, 19). Preto sú potešiteľné slová pápeža Františka: „*Rád by som povedal tým, ktorí sú ustráchaní alebo ľahostajní: Pán povoláva aj teba, aby si bol súčasťou jeho ľudu, a robí to s veľkou úctou a láskou!*“²² To znamená, že všetci máme hlásať uprostred ľudstva Božiu spásu a prinášať povzbudzujúce odpovede plné nádeje a novej sily do ďalšieho putovania k miestu nezištného milosrdenstva, kde sa všetci musia cítiť prijatí a milovaní.²³ Tam nájdú odpustenie a povzbudenie žiť podľa dobrého vzoru evanjelia. K tomu sme pozvaní už pri krste, vďaka ktorému sa každý člen Božieho ľudu stáva *učeníkom misionárom*. Preto už nehovoríme, že sme *učeníci* a *misionári*, ale *učeníci misionári*. A nech už máme akúkoľvek úlohu v Cirkvi a stojíme na akomkoľvek stupni poznania svojej viery, sme *aktívnymi protagonistami evanjelizácie*. Ak by sme o tom neboli presvedčení, pozrime sa na prvých učeníkov, ktorí hneď, ako spoznali Ježišovu tvár, išli a hlásali plnú radosť: „*Našli sme Mesiáša.*“ (Jn 1, 41) A Samaritánka sa hneď po stretnutí s Ježišom stala misionárkou, lebo mnohí Samaritáni uverili v Ježiša „*pre slovo ženy.*“ (Jn 4, 39) Svätý Pavol zase od svojho stretnutia s Ježišom Kristom „*hneď v synagóge*“ hlásal „*Ježiša, že je Božím Synom.*“ (Sk 9, 20). Ako hlásatelia evanjelia sme všetci povolaní, aby sme neustále rástli, a preto sa snažme o to, aby sme, mali lepšiu formáciu, prehľbovali sa v láske, jasnejšie vydávali svedectvo o evanjeliu, a tak aby sme našli spôsob hlásania Ježiša zodpovedajúci našej situácii, v ponuke jasného svedectva Pánovej zachraňujúcej lásky.

21 FRANTIŠEK. *Evangelii gaudium. O ohlasovaní evanjelia v súčasnom svete*. In Pápežské dokumenty, 93. zväzok. Trnava : Spolok sv. Vojtecha – VOJTECH, spol. s r. o., 2014, s. 82 – 99. ISBN 978-80-8161-044-8.

22 FRANTIŠEK. *Evangelii gaudium. O ohlasovaní evanjelia v súčasnom svete*. In Pápežské dokumenty, 93. zväzok. Trnava : Spolok sv. Vojtecha – VOJTECH, spol. s r. o., 2014, s. 82-99. ISBN 978-80-8161-044-8.

23 Biskupské heslo pápeža Františka: *Miserando atque eligendo*. Dostupné online: <http://w2.vatican.va/content/francesco/it/biography/documents/papa-francesco-biografia-bergoglio.html>, 24. 2. 2017. Povolanie a zachránený Milosrdenstvom. In PIGOZZI, C. – MADELIN, H. Takto koná on: Pápež František. Bratislava : Remedium, 2014, 201 s. ISBN 978 – 80 – 89230 – 70 – 9. Biskupské heslo trnavského arcibiskupa, Mons. Róberta Bezáka: *Imple nos misericordia - Zahŕň nás milosrdenstvom*. Dostupné online: <http://www.abu.sk/arcidieceza/historia-trnavskych-biskupov/>, 24. 2. 2017.

„Ak Cirkev túži zažiť hlbokú misijnú obnovu, je tu jedna forma“ hlásania, „ktorá sa nás všetkých týka ako každodenná úloha. Je to sprostredkovanie evanjelia osobám, s ktorými sa:

- stýkame,
- najbližším,
- ako aj neznámym.

Je to „neformálne“ hlásanie, „ktoré možno uskutočniť počas rozhovoru;“ hlásanie, „aké robí misionár, keď príde k niekomu na návštevu. Byť učeníkom znamená byť stále pripravený prinášať druhým Ježišovu lásku – a to sa môže uskutočniť na akomkoľvek mieste, na ceste, na námestí, v práci, na ulici.“

V dôsledku osobnostného rastu veriacich, si pracovníci na poli pastorácie, vysvätení služobníci – kňazi, ale aj rehoľníci a laici, musia uvedomiť svoju nezastupiteľnú úlohu osobného sprevádzania. Avšak sprevádzania s rozvahou, schopnosťou a umením chápať a čakať, počúvať Ducha, aby sa s úctou a súcitom povzbudzovali k dozrievaniu v kresťanskom živote. Preto Cirkev potrebuje pohľad blízkosti, aby sa vždy mohla zastaviť pri druhom, keď to potrebuje. No nikdy nemá ísť len o akúsi terapiu, ktorá by podporovala uzavretie sa do vlastnej imanencie, čím by prestalo putovanie s Kristom smerom k Otcovi, kde dosahujeme skutočnú slobodu. Z toho vyplýva určitá potreba pedagogiky evanjelia, ktorá nám radí poukázať aj na objektívnu zlobu hriechu (Mt 18, 15), avšak bez toho, aby sme súdili zodpovednosť a mieru zavinenia človeka (Mt 7, 1; Lk 6, 37). Prikladom duchovného sprevádzania a formácie v rámci apoštolskej činnosti je vzťah Pavla s Timotejom a Títom (Tít 1, 5; 1 Tim 1, 3-5). Tento spôsob nie je dotieravým sprevádzaním, ba ani izolovanou sebarealizáciou, ale *učeníci misionári sprevádzajú učeníkov misionárov s pomocou Božieho slova.*²⁴

3.4. Homília podľa pápeža Františka

Božím slovom sa musí živiť každá:

- homília
- evanjelizácia (počúva ho, medituje o ňom, žije ho, oslavuje ho a vydáva o ňom svedectvo; Božie slovo je prameňom evanjelizácie)
- cirkevná aktivita (Božie slovo je ich srdcom)
- katechéza (Božie slovo ju radikálne zúrodňuje).

Hlásanie je vždy pokorné, slušné a úctivé. Ten, kto ho hlása, vie, že posolstvo, ktoré sa hlása, nás vždy presahuje.

Na jeho začiatku stojí osobný *dialóg*, v ktorom sa vyjadria a tlmočia vlastné radosti, nádeje a starosti o svojich blízkych, ako aj o mnohé ďalšie veci ukryté

v srdci. Následne sa *ohlási Slovo*, naratívny spôsobom alebo čítaním Svätého písma, „vždy však pamätajúc na základné posolstvo hlásania: osobná láska Boha, ktorý sa stal človekom, obetovala seba samu za nás a stále živá nám ponúka svoju spásu i svoje priateľstvo.“

Hlásanie môže byť vyjadrené:

- priamym spôsobom
- prostredníctvom osobného svedectva
- rozprávaním
- gestom
- formou, ktorú vzbudí duch svätý v konkrétnej situácii.

Ak sú na to podmienky, a zdá sa to rozumné, je vhodné, aby učeník misionár ukončil stretnutie krátkou modlitbou, dotýkajúcou sa starostí, ktoré sa vložili do Božích rúk. Vtedy sa spozná, že Božie slovo sa reálne prihovára jej existencii. Je dôležité pripomenúť, že evanjeliové hlásanie sa odovzdáva prostredníctvom rozličných foriem a nespočetných gest a znakov, ktorých spoločným subjektom je Boží ľud a vyjadrujú absolútne nemeniteľný obsah.²⁵

V spoločnej knihe francúzskej novinárky Caroline Pigozzi a jezuitu Henriho Madelina, sa v prvej časti, v piatej kapitole pod názvom *Pápež politik a sprostredkovateľ* píše, že homílie pápeža Františka sú vo všeobecnosti zostavené z troch častí, ako to svojho času robil vo svojich príhovoroch aj generál de Gaulle. Pápež František, tvrdia autori publikácie, pozná moc gesta i svojho slova, a preto komunikuje zásadne ústne. Priehľadnosť jeho homílií je v tom, že sa dotýka súčasných tém. Jeho očisťujúca osobnosť je v spôsobe, ako sa vie priblížiť k druhým, čím vytvára Katolíckej cirkvi a pápežstvu univerzálny prúd sympatií a pozornosti.²⁶

O štruktúre homílie publikoval švajčiarsky autor Guido Schüeppe v publikácii *Handbuch zur predigt* v roku 1982.²⁷ Osem bodovým označením sa jej na Morave priblížil biskup Josef Hrdlička v roku 1991.²⁸ Na Slovensku sa vyučuje šesťbodová štruktúra homílie podľa Jozefa Vrabce, ktorú publikoval v rokoch 1984 – 1985 ako predhovor k svojim slovenským homíliám, vydaných v Ríme zásluhou jeho brata Štefana, neskoršieho pomocného biskupa v Trnave. Komplexne a knižne ju Jozef Vrabec vydal až v roku 2001 v spolupráci so svojim žiakom, Antonom Fabianom.²⁹ Štvorbodové homílie odporúčali na Slovensku Faith, Foltýnovský a Korec pred

24 FRANTIŠEK. *Evangelií gaudium. O ohlasovaní evanjelia v súčasnom svete*. In Pápežské dokumenty, 93. zväzok. Trnava : Spolok sv. Vojtecha – VOJTECH, spol. s r. o., 2014, s. 128-178. ISBN 978-80-8161-044-8.

25 FRANTIŠEK. *Evangelií gaudium. O ohlasovaní evanjelia v súčasnom svete*. In Pápežské dokumenty, 93. zväzok. Trnava : Spolok sv. Vojtecha – VOJTECH, spol. s r. o., 2014, s. 99-105. ISBN 978-80-8161-044-8.

26 PIGOZZI, C. – MADELIN, H. *Takto koná on: Pápež František*. Bratislava : Remedium, 2014, s. 73-87. ISBN 978 – 80 – 89230 – 70 – 9.

27 SCHÜEPP, G. *Handbuch zur predigt*. Zürich – Einsiedeln – Köln : Benziger 1982, 496 s. ISBN 3-545-21036-7.

28 HRDLIČKA, J. *Stručná homiletika*. Olomouc : Matice cyrilometodějská, 1991.

29 VRABEC, J. – FABIAN, A. *Homiletika I. – II. Základná a materiálna*. Trnava : Spolok sv. Vojtecha, 2001, 433 s. ISBN 80-7162-339-3.

uvedením Druhého vatikánskeho koncilu. Trojbodovú štruktúru dnes preferujeme predovšetkým v didaskáliach, ktoré je potrebné používať pri bohoslužbách mimo nedele a prikázaných sviatkov po prečítaní Božieho slova, či evanjelia.³⁰

Hlásanie v rámci liturgie sprostredkúva milosti, ktoré rozdáva Kristus. Hlásanie smeruje celé zhromaždenie, ako aj samotného hlásateľa, na spoločenstvo s Kristom v Eucharistii, ktoré mení celý život. A preto slovo hlásateľa nesmie zaberat' príliš veľa miesta, aby Pán mohol žiarit' viac, než jeho služobník.³¹ Preto veľký pozor, aby sa pochvala nezmenila na samolúbosť: Nie ja, ale On musí vo mne rásť – len jemu patrí všetka česť a chvála; všetko mám len vďaka darom, ktoré mi dal Pán Boh.

Homília je podľa pápeža Františka:

- meradlom hodnotenia blízkosti pastiera a jeho schopností stretávať sa so svojim ľudom
- intenzívnou a radostnou skúsenosťou Ducha Svätého
- potešujúcim stretnutím so slovom, prameňom neustálej obnovy a rastu
- liturgickým hlásaním Božieho slova, najmä v súvislosti s eucharistickým zhromaždením
- najvyšším momentom dialógu medzi Bohom a jeho ľudom, ktorý predchádza sviatostnému prijímaniu
- dialógom, v ktorom sa hlásajú zázračné udalosti spásy a súvisle sa predkladajú požiadavky zmluvy
- pokračovaním v dialógu medzi Pánom a jeho ľudom.

Poslucháči homílií, veriaci, kladú veľký dôraz na homíliu. No i tí, ktorí prijali sviatosť kňazstva niekedy trpia, pretože musia hlásať Božie slovo homíliou, tak i veriaci trpia spolu s nimi, že ich musia počúvať; je veľmi smutné, že je to tak. **„A preto obnovme”, vyzýva pápež František, „našu dôveru v hlásanie, založenú na presvedčení, že sám Boh sa túži priblížiť k ľuďom prostredníctvom hlásateľa a prejavuje svoju moc skrze ľudské slovo.”**

Na viacerých miestach o tom svedčí Sväté písmo:

- svätý Pavol hovorí o potrebe hlásania, pretože sám Pán sa chce priblížiť k druhým aj prostredníctvom nášho slova (Rim 10, 14-17)
- apoštolov ustanovil sám Pán Ježiš hlásať evanjelium (Mk 3, 14)
- prostredníctvom ich slova pritiahli do lona Cirkvi všetky národy (Mk 16, 15 – 20)
- a oni dobre vedeli, že „nie seba hlásame, ale Ježiša Krista, Pána; my sme len vaši služobníci pre Ježiša.“ (2 Kor 4, 5).

„Homília nemôže byť zábavným divadlom a nezodpovedá logike mediálnych výstupov.“ Homília dáva zmysel a zápal sláveniu. Je to zvláštny žáner homiletky. Homília „nie je natoľko chvíľou meditácie a katechézy.“ A treba sa vyhnúť tomu, „aby pripomínala konferenciu, či prednášku.“

Preto je vrcholne nesprávne

- konať cvičné homílie počas bohoslužieb
- používať počas homílie, ktorá je vždy v rámci posvätnéj liturgie, akékoľvek prostriedky mediálnej komunikácie: mobil, smartfón, tablet, počítač, či projektor, premietanie prezentácií, DVD, CD, atď.
- zamieňať si homíliu so školskou katechézou, v ktorej môžeme použiť množstvo názorných prostriedkov!

Homília, ako jedna z devätnástich foriem hlásania Božieho slova, musí byť, v rámci liturgického slávenia, stručná. Hlásateľ môže byť schopný udržať pozornosť poslucháča aj hodinu, ale v takom prípade sa jeho slová stanú dôležitejšími, ako samo slávenie tajomstva viery. Ak sa príliš predlžuje homília, ohrozuje to dve vlastnosti liturgického slávenia a naruší sa tým harmónia medzi bohoslužbou slova a bohoslužbou tela a ich rytmus.

Totíž, ak je hlásanie Božieho slova homíliou v kontexte liturgie, tak je potom súčasťou obety ponúkanej Nebeskému otcovi a zároveň sprostredkovaním milosti, ktorú Kristus rozdáva v rámci slávenia. Preto si ten istý kontext vyžaduje, aby hlásanie nasmerovalo celé zhromaždenie, ako i samotného hlásateľa, na spoločenstvo s Kristom v Eucharistii, ktoré mení život poslucháčov, ako i hlásateľa. A preto je potrebné, aby slovo hlásateľa nezaberalo príliš veľa miesta a zažiarit' mohol viac Pán Ježiš, než jeho služobník.

Spolu s pápežom Františkom určite obdivujeme spôsob dialógu nášho Pána so svojim ľudom. Jeho tajomstvo spočíva v pohľade Ježiša na ľud. Ide o láskavý pohľad, ktorý nepozera na slabosti a pády ľudí, ale adresuje mu slová: „Neboj sa maličké stádo, lebo vášmu Otcovi sa zapáčilo dať vám kráľovstvo“ (Lk 12, 32). Ježiš bol hlásateľom v tomto duchu. A v tomto duchu *Ho* musí napodobňovať aj každý jeden hlásateľ evanjelia: musí sa nám páčiť viesť dialóg s Božím ľudom. A svojich poslucháčov musíme, podobne ako *On*, nadchýnať vysokým a náročným učením evanjelia. Preto musíme poznať srdce svojho spoločenstva a zistiť:

- kde sa nachádza živá a horlivá túžba po Bohu?
- prečo sa zastavil láskyplný dialóg s Bohom?
- prečo nedokáže prinášať ovocie?

Vďaka neprestajnej činnosti, ktorú koná Duch Svätý medzi Božím ľudom, je **tento** neprestajne evanjelizovaný, z čoho vyplýva, že Boží ľud je ako *matka*, ktorá

30 ZEMKO, P. *Základná homiletika a homílie na rok A*. Trnava : Ivona Matúšová, 2012, 216 s. ISBN 978-80-89413-19-5.

31 FRANTIŠEK. *Evangelií gaudium. O ohlasovaní evanjelia v súčasnom svete*. In *Pápežské dokumenty, 93. zväzok*. Trnava : Spolok sv. Vojtecha – VOJTECH, spol. s r. o., 2014, s. 138. ISBN 978-80-8161-044-8.

vo vedomí dôvery, hovorí so svojim *synom*. To, čo učí *matka*, *syn* chápe a vie, že je to pre jeho dobro, lebo:

- vie, že *matka* ho miluje
- dobrá *matka* vie rozoznať všetko, čo Boh vložil do jej syna
- *matka* načúva jeho starostiam
- *matka* sa učí od neho.

Takýto duch lásky, ktorý vládne v rodine, vedie *matku*, ako aj jej *syna*, k vzájomnému dialógu, v ktorom:

- sa učí aj vyučuje
- sa napomína
- sa vyjadruje ocenenie za dobré veci.

Toto sa deje aj v homílii. Duch Svätý dáva inšpiráciu hlásateľovi, ako treba počúvať vieru ľudu, ale aj to, ako ju treba hlásať: „*Viera je z hlásania*.“ (Rim 10, 17) Homília tak nachádza „*v srdci ľudovej kultúry prameň živej vody – jednak pre to, čo treba povedať, ako aj pre objavenie správneho spôsobu, ako to povedať. Ako sa nám všetkým páči, keď sa rozpráva v našom materinskom jazyku, tak aj vo viere sa nám páči, ak sa nám hlásateľ prihovára v duchu našej materinskej kultúry a v duchu materinského nárečia* (2 Mach 7, 21-27), lebo naše srdce je vtedy lepšie pripravené počúvať. Tento jazyk je naladený tak, že sprostredkúva:

- odvahu,
- povzbudenie,
- silu
- entuziazmus.“

Dialóg je omnoho viac než len komunikácia o nejakej pravde. Uskutočňuje sa pre radosť z rozprávania, ako i pre dobro odovzdávané prostredníctvom slov. Je to dobro, ktoré spočíva vo vzájomnom, dobrovoľnom darovaní sa v dialógu. Hlásanie v čisto moralistickom alebo doktrínálnom duchu, prípadne také, ktoré sa premieňa na lektúru, či exegézu, umenšuje komunikáciu medzi srdcami, ku ktorej má dochádzať v homílii, a ktorá má mať takmer sviatosťný charakter: „*Viera je z hlásania a hlásanie skrze Kristovo slovo*.“ (Rim 10, 17) Lebo v homílii je pravda sprevádzaná krásou a dobrom. Nejde o abstraktné pravdy, či studené sylogizmy, pretože v homílii sa komunikuje aj prostredníctvom obrazov, ktoré Pán používa na podporu konania dobra. Preto pamäť veriaceho Božieho ľudu by mala byť ako pamäť Panny Márie, teda naplnená Božími zázrakmi. Máriino srdce vedelo, že každé slovo Svätého písma je predovšetkým darom, a to skôr, než požiadavkou. Úlohou hlásateľa je teda zjednotiť srdcia, ktoré sa navzájom milujú: srdce nášho Pána a srdce jeho ľudu. Pre hlásateľa je to náročná, ale zároveň krásna úloha.

Počas homílie srdcia veriacich sú v tichu a nechávajú hovoriť *Jeho*. Napriek tomu, že sa môžu rozprávať tisíckami priamych spôsobov, a to bez sprostredkovateľa, pri homílii obe strany chcú, aby sa niekto stal nástrojom a vyjadril pocity takým spôsobom, aby sa každý mohol rozhodnúť, ako bude pokračovať v rozhovore. Slovo je podstatným spôsobom sprostredkujúce a vyžaduje si nie len dvoch navzájom komunikujúcich sa, ale aj jedného hlásateľa, ktorý Slovo v celku predstaví, pričom je hlásateľ presvedčený, že „*nie seba hlásame, ale Ježiša Krista, Pána; my sme len vaši služobníci pre Ježiša*“ (2Kor 4,5). Hlásateľ evanjelia teda musí hovoriť srdcom, čo znamená udržiavať Slovo v horlivosti a vo svetle celistvosti Zjavenia a putovania. Zároveň musí hlásateľ dokázať, že náš ľud sa cíti, akoby uprostred dvoch objatí: jedným je krstné objatie, ktoré nás povzbudzuje túžiť po tom druhom, novom objatí milosrdného Otca, ktorý nás čaká v sláve. A to je náročná, no zároveň krásna úloha hlásateľa. Vo formálnej homiletike tomu hovoríme, že ide o tzv. *virtuálny dialóg*.

3.5. Homília svojou štruktúrou prehlbuje kerygmu

Evanjelizácia sa snaží brať vážne každú osobu a takisto aj plán, ktorý s ňou má Boh, aby mohol každý naplno povedať: „*Už nežijem ja, ale vo mne žije Kristus*.“ (Gal 2, 20). Ide tu o zachovávanie toho, čo nám prikázal Pán a našu odpoveď na Jeho lásku a rast v nej. (1 Sol 3, 12) Pápež František predkladá smernice na vzácnu službu, ktorej sa každý týždeň musí privilegovaným spôsobom:

- venovať dlhší čas na štúdium, modlitbu, zamyslenie a pastoračnú kreativitu, aj keby zostalo menej času na iné povinnosti (hlásateľ, ktorý sa nepripravuje, nie je duchovným, je nepoctivý a nezodpovedný k darom, ktoré dostal)
- dôverovať Duchu Svätému a ponúknuť sa mu ako nástroj (porov. Rim 12, 1).

Následne hlásateľ:

- sa pomodlí k Duchu Svätému
- venuje pozornosť biblickému textu, ktorý sa musí stať základom hlásania – ide o duchovné čítanie, *lectio Divina*; prejavuje tým úctu k pravde a s pokornou úctou spoznáva Božie slovo a vyjadruje nad ním svoj plný obdiv; venuje mu maximálnu pozornosť a posvätnú bázeň; s trpezlivosťou mu venuje svoj čas, odloží všetky starosti, prejavuje mu pozornosť, nezištné nasadenie a lásku s postojom učeníka: „*Hovor, Pane, tvoj sluha počúva*.“ (1 Sam 3, 9)
- musí rozpoznať myšlienku a efekt posvätného textu, ktorý je potrebné vložiť do súvisu s učením celej Biblie, ktoré sa odovzdáva prostredníctvom Cirkvi: ak text poskytuje útechu, nemá byť použitý na zdôraznenie nápravy chýb; ak ide o napomenutie, nemal by sa použiť na vyučovanie doktríny; ak má naučiť niečo o Bohu, nemá byť použitý na vysvetľova-

nie odlišných teologických myšlienok; ak má motivovať chválu, či misiónarský zápal, nepoužijeme ho na rozprávanie o najnovších správach, lebo nudná a neefektívna homília je dôsledkom neschopnosti sprostredkovať vlastnú silu hlásaného textu;

- každý deň a každú nedeľu obnovuje svoju horlivosť v príprave na homíliu; skúma sa, či rastie v láske k Slovu, ktoré hlásame, lebo stupeň svätosti hlásateľa vplýva na hlásanie Slova – podľa sv. Jána Pavla II. z Pastore dabo vobis, 26;
- si uvedomuje svoju biedu, no vždy túži nasadiť svoje sily ako svätý Peter: „*Striebro a zlato nemám, ale čo mám, to ti dám.*“ (Sk 3, 6) Pán mu vnúka slová a chce ho preniknúť svojim posolstvom;
- načúva ľudu – čo im má povedať a čo potrebujú počuť: objavuje ich túžby, bohatstvá i nedostatky, problémy, spôsob ich modlitby, životný názor; berie ohľad na ľud, na ktorý sa obracia; používa jeho jazyk a symboly – čo je hlboko náboženský a pastoračný postoj; necháva zaznievať Božie volanie pre veriaceho;
- použije bežnú ľudskú skúsenosť; radosť zo stretnutia; sklamanie; strach zo samoty; súcit s bolesťou druhých; neistotu ohľadom budúcnosti; starosť o drahú osobu; neodpovedá na otázky, ktoré si nikto nekladie; neponúka správy z aktuálneho diania;
- dbá o správny spôsob hlásania, čo je hlboký duchovný postoj, neupozorňuje na seba: *Neplýtvaj mnohými slovami. . . sotvačo povedz vo svojej veci!* (Sir 32, 6 n.), využíva obrazy, používa príklady, ako potvrdzuje pápež František svojou osobnou skúsenosťou, ktorú mu odovzdal starý učiteľ: Dobrá homília musí obsahovať myšlienku, pocit a obraz; jeho slovo nech je podľa odporúčania bl. Pavla VI. prosté, jednoduché, jasné, priame a primerané – nepoužíva vlastný teologický jazyk, ktorý však nepatrí do reči ľudu;
- používa pozitívny jazyk, ktorý ponúka nádej, smeruje do budúcnosti a nerobí z poslucháčov väzňov negativity, a preto sa nestázuje, nelamentuje, nekritizuje, nedáva výčitky poslucháčom;
- sa snaží, aby jeho homília mala jednotnú tému, jasný poriadok a logické prepojenie medzi jednotlivými vetami;
- hľadá spôsoby v rámci vzájomného stretávania s ostatnými kňazmi, diaconmi a laikmi, aby hlásanie bolo prítiahlivejšie.

V homílii treba ísť na jednej strane od myšlienky k skutočnosti, zhodnotiť cirkevné dejiny ako dejiny spásy a pamätať na svätých, ktorí dokázali inkulturovať evanjelium do života našich národov. Na druhej strane je potrebné uvádzať Slovo do praxe, uskutočňovať dielo spravodlivosti a lásky. Inak by sme stavali na piesku, Slovo by neprinášalo ovocie. Nesmieme ani upadnúť do všedných malicherností, lebo by sme sa, podľa pápeža Františka, stali prispôsobivými

pasažiermi z posledného vagóna, ktorí obdivujú ohňostroje cudzieho sveta s otvorenými ústami a naprogramovaným potleskom. Ani sa nesmieme stať folklórnym múzeom eremitov naviazaných na jedno miesto a odsúdených na opakovanie stále tých istých vecí. Tiež sa nesnažme byť posadnutými limitovanými detailnými otázkami, ale nech predsavzatie v homílii rozširuje perspektívu, aby sme spoznali väčšie dobro, ktoré prinesie ovocie nám všetkým. Nesmie nám ísť o guľu, ktorá sa vo svojich súčastiach predstavuje bez rozdielov – každý bod je rovnako vzdialený od centra. Naším modelom je skôr mnohosten, predstavujúci spojenie všetkých, no zachovávajúci si svoju originalitu. Patria sem chudobní so svojou kultúrou, plánni a potenciálom; osoby, ktoré možno kritizovať za ich chyby, lebo nemajú čo stratiť; národ, ktorý si uchováva svoju osobitosť; spoločnosť, v ktorej sa snažia o spoločné dobro; kresťania s integritou evanjelia zahŕňajúce všetkých: profesorov, robotníkov, podnikateľov, umelcov – jednoducho všetkých, píše pápež František.

ZÁVER

Svätý Ján Pavol II. zdôrazňoval, že každý biskup, spolu s presbytermi a diakonmi, sa stará o Boží ľud podľa vzoru Boha Otca v zmysle slov svätého Ignáca, uvedomujúc si, že hlásanie „*Krista má vždy prvé miesto.*“ Zvlášť, aby bol „*v nových areopágoch a pri odovzdávaní viery,*“ dostatočný, „*úžitok z daru hlásaného slova.*“ Preto od každého hlásateľa očakáva:

- svätosť života
- pravovernosť a presvedčivé podanie
- svedectvo a príklad skutočného života viery
- nasledovať príklad svätého Pavla.

Aby tomu tak bolo, jeho nástupca, Benedikt XVI., vo svojej posynodálnej apoštolskej exhortácii *Sacramentum caritatis* z 22. februára 2007 žiada, aby sme zlepšili kvalitu svojej homílie:

- a) pozornou prípravou,
 - aby vychádzala zo Svätého písma
 - aby sa prečítané Božie slovo postavilo do úzkeho vzťahu so sviatostným slávením a so životom spoločenstva, čím sa skutočne stane oporou života Cirkvi;
- b) zacielením na katechetický a exhortatívny charakter
- c) vyhýbaním sa v matérii všeobecnosti a vo forme abstrakcii vzhľadom na trojročný cyklus nedeľného lekcionára múdro predostreli tematické homílie podľa učenia Magistéria v štyroch stĺpoch *Katechizmu katolíckej cirkvi* a *Kompendia* (vyznanie viery, slávenie kresťanského tajomstva, život v Kristovi a kresťanská modlitba).³²

Na kvalitu sa zameriava aj pápež František vo svojej exhortácii *Evangelii gaudium* a dúfa, že sa budeme chrániť chýb, ktoré sme konkrétne opísali v druhej a tretej kapitole našej práce. Naša práca splnila svoj cieľ a predstavuje prínos ako pre teóriu, tak i pre prax. Lebo ako vysvitá z textov pápeža Františka, ktoré podporujú aj ostatné vyjadrenia jeho predchodchov – zvlášť tých posledných: sv. Jána Pavla II., ako i emeritného pápeža Benedikta XVI., komunikácia s Božím slovom si vyžaduje úplný návrat k podstate, ktorou je kerygma, teda posolstvo Ježiša Krista, predstavené nám skrze učenia apoštolov. Len tak sa nám podarí naplniť našu absolútne prioritnú prozreteľnostnú úlohu. Ako napísal pápež František: Nemôžeme sa uspokojiť s teológiou vytváranou iba od stola, ale má nám ísť o dialóg so svetom kultúry, inými vedami a ľudskými skúsenosťami, zameraný na vedenie nového

rozhovoru o dôveryhodnosti. Je to nová apologetika, ktorá pomôže vytvoriť solidaritu so všetkými.

Neuspokojíme sa preto s priemerom, ale dajme si v odporúčaníach a návrhoch pre prax úlohu, že musíme stále napredovať! A k tomu je potrebné zoznamovať sa s podnetnými myšlienkami a pretavovať ich do praxe s tým, že si nesmieme zvyknúť na svoj vlastný jazyk, keď si myslíme, že všetci tomu, čo hovoríme, rozumejú. Práve naopak, ak my chceme komunikovať s druhými, najskôr ich musíme počúvať, žiť s nimi a ochotne im venovať svoju pozornosť, aby naša reč bola jasná a zrozumiteľná. K tomu je potrebné pravidelné vzájomné stretávanie sa, aby sme hľadali spôsoby, ktoré uskutočnia našu komunikáciu prítiažlivejšou. A to bude vtedy, keď sa budeme usilovať byť pozitívni. Naša reč nech nehovorí predovšetkým to, čo sa nesmie, ale nech predkladáme to, čo môžeme urobiť lepšie. V každom prípade sa snažme ukázať pozitívnu hodnotu nádeje, ktorá priťahuje a nezastavuje sa pri sťažovaní, lamentovaní, kritizovaní, výčitkách a neurobí z nás väzňov negativity.

Takto to má rovnako platiť pre všetkých biskupov, presbyterov, diakonov, zasvätené osoby ale i ostatných laikov, aby sme mohli osobne druhých sprevádzať v zdravom rytme blízkosti a s pohľadom plným súcitu.

32 BENEDIKT XVI. *Sacramentum caritatis*. In Pápežské dokumenty, 68. zväzok. Trnava : Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o., 2007, s. 59-60. ISBN 978-80-7162-659-6.

LITERATÚRA A POUŽITÉ INFORMAČNÉ ZDROJE

AMBROSIO, G. et al. 1996. *L'Omelia: un messaggio a rischio*. Padova : Messaggero, Abazie di santa Giustina, 1996, 191 s. ISBN 88-250-0573-3.

ANDOKOVÁ, M. *Rečnícke umenie sv. Augustína v kázňach k stupňovým žalmom*. Bratislava : Iris, 2013, 265 s. ISBN 978-80-8153 -000-5.

Apoštolský list motu proprio najvyššieho veľkňaza Benedikta XVI. Intima Ecclesiae natura – O službe lásky. 2013. In *Pápežské dokumenty*, 90. zväzok. Trnava : Spolok sv. Vojtecha – VOJTECH, spol. s r. o., 2013. 35 s. ISBN 978-80-7162-977-1.

BALLARDINI, B. *Pápež František. Sila osobnosti alebo moc marketingu?* Bratislava : Don Bosco, 2014, 130 s. ISBN 978-80-8074 -00-.

BENEDIKT XVI. *Deus caritas est. O kresťanskej láske*. In *Pápežské dokumenty*, 61. zväzok. Trnava : Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o., 2006. 62 s. ISBN 80- 7162- 594- 9.

BENEDIKT XVI. *Sacramentum caritatis*. In *Pápežské dokumenty*, 68. zväzok. Trnava : Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o., 2007. 126 s. ISBN 978-80-7162-659-6.

BENEDIKT XVI. *Caritas in veritate. O integrálnom ľudskom rozvoji v láske a v pravde*. In *Pápežské dokumenty*, 78. zväzok. Trnava : Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o., 2009. 118 s. ISBN 978-80-7162-786-9.

BENEDIKT XVI. *Porta fidei*. In *Pápežské dokumenty*, 85. zväzok. Trnava : Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o., 2011. 21 s. ISBN 978-80-7162-889-7.

BISCONTIN, CH. *Predicare oggi: percé e come*. Brescia : Queriniana, 2001, 288 s. ISBN 88-399-2164-8.

BISKUPSKÁ SYNODA. *Posolstvo Božiemu ľudu na záver biskupskej synody o Božom slove*. In *Dokumenty Svätej Stolice*, 66. zväzok. Trnava : Spolok sv. Vojtecha – VOJTECH, spol. s r. o., 2009. ISBN 978-80-7162-751-7.

Biskupské heslo pápeža Františka: *Miserando atque eligendo*. In: <http://w2.vatican.va/content/francesco/it/biography/documents/papa-francesco-biografia-bergoglio.html> Povoláný a zachránený Milosrdenstvom. In: PIGOZZI, C. – MADELIN, H. *Takto koná on: Pápež František*. Bratislava : Remedium, 2014, 201 s. ISBN 978-80-89230-70-9.

Biskupské heslo trnavského arcibiskupa Mons. Róberta Bezáka: *Imple nos misericordia – Zahrň nás milosrdenstvom*. In: <http://www.abu.sk/arcidieceza/historia-trnavskych-biskupov/>

CZARNECKI, P. – HERDICS, G. – VALLOVÁ, J. – ZEMKO, P. 2016. Porozumenie ako výzva nie len v sociálnej práci ale i v kresťanskej náuke milosrdenstva. Under-standig as a challenge not only in social work but also in christian doctrine of

mercy. Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie. Warsaw 17th November 2016. Warszawa: Warsaw Management University Publishing House prof. Leszka Kryżanowskiego, 125 s. ISBN 978 – 83 – 7520 – 222 – 9.

ČERNÁ, J. *Religiózný turizmus v kontexte lokálneho rozvoja*. In *Via socialis*. Senec : Glória, 2015, roč. I, č. 2/2015, s. 24-36. ISSN 1339-892 X.

Dokumenty Druhého vatikánskeho koncilu I. Trnava : Spolok sv. Vojtecha, 1993, 342 s.

Dokumenty sociálnej náuky Cirkvi. Trnava : Spolok sv. Vojtecha, 2007, 597 s. ISBN 978-80-7162-694-7.

FABIAN, A. *Niektoré aspekty teológie ohlasovania*. In *Duchovný pastier*, revue pre teológiu a duchovný život., roč. LXXVII, č. 8, október 1996, s. 364-366; č. 9, november 1996, s. 403-406. ISSN 0139-861X.

FRANTIŠEK. *Evangelii gaudium. O ohlasovaní evanjelia v súčasnom svete*. In *Pápežské dokumenty*, 93. zväzok. Trnava : Spolok sv. Vojtecha – VOJTECH, spol. s r. o., 2014, 202 s. ISBN 978-80-8161-044-8.

FRANTIŠEK. *Laudato sí. O starostlivosti o náš spoločný domov*. In *Pápežské dokumenty*, 97. zväzok. Trnava : Spolok sv. Vojtecha – VOJTECH, spol. s r. o., 2015, 147 s. ISBN 978-80-8161-180-3.

HERDICS, G. – SÁNDOR, A. *Felnőttképzés*. Budapest : Szent Gellért Kiadó és Nyomda, 112 s. ISBN 978-963-696-601-0.

HERIBAN, L. *Príručný lexikón biblických vied*. Bratislava : Vydavateľstvo Don Bosco, 1994.

HERIBAN, L. *Apoštol Pavol – ohlasovateľ Evanjelia*. In *Duchovný pastier*, revue pre teológiu a duchovný život, roč. LXXVIII, č. 6, jún 1997, s. 269-278. ISSN 0139-861X.

HRDLIČKA, J. *Stručná homiletika*. Olomouc : Matice cyrilometodějská, 1991.

JÁN PAVOL II. 1991. *Eucharistia je Božím slovom*. In *Liturgia*, časopis pre liturgickú obnovu, roč. I, č. 4/ 1991, s. 253. ISSN 1210-0676,

JÁN PAVOL II. *Redemptoris missio. O trvalej platnosti misionárskeho poslania Cirkvi*. In *Pápežské dokumenty*, 19. zväzok. Trnava : Spolok sv. Vojtecha, 1997. 146 s. ISBN 80-7162-204-4.

JÁN PAVOL II. *Novo millennio ineunte*. In *Pápežské dokumenty*, 41. zväzok. Trnava : Spolok sv. Vojtecha, 2001. 86 s. ISBN 80-7162-345-8.

JÁN PAVOL II. *Mane nobiscum Domine*. In *Pápežské listy a Vatikánske dokumenty*, 52. zväzok. Trnava : SSV, 2004.

JÁN PAVOL II. *Pastores gregis. O biskupovi, služobníkovi evanjelia Ježiša Krista, pre nádej sveta*. In Pápežské dokumenty, 65. zväzok. Trnava : Spolok svätého Vojtecha – VOJTECH, spol. s r. o., 2006. 171 s. ISBN 80-7162-601-5.

JURKO, J. *O dokumentoch druhého vatikánskeho koncilu*. Bardejov: Vydavateľstvo Ing. Štefánia Beňová – Bens, 2000. 163 s. ISBN 80 – 88998 – 09 - 3.

Katechizmus Katolíckej cirkvi. Trnava : Spolok svätého Vojtecha, 1998, 918 s. ISBN 80-7162-253-2.

Katolícke noviny, tradičné noviny moderného kresťana, roč. 123, č. 25, 22. júna 2008, s. 9. ISSN 1337-2238.

KLEMENT, M. *Sociálna angažovanosť riaditeľa katolíckeho gymnázia v medzivojnovom období v Trnave*. In Via socialis, roč. I, č. 1/2015, s. 63-77. ISSN 1339-892 X.

KONGREGÁCIA PRE BOŽÍ KULT A DISCIPLÍNU SVIATOSTÍ. *Rok Eucharistie. Odporúčania a návrhy*. Trnava : Spolok svätého Vojtecha – VOJTECH, spol. s r. o., 2005.

KONGREGÁCIA PRE NÁUKU VIERY. *Vieroučná nóta o niektorých aspektoch evanjelizácie*. In Dokumenty Svätej Stolice, 62. zväzok. Trnava : Spolok svätého Vojtecha – VOJTECH, spol. s r. o., 2008. ISBN 978-80-7162-698-5.

KONGREGÁCIA PRE KLERIKOV. *Misionárska identita kňaza v Cirkvi ako vnútorný rozmer vykonávania tria numeru*. Obežník. In Dokumenty Svätej Stolice, 74. zväzok. Trnava : Spolok sv. Vojtech – Vojtech spol. s r. o., 2011, 103 s. ISBN 978-80-7162-887-3.

Kódex kanonického práva. Bratislava : Konferencia biskupov Slovenska, 1996, 893 s. ISBN 80-162-061-0.

PAVOL VI. *Evangelii nuntiandi. O ohlasovaní evanjelia v dnešnom svete*. Trnava : Spolok sv. Vojtecha, 1999, 113 s. ISBN 80-7162-266-4.

PIGOZZI, C. – MADELIN, H. *Takto koná on: Pápež František*. Bratislava : Remedium, 2014, 201 s. ISBN 978-80-89230-70-9.

PRZYCZYNA, W. *Z zagadnień współczesnej homiletyki*. Kraków : Redemptoris missio, 1993, 240 s.

RATZINGER, J. *Benediktova Európa v kríze kultúr*. Trnava : Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o., 2008, 85 s. ISBN 978-80-7162-737-1.

SCHÜEPP, G. *Handbuch zur predigt*. Zürich – Einsiedeln – Köln : Benziger, 1982, 496 s. ISBN 3-545-21036-7.

Sociálný encykliky (1891 – 1991). 1996. Praha : Zvon, České katolícké nakladatelství, 1996. ISBN 80-7113-154-7.

SODI, M. – TRIACCA, A. M. *Dizionario di omiletica*. Torino : Leumann – Bergamo – Gorle, 2002, 1708 s. ISBN 88-01-01424-4.

Sväté písmo Starého i Nového zákona. 1995. Rím : Slovenský ústav svätého Cyrila a Metoda, 1995. 2618 s.

VALLOVÁ, J. – ĽAPUŠÍK, R. *Aktuálnosť konštitúcie svätého Jána Pavla II. Ex corde Ecclesiae i po štvrtstoročí existencie*. In Via socialis, roč. I, č. 2/2015, s. 136-163. ISSN 1339-892 X.

Viera a život. Čas pre kresťanskú orientáciu, roč. XXII., 2012, č. 2, marec – apríl. ISSN 1335-6771.

VRABLEC, J. – FABIAN, A. *Homiletika I. – II. Základná a materiálna*. Trnava : Spolok sv. Vojtecha, 2001, 433 s. ISBN 80-7162 339-3.

VRAGAŠ, Š. a kol. *Teologický a náboženský slovník*. I. diel A – K. Trnava : Spolok svätého Vojtecha, 2006, 352 s. ISBN 80-7162-620-1.

VRAGAŠ, Š. a kol. *Teologický a náboženský slovník*. II. diel L – Ž. Trnava : Spolok svätého Vojtecha, 2008, 439 s. ISBN 978-80-7162-734-0.

ZEMKO, P. *Aj my sa mu klaniame*. Trnava : Via, 2005, 47 s. ISBN 80-85413-57-4.

ZEMKO, P. *Priority kresťana v treťom tisícročí (Kresťanský svetonázor I.)*. Trnava : Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave, Fakulta prírodných vied, 2006. 64 s. ISBN 80-89220-38-X.

ZEMKO, P. *Homiletické smernice. Z dejín homiletyky na Morave, v Čechách a na Slovensku*. Trnava : Dobrá kniha, 2007, 117 s. ISBN 978-80-7141-565-7.

ZEMKO, P. *Základná homiletika a homílie na rok A*. Trnava : Ivona Matúšová, 2012, 216 s. ISBN 978-80-9413-19-5.

ZEMKO, P. *Schopnosti komunikácie vo viacerých možnostiach stretnutia a vzájomnej solidarity (Hlásanie evanjelia v súčasnom svete podľa pápeža Františka)*. In HERDICS, G. – ZEMKO, P. Dies academicus I. (Služba ako potrebný dar všetkým). Zborník z domácej vedeckej konferencie, Gabčíkovo 7. marca 2015. Trnava : Ivona Matúšová, 2015. 28 s. ISBN 978-80-89413-43-0.

ZEMKO, P. *Vzájomná komunikácia a solidarita pápeža Františka*. Trnava : Ivona Matúšová, 2016, 25 s. ISBN 978-80-89413-53-9.

Prvá adventná nedeľa

Drahí bratia a sestry!

Začínáme nový liturgický rok.

V evanjeliu sme počuli: *Modlite sa.*

Posilňujme si našu vieru modlitbou. Keď pápež Benedikt XVI. vyhlásil *Rok viery 2012 – 2013*, aj na pamiatku 20. výročia promulgovania *Katechizmu katolíckej cirkvi*, žiadal, aby Cirkev podľa neho rozvíjala svoje učenie, a poskytla tak veriacim istotu v ich živote viery.³³ Preto sa s témou modlitby stretávame v jednej zo štyroch častí *katechizmu*.³⁴

Modlitba nám otvára dvere viery, ktorými sa pohľad človeka zameriava na Ježiša Krista, prítomného medzi nami do skončenia sveta.³⁵

Modlitba nás bude sprevádzať aj do konca nášho života. Tak to bolo aj v živote Etty Hillesum, Židovky a spisovateľky z Holandska (15. január 1914, Middelburg – 30. november 1943, Osvienčim).³⁶ Po smrti vyšli jej zápisky z väzenia pod názvom: *Pretrhnutý život. Denníky z rokov 1941 – 1943*. Pred smrťou napísala: „*Dnes v noci by človek vlastne nemal ani oka zažmúriť a mal by sa len modliť. Pokľaknutie pred Bohom je jediné ľudské gesto, ktoré nám ľudom ešte zostáva. Tento čas má preveriť niektoré slová: miluj svojich nepriateľov. Podľa mňa je to jediné, čo sme sa v tejto vojne naučili. Musíme hľadať zlo sami v sebe a nikde inde. Túžba po pomste je naozaj úbohá, napriek všetkému utrpeniu a nepravosti všade navôkol, nedokážem nenávidieť ľudí. Viem, že v pracovnom tábore zomriem do troch dní, lahnem si a zomriem, a napriek tomu nepovažujem život za nespravodlivý. Pomôžem ti, Bože, aby si to so mnou nevzdal, nemusíš pomáhať ty nám, ale my musíme pomáhať tebe, a tak pomôžeme sami sebe zachrániť v sebe kúsok teba, Bože. Neobviňujem ťa, Bože, naopak, my ti neskôr budeme skladať účty, človek nie je v nijakých pazúroch, keď je v tvojom náručí. V blízkej budúcnosti sa budem s tebou zhovárať veľmi často, a tak ti zabránim, aby si ma opustil, zostanem ti verná. Možno ma telesne zničia, viac mi však nemôžu urobiť.*“³⁷ So Židmi máme spoločný Starý zákon a v ňom aj modlitbu

HOMÍLIE NA ROK C

33 BENEDIKT XVI. *Porta fidei*, 4; 10 – 11. In Pápežské dokumenty, 85 zväzok, s. 5-6; 11-15. Trnava : Spolok svätého Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o., 2011. ISBN 978-80-7162-889-7. KONGREGÁCIA PRE NÁUKU VIERY. *Nóta s pastoračnými usmerneniami na Rok viery*. In Dokumenty Svätej Stolice, 76 zväzok, Trnava : Spolok svätého Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o., 2012, s. 5-10. ISBN 978-80-7162-900-9.

34 1. časť Vyznanie viery 2. časť Slávenie kresťanského tajomstva 3. časť Život v Kristovi 4. časť Kresťanská modlitba. In *Katechizmus katolíckej cirkvi*. Trnava : Spolok sv. Vojtecha, 2. vydanie, 1999, 918 s. ISBN 80-7162-259-1.

35 KONGREGÁCIA PRE NÁUKU VIERY. *Nóta s pastoračnými usmerneniami na Rok viery*. In Dokumenty Svätej Stolice, 76 zväzok, Trnava : Spolok svätého Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o., 2012, s. 5-10. ISBN 978-80-7162-900-9.

36 Dostupné online: http://en.wikipedia.org/wiki/Etty_Hillesum, 24. 2. 2017.

37 KEKELIAKOVA, M. *Keď sa vyplíšem z toho pátosu*. In Katolícke noviny, tradičné noviny súčasného kresťana. Trnava: Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o., roč. 127, č. 48, 2. decembra 2012, s. 12-13. ISSN 0139-8512.

k Pánu Bohu. Aká úžasná bola Hillesumovej modlitba pred smrťou – plná lásky k nepriateľom – hoci v Starom zákone platilo oko za oko a zub za zub.

Drahí moji, nezabúdajme, že pri modlitbe sa zhovárame s Pánom Bohom – darcom lásky, a preto ju vždy s láskou venujme tým, za ktorých sa budeme modliť! Amen.

Druhá adventná nedela

Drahí moji!

Niet nič krajšieho na svete, ako dobré želanie.

Toto nám dnes ponúka sv. Pavol apoštol, keď sme v jeho liste Filipanom počuli: „*Modlím sa za to, aby vaša láska čoraz viac rástla.*“

Apoštol to nemyslí len formálne, pretože si volá za svedka Pána Boha slovami: „*Boh mi je svedok, ako po vás všetkých túžim srdcom Krista Ježiša.*“ Ide teda o vážnu vec, ktorú, okrem dobrého žičenia, apoštol podporuje aj modlitbou: „*Bratia, vždy, v každej svojej modlitbe s radosťou prosím za vás všetkých.*“

Sú moje želania dobré? Ak áno, potom ich podporujeme aj modlitbou, lebo modlitbu na dobrý úmysel Pán Boh vypočuje.

Profesor Mehdat, z univerzity v Bagdade v Iraku, pre Vatikánsky rozhlas povedal, že kresťania žijú v Iraku od prvého storočia nášho letopočtu. V posledných päťdesiatich rokoch vystavali Irak práve oni. No v posledných rokoch sa rapídne znížil ich počet – z dvadsať percent celkového počtu obyvateľov, klesol ich počet na päť percent. A to preto, lebo islamská väčšina vyvoláva deštrukciu, očividnú snahu oslabiť prítomnosť kresťanov v krajine, hoci lekári, zdravotníci a učitelia sú prevažne katolíci. Na záver pán profesor vyjadril želanie: Mali by sme nájsť odvahu a postaviť sa voči tomu!³⁸ Aké úžasné želanie! Nech ho Pán vyslyší!

Bratia a sestry! Nech Pán vypočuje aj naše dobré želania: Modlime sa za to. Amen.

Tretia adventná nedela

Drahí moji!

Dnes nám zaznieva výzva Cirkvi: radujte sa!

Čo znamená: „*Raduj sa a vesel' z plného srdca*“ – počuli sme v prvom čítaní z Knihy proroka Sofoniáša.

Božie slovo nás skrze proroka upozorňuje, že sa máme radovať, lebo Boh „*je mocný, on ťa zachráni.*“ Skrze svojho Syna, ktorý sa stane človekom, narodí sa z Márie Panny a stane sa človekom, bude trpieť a zomrie za nás, no na tretí deň vstane zmŕtvych a zachráni nás od večného zatratenia – teda spasí a vykúpi nás.

Preto nás potešuje sv. Pavol v druhom čítaní, že „*O nič nebud' te ustarostení*“, lebo to On všetko urobil za nás. Preto sa pýtajme podľa sv. evanjelia: „Čo teda máme robiť?“ A Pán nám odpovedá: „*Nikoho netrápte, nikomu nekrivdite.*“

Kňaz Rastislav Dluhý opisuje v časopise svoju skúsenosť, ako chválil pri homílii Keitha Richardsa, hlavného gitaristu skupiny Roling Stones, ktorý vydal knihu – svoju autobiografiu. Odporúčal ju, ako darček pre deti na birmovku, lebo Keith si vo svojom živote vybral aj veľa nesprávnych ciest. Po sv. omši za ním prišla farnička a povedala mu: „Otče, ďakujem vám za peknú homíliu, no netrápte nás s tým ničomným Richardsom. Lebo on nie je dobrý k ničomu.“³⁹ Kňaz *snád'* pochopil, že svojim *vraj perfektným* príkladom, len trápil svojich veriacich.

Milovaní, netrápme sa, ale robme všetko preto, aby sme sa len spoločne radovali. Amen.

Štvrtá adventná nedela

Bratia a sestry!

Každý človek by mal prežívať *Advent* v túžbe po obnove svojej viery.

Responzórium dnešného dňa to vystihuje slovami: „*Bože obnov nás.*“

Obnova znamená *vrátiť sa k svojmu Bohu* a chrániť si svoju vieru tým, že budeme *vzývať Jeho meno* a nikdy od *Neho neodstúpime*.

Odmenou za to bude to, že nás Pán bude zachovávať pri živote, teda požehnávať v našom živote.

Sestra Albana Falkowska z Kongregácie sestier spoločnej práce Nepoškvrnenej Panny Márie navštívila svojich známych v Anglicku. Božena je ťažko chorá – ochrnutá a neschopná hovoriť a sama prijímať potravu. No jej manžel Peter ju nechce dať do ústavu, lebo ju miluje a všetko vo svojom živote prispôbil svojej chorej manželke. Pozná každé jej gesto, na ktoré s láskou reaguje. Sestrička si uvedomila, že jej ruky sú prázdne, zatiaľ čo tie ich, sú plné najväčšej obetavej lásky. Pochopila som tam, napísala do časopisu, že mi tým Pán Boh obnovil moju vieru a lásku.⁴⁰

38 *Viac podporme ohrozených kresťanov.* In Posol, mesačník slovenských katolíkov. Bratislava : Spoločnosť Ježišova na Slovensku, roč. XCI, č. 12, s. 6. ISSN 0701-0192.

39 DLUHÝ, R. *Stratégia novej evanjelizácie.* In Slovo medzi nami. Bratislava : Redemptoristi, č. 10, december 2012, s. 68-71. ISSN 1336-0221.

40 *Vernost' v utrpení.* In Milujte sa! Katolícky časopis, Poznaň : Wydawnictwo Agape, roč. VIII, č. 3/2016 (48), s. 43. ISSN 1896-2025.

Milovaní! Ďakujeme za toto adventné obdobie, ako i za možnosť obnoviť si svoju vieru. Amen.

Narodenie Pána Na omšu na vigíliu

Drahí moji!

Prišli sme sem ospievať *Božie milosrdenstvo*,

ktoré nám Pán Boh prejavil oslavou Narodenia svojho Syna.

V dnešnom svätom evanjeliu sme o tom počuli v závere takto: porodila *syna*; a dali *mu meno Ježiš*.

Narodenie každého dieťaťa je spojené s veľkou radosťou, ktorú chceme mať počas celých Vianoc aj my, veď narodilo sa Božie dieťaťko.

Z môjho narodenia otec nemal veľkú radosť, mamu práve vtedy opustil, čo ma veľmi poznačilo. V škole bol zo mňa výtržník, bitkár. Neskôr som sa stal závislým od alkoholu. Ocitol som sa aj vo väzení. Našiel som si dievča a vzali sme sa – sľub som dal len tak, bez toho, aby som chápal jeho skutočný zmysel. Po dvoch rokoch sa nám narodil chlapec, no nebol som dobrým otcom a utekal som od svojej rodiny, našiel som si frajerku. No manželka ma neopustila, modlila sa za mňa, hoci som jej, i synovi za to, že sa za mňa modlia, ubližoval. Podarilo sa im to: Panna Mária nám vyprosila, že sme zostali spolu. Začal som chodiť do kostola a spolu sa za to aj modlíme. Neskôr sa nám narodili ešte dve deti a nehanbíme sa za to, že ako žijeme.⁴¹

Bratia a sestry! Nech majú všetci z každého narodenia dieťaťa, ako i z narodenia toho Božieho dieťaťa, vždy len radosť. Amen.

Na omšu vo svätej noci

Drahí moji farníci!

Vianoce sú o obdarovávaní.

Nakoľko v alelujovom verši sme počuli: „*Dnes sa nám narodil Spasiteľ, Kristus Pán.*“

To bol najväčší dar, aký nám dal Nebeský Otec. *Veď Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna.*⁴²

A preto sa i my obdarovávame – materiálными, ale i duchovnými darčekom.

41 *Novéna z Pompejí zachránila naše manželstvo*. In Milujte sa! Katolícky časopis, Poznaň : Wydawnictwo Agape, roč. VIII., č. 3/2016 (48), s. 45-47. ISSN 1896-2025.

42 Jn 3, 16.

Bol som stredoškólák a pred Vianocami mi zomrela matka. Na svätého Štefana ma otec vzal do kostola pred sochu Panny Márie a povedal mi: „Toto bude teraz tvoja matka.“ Odvtedy som nevynechal ani jedinu príležitosť zastaviť sa v kostole, pri soche Panny Márie. Až neskôr, ako dospelý som pochopil jeden zo zmyslov matkinho odchodu: otec totiž fantasticky rozvinul predtým netušené schopnosti: snažil sa všemožným spôsobom nahradiť matku, čo sa mu aj podarilo. Nikdy sme nestrádali, ani po telesnej, ba ani po duchovnej stránke. Ja som si od neho do svojho manželstva odnášal vzor toho najlepšieho otca.⁴³

Bratia a sestry! Poďakujeme sa pri dnešnej vianočnej polnočnej bohoslužbe za všetky dary, ktoré sme dostali – no predovšetkým za dar Narodenia Pána Ježiša! Amen.

Na omšu na úsvite

Bratia a sestry!

Túto sv. omšu zvykneme nazývať aj pastierska.

A to podľa postáv zo sv. evanjelia.

Spomínajú sa v ňom totiž pastieri z okolia Betlehema, ktorým sa zjavili anjeli a oznámili im, že sa narodil Mesiáš. A oni sa šli sami presvedčiť a *našli Máriu a Jozefa* i dieťa uložené v jaslách.

Spolu s nimi aj my *oslavujme a chváľme Boha za všetko*.

Tak, ako svätá Matka Terézia, ktorá vytrvalo volala na celý svet, aby sme milovali ľudínech sú kdekoľvek, nech sú akíkoľvek, a vždy, keď môžeme. Toto povolanie milovať, ešte skonzkretizovala sama pre seba: „*Chcem všade šíriť lásku, aby nikto odo mňa neodchádzal bez toho, aby nebol lepší a šťastnejší. Chcem konať malé veci s veľkou láskou.*“⁴⁴

Drahí moji, bratia a sestry! Prežime tohoročné Vianoce v oslave Božieho narodenia spolu so svojou rodinou, ktorú by sme mali mať najradšej! Amen.

Na omšu vo dne

Drahí moji farníci!

Vianočnými symbolmi sú darčeky, stromček, koledy a stavanie jaslíčiek – betlehemu.

43 *Bůh v mém životě*. In *Katolícký týdeník*, roč. XXIII., č. 51-52, 18. – 31. prosince 2012, slavnost Narození Páně, s. 12. ISSN 0862-5557.

44 DIFATO, J. *Všade šířte lásku*. In Slovo medzi nami, denné meditácie. Bratislava : Redemptoristi, roč. 17, č. 7, 1. – 30. september 2016, s. 1-2. ISSN 1336-0221.

Betlehemska jaskyňa, v ktorej sa narodil náš Spasiteľ, sa stala cieľom púti kresťanského sveta.

V 4. storočí dala nad ňou svätá Helena postaviť baziliku. Z toho času sa stretávame s ich vyobrazovaním na mnohých rímskych sarkofágoch. A od 6. storočia sú jasličky aj v bazilike Santa Maria Maggiore v Ríme. Avšak skutočný rozkvet stavania *betlehemov* nastal až v 13. storočí vďaka svätému Františkovi z Assissi. Tri roky pred svojou smrťou, v roku 1223, požiadal istého šľachtica Jána, aby pripravil na vrchu Greccio drevené jasličky, ku ktorým mal priviazať vola a osla a postaviť oltár, na ktorom sa v noci Narodenia Pána bude slúžiť sv. omša. Svätý. František nazýval Ježiša Dieťaťko z Betlehema.

Tento zvyk stavania jasiel sa preniesol do všetkých kostolov. A keď v 18. storočí rakúsko-uhorský cisár Jozef II. zavádzal mnohé cirkevné reformy, ľudia si začali stavať betlehemy aj doma⁴⁵, čo sa u nás udržiava až po dnešné časy – no zvlášť po páde komunizmu asi nenájdeme rodinu na Slovensku, ktorá by pod vianočným stromčekom nemala betlehemske jasle, či už drevené, papierové, alebo iné.

Pán farár sa išiel pomodliť do kostola, zdesený zistil, že zmizlo malé Jezuliatko. Už chcel zburcovať celú dedinu, keď malý Milko zaparkoval svoje sánky pred kostolom a vykladal z nich malú sošku Ježiška. Podal ju prekvapenému pánovi farárovi so slovami: „*Bol som malého Ježiška povoziť na mojich nových sánkach, ktoré som od neho dostal pod vianočný stromček.*“

Bratia a sestry! Neodchádzajme hneď po skončení svätej omše z kostola, ale pridme sa pokloniť malému betlehemskému Dieťaťu a urobme to aj doma, každý pri svojich jasličkách. Amen.

Svätého Štefana, prvého mučeníka

Drahí moji farníci!

Životný príbeh sv. Štefana nám dáva inšpiráciu pre náš praktický život.⁴⁶

A to v tom, aby sme počítali, že pre Ježišovu Cirkev bude vždy potrebné niečo dať, nakoľko sme jej členovia. Nemyslím tu len na finančné príspevky, i keď aj tie sú nutné a potrebné; alebo na skutočnosť, že pre Krista a Cirkev, ak je to potrebné, treba obetovať aj svoj život. No pre nás je priam nutné cirkevné učenie prijímať s pokorou a v poníženosti – v čom nám môže poslúžiť paralela vstupnej brány do Baziliky Božieho narodenia v Betleheme. Dvere nedosahujú výšku ani 150 cm.

45 KOLLÁR, M. *O tradícii betlehemských jasiel*. In Immaculata. Brno : Konvent minoritů, roč. XXI, č. 6/2012, s. 10-11. ISSN 1210-5732.

46 Sk 6; 7.

A tak každý, kto chce vojsť, musí sa skloniť. Tým sa nám chce povedať, že ak chceme byť v Cirkvi, musíme si vedieť skloniť hlavu a zohnúť šiju.⁴⁷ Ale tiež vždy zmýšľať ako učí Cirkev, teda mať záujem aj na obrane jej postojov a zmýšľania. Napríklad v Nemecku vysielala televízia ZDF komediálny program *Bohovia ako my*, ktorý zosmiešňuje Bibliu a kresťanskú vieru. Na internete sa rozvinula petícia za zrušenie programu a zatiaľ sa do nej zapojilo 12. 000 divákov.⁴⁸ Musíme si brániť to, čo je nám drahé a sväté. A to je Božie slovo a naša svätá Cirkev.

Bratia a sestry! Budme skutočnými katolíkmi a podporujme to, čo je naše: Krista i jeho Cirkev. Amen.

Svätej Rodiny Ježiša, Márie a Jozefa

Drahí manželia a kresťanské rodiny!

V dnešný deň vám Cirkev umožňuje, aby ste si obnovili svoju manželskú zmluvu.

Napriek tomu, že každý jeden z vás má svoj vlastný deň sobáša, a pripomínate si ho teda v priebehu celého roka.

No už pápež, bl. Pavol VI. povedal, že Nazaretská rodina je vzorom každej rodiny a manželstva, a preto si dnes obnovujete svoje manželské sľuby. No nezabudnite si osláviť svoj deň sobáša – zvlášť na 25. výročie, či 50. Výročie.

Vzdávajte vďaka Pánu Bohu za to, čo ste spolu prežili a odovzdajte mu to, čo vás ešte čaká a oslavujte s rodinou – lebo to má byť dôvodom vašej radosti, že ste spolu. Okrem toho, tak, ako vám prípadne dátumovo výročie v roku, pripomeňte si ho a choďte spolu na večeru, do kina, či do divadla; naplánujte si spoločný výlet, popozerajte si svadobné fotky, videá, či DVD; kúpte si maličký darček.⁴⁹

Americká terapeutka pre manželstvo a rodinu so súkromnou praxou v Kalifornii, Patt Sasová, odporúča stanoviť si spolu s celou rodinou svoj sen a ten sa snažiť vyplniť. Ide o spôsob komunikácie, ako sa môžeme spolu na niečo dobré sústrediť a spoločne rásť. Rodičia sa učia riešiť problémy, počúvajú a berú vážne sny svojich detí, deti sa učia žiť pre zajtrajšok. Najnovšie výskumy potvrdzujú, že spoločné zdieľanie snov a nádejí podporuje mentálne zdravie. Pomôže to hlavne deťom, vyberať si kvalitné hodnoty, rodičom robiť dobré rozhodnutia a všetkým to pomôže naplánovať si svoju budúcnosť uprostred zmätku a pritom zostať

47 KRÁL, I. *V našej koži*. In Hlasy z domova a z misií. Nitra : Spoločnosť Božieho slova, 2012, roč. 56, č. december 2012, s. 20-21. ISSN 1337-4842.

48 *Křesťané protestují proti pořadu v televizi ZDF*. In Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské. Olomouc : Matice cyrilometodějská, roč. XX, č. 49, 9. prosince 2012, s. 13.

49 PERROTOVÁ, L. *Vaše výročie: Deň s veľkým D*. In Slovo medzi nami. Bratislava : Redemptoristi, 2012, január / február 2012, s. 81-85. ISSN 1336-0221.

emocionálne pokojným. A to je výkres snov.⁵⁰

Drahí moji, vzájomne si dnes zablahožejajte a vystrihnite si svoj sen, či túžbu na budúci rok! Amen.

Slávnosť Panny Márie Bohorodičky

Milovaní!

Slávime prvý deň občianskeho roku, výročie vzniku našej republiky,

ale i liturgickú slávnosť *Panny Márie Bohorodičky* a v Katolíckej cirkvi aj *Svetový deň pokoja*.

Na príhovor Panny Márie prosme slovami Knihy Numeri z prvého čítania nášho Milosrdného Boha: „*Nech ťa žehná Pán a nech ťa ochraňuje! Nech Pán rozžiari svoju tvár nad tebou a nech ti je milostivý! Nech Pán obráti svoju tvár k tebe a nech ti daruje pokoj!*“

Požehnávať v Katolíckej cirkvi môžu všetci kňazi – biskupi, presbyteri a diakoni, alebo i rodičia, keď dávajú svoje požehnanie deťom. No môže to byť aj každý človek, ktorý tomu druhému vždy želá len pokoj, ktorý tento svet najviac potrebuje.

Študentka medicíny v Olomouci sa vo svojej praxi stretla s mužom – pacientom, ktorého si veľmi obľúbila pre jeho vďačnosť a ochotu spolupracovať. Strávila som pri jeho lôžku viac času, ako u ostatných. Rozprávala som mu a na konci mi dal krížik na čelo a ja som ho dala zase jemu. Všetci sme ho na oddelení mali radi. Od počiatku, ako som ho spoznala, modlila som sa za neho. Tesne pred smrťou ho prepustili domov, aby zomrel v pokoji v kruhu svojej rodiny. Nikdy na neho nezabudnem. Som si istá, že je už v nebi, kde našiel večný pokoj.⁵¹

Bratia a sestry! Poprosme Božiu Matku Máriu za pokoj pre našu cirkev, ako i našu vlasť. Amen.

Druhá nedela po Narodení Pána

Drahí moji!

Vo svätom evanjeliu sme počuli, že „*Slovo sa telom stalo a prebývalo medzi nami.*“

A od Jeho narodenia sa Slovo rýchlo šíri.

Lebo tí, ktorí sme ho prijali, stali sme sa *Božími deťmi*, lebo sme uverili v jeho meno.

A ako Božie deti by sme sa nikdy nemali prestať k Nemu hlásiť!

Sýria je v občianskej vojne od roku 2011, napriek tomu kresťania sa stále stretávajú vo svojich farnostiach. Napríklad vo františkánskej farnosti v Aleppe sú si ľudia vedomí toho, že nemôžu síce objasniť kríž, ale aspoň ho môžu trpezlivo a pokorne niesť. V ďalšej saleziánskej farnosti sa v oratóriu počas táborov stretáva denne aj päťsto chlapcov a dievčat. A všetky nezničené kostoly stále v ľuďoch udržujú nádej ako maják tých, čo zblúdili v nepriateľskom a temnom mori.⁵²

Drahé Božie deti! Usilujme sa zachovávať svoju vernosť Bohu, *Slovu, ktoré sa stalo Telom* a Jeho cirkvi. Amen.

Sviatok Zjavenia Pána

Drahí bratia a sestry!

Dnešný sviatok nás znovu privádza k betlemským jasliam nášho malého Ježiška.

Tento raz si všimnime postavy troch mudrcov (Mt 2, 1-12).

Pápež Benedikt XVI., vo svojej knihe *Ježiš Nazaretský III.*, pripomína kresťanskú tradíciu, ktorá čítala vianočný príbeh v súvislosti s *Iz 1, 3* a do jasiel sa pridali postavičky vola a osla. Rovnako sa v rámci čítania *Ž 72, 10* a *Iz 60* z východných mudrcov stali *králi* a spolu s nimi sa do jasličiek dostali ťavy a dromedáre. Prisľúbenie obsiahnuté v týchto biblických textoch rozširuje pôvod týchto *mužov* aj na ďaleký západ (Taršiš = Tarteros v Španielsku) a v zhode s tým tradícia identifikovala kráľovstvá vládcov s tromi vtedy známymi kontinentmi: Afrika – preto aj čierny kráľ, Ázia a Európa. Neskôr sa k nim pripísali aj jednotlivé obdobia ľudského života: mladosť, zrelosť a staroba.⁵³

A tak v Ježišovom kráľovstve sa nerobia rozdiely na základe rasy, ba ani pôvodu, jednotlivé podoby ľudského života nachádzajú svoj vlastný význam a svoju vnútornú jednotu v spoločenstve s Ježišom. No kľúčovou myšlienkou zostáva, že mudrci od východu sú začiatkom, predstavujú vykročenie ľudstva ku Kristovi, ktoré sa ťahá celými dejinami ľudstva.⁵⁴

A nepredstavujú len tých, čonašli Krista, ale sú symbolom vnútorného očakávania

50 SASOVÁ, P. 2012. *Snívať o novom roku. Tajná sila stanovovania rodinných cieľov*. In Slovo medzi nami. Bratislava : Redemptoristi, 2012, január / február 2012, s. 84-88. ISSN 1336-0221.

51 URBANOVÁ, Z. *Josef Vlček očima ošetrojící studentky medicíny*. In Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské. Olomouc : Matice cyrilometodějská, roč. XXIII, č. 34, 23. srpna 2015, s. 12.

52 Syrský františkán: *V Aleppu jsem denně svědkem zázraků*. In Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské. Olomouc : Matice cyrilometodějská, 2015, roč. XXIII, č. 34, 23. srpna 2015, s. 13.

53 *Keď sa rozum hýbe ku Kristovi*. In Katolícke noviny súčasného kresťana. Trnava : Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o., roč. 128, č. 1, s. 24. ISSN 0139-8512.

54 Tamže.

ľudského ducha a pohybu náboženstiev a ľudského rozumu ku Kristovi.⁵⁵ Preto sa každoročného slávania Božieho narodenia v Betleheme zúčastňuje i moslimská komunita, a to aj politici, ktorí sa zúčastňujú na bohoslužbách, či v rámci vianočnej výzdoby mesta, alebo i pri rozsvietení vianočného stromu.⁵⁶ V Iraku schválili 25. december ako národný sviatok irackých chaldejských katolíkov a na znak toho vianočný stromček postavili i v átriu parlamentu v Bagdade.⁵⁷

Drahí moji, rozíďme sa v radostnej nádeji a pevnej viere, že nášmu Pánovi sa raz budú klaňať všetky národy sveta.⁵⁸ Amen.

Krst Krista Pána

Bratia a sestry!

Krst človeka v Cirkvi by mal znamenať, že si ho žiadajú pre seba či pre svoje deti, len veriaci ľudia.

Ten, kto je veriaci, o tom sa dá predpokladať sa, že verí v Pána Boha.

A veriť v Boha by malo znamenať, že som presvedčený nielen o tom, čo vidím, ale i o tom, čo nevidím – teda o existencii nadprirodzeného Pána Boha.

Modlitbou, zachovávaním prikázaní, prijímaním sviatostí a vyznávaním Credo – Verím v jedného Boha – si zachovávam vieru v Neho.

Lenže mnohí pokrstení chcú byť iba prízemnými ľuďmi a nechcú pozerieť akoby viac a z výšky, či z nadhľadu. A tak sa prezentujú ako pochybujúci, či neveriaci, alebo ako sa to hovorí, nepraktizujúci. O nich je táto skúsenosť života: Všetci išli do kostola na svätú spoveď, len ja som sedel na stoličke pred televízorom. Vtedy prišiel za mnou môj otec a opýtal sa ma? „A ty čo?“ Nesmelo som mu odpovedal, mal som sedemnásť, že „ja viem, že Boha niet, že viera nemá zmysel a preto sa spovedať netreba.“ Otec mi odpovedal: „Ešte si príliš mladý a hlúpy, aby si mohol povedať také závažné slová. Ale keď si už zašiel tak ďaleko, vieš čo, nechcem ťa mať viac v dome, zbaľ si svoje veci a nikdy sa nepriznávaj, že si mojím synom.“ Po týchto slovách otec so slzami v očiach odišiel a ja som zostal sám. Už ma nebavilo pozerieť televízor, začal som sa nad otcovými slovami zamýšľať. Pochopil som, že otcovi muselo byť veľmi ťažko vyriešiť také slová, lebo viem, že ma mal rád. Ešte nikdy som ho nevidel plakať. Myslím, že môj otec je skúsený a rozumný človek, nikdy mi nechcel zle, naopak – vždy hľadal iba

moje dobro. Zaiste ma viac miluje ako tí, čo hlásajú, že Boha niet. A tak som sa napokon obliekol a išiel som do chrámu, kde som sa zaradil medzi čakajúcich, napokon som vošiel do spovednice a úprimne som sa vyspovedal. Kňaz ma pochopil a skutočne mi pomohol dať správny životný smer. Po svätej spovedi som si uvedomil, že len čo som sa zbavil hriechov, akosi som bol spokojný, nemal som pocit, že som urobil niečo zlé pre seba. Ba dokonca, akosi obživla aj moja viera v Pána Boha. Viac som už nemal problémy s chodením do kostola, či s modlitbou alebo so sviatosťami, práve naopak. Po čase mi napadla myšlienka, že by som sa mohol stať aj kňazom a pomáhať ľuďom tak, ako mne vtedy pomohol otec a kňaz pri svätej spovedi. Myšlienka ma už neopustila a po maturite som si prihlášku do seminára a na teológiu. skutočne podal Takto končí svoje svedectvo kňaz, ktorý uverejnil svoje svedectvo v časopise *Misionár*.

Bratia a sestry, ako otec, či kňaz z príbehu, buďme aj my pre druhých skutočne dobrým smerovníkom viery v Pána Boha. Amen.

Prvá pôstna nedela

Milovaní!

Všetci sme si iste dobre vypočuli slová svätého evanjelia.

Lebo v nich sa pre nás nachádza hlavné ponaučenie: *Pánovi, svojmu Bohu sa budeš klaňať a jedine jemu budeš slúžiť.*

Ide o prvé z desiatich Božích prikázaní.

Ako pokračovatelia starozákonného Božieho ľudu, viažu tieto prikázania aj nás, lebo neboli pre nás zrušené!

Michal úplne zabudol na Pána Boha, neklaňal sa mu – nechodil do kostola a nemodlil sa. Oddal sa pornografii, sexu, často menil sexuálne partnerky; bol zúfalý, rozmýšľal nad samovraždou; kradol; požíval nadmieru alkohol, drogy, trpel psychickými poruchami, venoval sa okultizmu, mágii, satanizmu a transcendentným meditáciám východných, nekatolíckych náboženstiev. Od všetkého ho vyslobodila publikácia Pátra Pia o spútanosti zlým duchom. Na základe prečítanej knižky potom vyhľadal exorcistu a vzdal sa všetkého zlého a s Pánovou pomocou začal nový život. Všetkých, s ktorými sa stretne, varuje pred ezoterikou, okultizmom, spiritizmom a webovými stránkami s bojovými hrami a pornografiou. Dnes má dvadsaťsedem rokov a žije v Poľsku.⁵⁹

Bratia a sestry! Pripomeňme si všetky Božie prikázania a pokloníme sa tým nášmu Pánovi! Amen.

⁵⁵ Tamže.

⁵⁶ *V Betleheme kresťania slávil, moslimovia zdobili.* In Katolícke noviny. Tradičné noviny súčasného kresťana. Trnava : Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o., roč. 128, č. 1, s. 6. ISSN 0139 – 8512.

⁵⁷ *V Iraku slávil Vianoce ako národný sviatok.* In Katolícke noviny. Tradičné noviny súčasného kresťana. Trnava: Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o., roč. 128, č. 1, s. 6. ISSN 0139 – 8512.

⁵⁸ Responzóriový žalm na sviatok Zjavenia Pána, s. 69. In *Lekcionár I/C*. Trnava : Spolok sv. Vojtecha, 2003, s. 483. ISBN 80-7162-449-7.

⁵⁹ *Osobní svědectví o nalezení opravdového smyslu života.* In Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské. Olomouc : Matice cyrilometodějská, 2015, roč. XXIII, č. 37, 13. září 2015, s. 6-7.

Druhá pôstna nedela

Bratia a sestry!

Božie slovo nás všetkých dnes upozorňuje na dôležitú vlastnosť, ktorú očakávajú rodičia od detí, predstavení od podriadených, Pán Boh od nás – svojich detí.

A ňou je poslušnosť.

Za ňu je veľká odmena. Pocítil to Abram, ktorý poslúchal Pána Boha, a preto mu v Knihe Genezis za odmenu prisľúbil, že jeho potomstva bude ako hviezd na nebi. A po uzavretí zmluvy Pána s Abramom, neskôr so zmeneným menom Abrahám, mu to potvrdzuje ešte konkrétnejšie: „*Tvojmu potomstvu dám túto krajinu od Egyptskej rieky až po veľkú rieku, Eufrat.*“ Poslušnosť svätý Pavol v dnešnom druhom čítaní z Listu Filipanom nazýva takto: „*Pevne stojte v Pánovi.*“

A pretože, milovaní, nakoľko Pán Boh nám poslušnosť pripomína aj v dnešnom evanjeliu a nasmerováva nás k svojmu Synovi, tak si ju všetci osvojme a Pána Boha, rodičov a predstavených počúvajte!

Najprísnejší rodičia na svete, je relácia v TV JOJ, ktorá v sobotu, 23. februára 2013, predstavila rodinu Wrightovcov v Tennessee v USA, ktorí na týždeň príjmu nezvládnuteľného osemnásť ročného Nicka a šestnásť ročnú Sady, s ktorými si mamy už nevedeli rady. No v kruhu rodiny – trpezlivých rodičov, ktorí vyžadovali poslušnosť a zachovávanie zásad ako pravdivosť, práca pre spoločné dobro pri stole a na izbe v dome, ako i na farme, spolu s ich vlastnými deťmi, sa ale Sady a Nick zmenili. Pochopili svoje omyly, chyby, ktoré robili vo vzťahu k svojim mamám. Uvedomili si, že nič nie je zadarmo a prestali byť otravní, Nick dokonca prestal fajčiť, naučili sa základné a samozrejme veci ako umývanie riadu, upratovanie si izby, pomáhanie, spoločná zábava, či rozhovory doma. Jednoducho, naučili sa poslúchať a verte tomu, že domov sa im skoro vôbec nechcelo ísť, no pred televíznymi kamerami sľubovali svojej mame, že sa všetko zmení.

Drahí moji, buďte poslušní a sľubujem vám, že vaša odmena bude hojná v nebi, no predovšetkým budete mať radosť v rodine. Amen.

Tretia pôstna nedela

Bratia a sestry!

Myslím, že všetci si veľmi dobre uvedomujeme slová z dnešného prvého čítania, že toto „*je zem svätá*“, pričom myslíme na tento kostol, Boží dom, v ktorom sa aj nám, podobne ako Mojžišovi, prihovára Pán.

Aj my sa rozhodujeme na Pánov pokyn: „*Ja pôjdem*“

A odchádzame domov z kostola s Pánovým mandátom, lebo nás posiela, aby sme všetkým zvestovali, že On je večný Boh „*a takto*“ ho „*budú volať po všetky pokolenia.*“

Pretože toto posolstvo chceme odovzdať všetkým, uvedomme si, že môžeme dať len to, čo sami máme. A preto sa ani nehanbime priznať sa, že chodíme do kostola. Ani nezabúdajme na skutočnosť, že sme veriaci, nech by sme boli kdekoľvek – podľa toho sa aj správajme. Za obranu svojej viery sa aj postavme!

Podobne, ako to dokázali obetovaním svojich životov v roku 1793 vo francúzskej dedinke Vendeé. V tejto obcisa dedičania postavili so zbraňou v ruke, ružencom okolo krku a so symbolom Najsvätejšieho Srdca Ježišovho, na obranu svojho katolíckeho náboženstva voči jakobínom. Tí zakazovali katolícke náboženstvo, nariadili vyhladenie dedinky a všetkých jej obyvateľov zabili. Teraz o tom natočili film, *The War of the Vendeé*, ktorý v roku 2012 získal ocenenie *Mirabile dictu* na medzinárodnom filmovom festivale katolíckych filmov. Film bol natočený podľa skutočných historických udalostí zdokumentovaných francúzskymi historikmi, Reynaldom Secherom a Jeanom Dumontom koncom osemdesiatych a začiatkom deväťdesiatych rokov, keď títo tvrdia, že nielen Vendeé zmizlo z povrchu zemskeho, ale na ploche 10 000 kilometrov bolo zabitých asi 120 000 ľudí. Udalosti z Vendeé už boli filmovo spracované dvakrát, v rokoch 1946 a 1953⁶⁰. A tak môžeme konštatovať, že títo ľudia nezradili svoju vieru, ani svoju Cirkev, ba ani svojho Boha.

Postaviť sa na obranu svojej viery, bratia a sestry, to je naša povinnosť, ku ktorej nás vysiela Pán po každej svätej omši: dokážme to i za cenu možných obetí! Amen.

Štvrtá pôstna nedela

Drahí moji!

Hriech je veľké zlo.

Chráňme sa ho!

A preto poslúchnime výzvu sv. Pavla apoštola z dnešného druhého čítania z listu Korinťanom: „*V Kristovom mene prosíme: Zmierte sa s Bohom!*“

Nedovoľme, aby nás ovládol hriech!

Pochopil to aj márnotrtný syn z evanjelia.

Dúfam, že pochopíme, že je lepšie byť v dome nášho Otca, ako kvôli svojej hlúposti, trieť núdzu. Amen.

60 GLASER, M. *Film The War of the Vendeé dostal cenu Mirabile dictu*. In Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské. Olomouc : Matice cyrilometodějská, 2013, roč. XXI, č. 7, 17. února 2013, s. 11.

Piata pôstna nedela

Drahí moji!

Prišli sme sem aj dnes, v duchu viery v Pána Boha,

lebo ako to je vyjadrené slovami dnešného responzória: „*A máme z toho radosť.*“

Emeritný pápež Benedikt XVI. vo svojom liste na *Rok viery* napísal: „*Po vyznaní viery nasleduje objasnenie sviatostného života, v ktorom je prítomný sám Kristus, ktorý koná a naďalej buduje svoju Cirkev. Bez liturgie a sviatostí, by vyznanie viery nemalo svoju účinnosť, lebo by mu chýbala milosť, ktorá podporuje svedectvo veriacich.*“⁶¹ A z toho máme radosť!

Prežívame teda radosť z obsahu nášho života viery, ktorým je všetko to, čo je obsiahnuté v samotnom *Vyznaní viery*, ktoré voláme aj Credo. Potom radi chodíme na liturgiu – lebo ju prežívame, je to naša spoločná bohoslužba a napokon máme v rôznych etapách nášho života radosť i z prijímania sviatostí, ktoré nám udeľuje Cirkev. Len si to musíme stále uvedomovať a posilňovať sa v tom našou každodennou modlitbou.⁶²

Denis v noci nespál, mal hlavu v smútku: Ako zabezpečiť rodinu? Ako zvládne problémy v práci? Cestou išiel okolo kostola, pomodlil sa, vyspovedal sa, posilnil sa a vykročil do života, že to musí zvládnuť! S radosťou a dôverou v Pána, s pomocou manželky a spolupracovníkov sa mu to určite podarí!

Milí bratia a sestry, neklesajme na mysli a s radosťou viery v Boha všetko zvládneme! Amen.

Kvetná nedela

Dočítali sme, drahí moji, Pašie – Lukášovu správu o Umučení nášho Pána Ježiša Krista, za pomoci ktorej vstupujeme do Svätého, Veľkého týždňa, uvedomujúc si, že Ježiš poslušne plní vôľu svojho Nebeského Otca.

Ide tu o poslušnosť lásky.

Pretože Otcovi len láska diktuje to, čo ukladá Synovi a Syna vedie len láska k tomu, aby poslušne prijal Otcovu uloženú úlohu. Láska sa stáva základom akejkoľvek poslušnosti, a to aj tej našej, ľudskej poslušnosti. Preto je viac ako paradoxné, že *poslušný* Ježiš Kristus sa vydáva do rúk neposlušných ľudí, hriešnikov, aby boli zbavení neposlušnosti.

Sviatosťou zmierenia sme sa zbavili hriechov. Nech nás posilňuje Božia milosť, aby sme sa aj my stali poslušnými.

61 BENEDIKT XVI. *Porta fidei*, 11. In *Pápežské dokumenty*, 85 zväzok, Trnava : Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o., 2011, s. 14-15. ISBN 978-80-7162-889-7.

62 *Tamže*.

Eli Ali je kňazom v Lubanone a na Festivale mládeže vydal svoje svedectvo: S kamarátmi šiel na púť. „*Pod' s nami, bude tam aj veľa zábavy*“, volali ho. V Európe išli všetci na svätú spoveď – išiel aj on a tam si uvedomil, čo má v živote zmeniť. Mysleli si, že mi preskočilo, začal som sa správať úplne inak. Doma som vstúpil do kláštora, vyštudoval som za kňaza a prežívam osobné dobrodružstvo s Ježišom.⁶³

Bratia a sestry! Tento kňaz poslúchol dobrú radu: Robme aj my podobne! Amen.

Zelený štvrtok

Na večernú omšu na pamiatku Pánovej večere

Drahí moji!

Na Zelený štvrtok si pripomíname deň, kedy Ježiš Kristus ustanovil Najsvätejšiu Eucharistiu.

A to slovami: „*Toto robte na moju pamiatku*“, ktoré sme počuli v dnešnom druhom čítaní (1 Kor 11, 24).

Od tej doby sa už snád' v každom kúte sveta konala z tohto Ježišovho príkazu svätá omša – nekrvavá obeta kríža za naše hriechy a zmierenie s Nebeským Otcem, ktorá nám umožní dostať sa raz do neba. A zhruba každý deň sa slávi aj tu, v našom farskom kostole Svätého Ducha.

No účasť na svätej omši pre nás automaticky neznamena, že sa dostaneme do neba, hoci Ježiš už raz a navždy za nás zaplatil svojou smrťou na kríži. Lebo my musíme byť stáli spolupracovníci s Božou milosťou, ktorá sa nám dáva v Božom požehnaní.⁶⁴

Takým spolupracovníkom s Božími darmi bol i bl. Ján Pavol II. Denne slúžil svätú omšu – a to i v nemocnici. Spolupracoval s Božou milosťou, preto s rovnakou autenticitou vychádzal k mladým, ako aj k starým, k ľuďom z vysokoškolských kruhov, ale i k obyvateľom slumov, kresťanom, židom i moslimom. A to i vtedy, keď už nevládal chodiť, či rozprávať. Jeho charisma zanechala hlbokú stopu v povedomí mnohých ľudí. Preto ani jeden pápež v histórii nemá toľko pamätníkov, sôch a pamätných tabúl na celom svete, ako on.⁶⁵ A oddnes – 28. marca v *Roku viery* a v *Roku svätých Cyrila a Metoda* v roku 2013 – ho budeme mať i my tu, v Kátlovciach, prostredníctvom relikviára, v ktorom je vložený kúsok z jeho reverendy, ktorú nosil. Ide o relikviu II. triedy *ex indumentis*, z dotyku.

Nech nám tento malý pamätník, v našom kostole umiestnený z pohľadu na oltár vľavo, pod sochou Nepoškvrneného počatia Panny Márie pripomína,

63 Život s Bohem je dobrodružství. In *Světlo*, týdeník Matice cyrilometodějské, roč. XXI, č. 12, 24. března 2013, s. 9-10.

64 *Slovo medzi nami*, roč. 14, č. 2, február/marec 2013, s. 10. Bratislava: Redemptoristi. ISSN 1336 – 0221.

65 KROCZAKOWA, M. *Modlitba o milosrdenstvo*. In *Apoštol Božieho milosrdenstva*. Spišská Nová Ves : Spoločnosť katolíckeho apoštolátu, 2013, roč. XVII, č. 65, 1/ 2013, s. 3-5. ISSN 1335-2318.

že aj my chceme na príhovor bl. Jána Pavla II. vždy spolupracovať s Božími milosťami, ktoré získavame pri svätých omšiach, ako i pri všetkých ostatných pobožnostiach. Amen.

Slávenie utrpenia a smrti Pána

Veľký piatok

Drahí moji farníci!

Určite viete, aké poslanstvo nám zanechal Ježiš Kristus?!

Áno, myslíte dobre, je to poslanstvo lásky.

Utvrdzujú nás v tom aj práve vypočuté pašie – Umučenia nášho Pána Ježiša Krista podľa Jána (Jn 18, 1-19, 42).

Ako nasledovníci Ježiša Krista: Robme aj my podobne: Žíme poslanstvo lásky vo svojom živote!

Misionár v Kongu stretol domorodcov, ako niesli postreleného do brucha. Zastavil svoje auto, naložili ho a odviezol do 15 km vzdialenej nemocnice, kde lekár skonštatoval, že jeho stav je, žiaľ, beznádejný. Misionár sa ho opýtal: „*Ste katolík?*“ „Áno“, odpovedal. „*A chceli by ste sa vyspovedať?*“ Privolil, odpustil svojmu vrahovi, ktorý ho postrelil, zmierený s Bohom odišiel k Pánovi. Zanechal päť detí a ženu.⁶⁶

Ježišu, ktorý si zomrel z lásky k nám, inšpiruj nás v uskutočňovaní poslania tvojej lásky. Amen.

Veľkonočná nedeľa

alebo

Nedeľa Pánovho zmŕtvychvstania

Na veľkonočnú vigíliu

Bratia a sestry!

V úvode dnešnej veľkonočnej liturgii sme počuli zvolanie: Kristus svetlo sveta! Kňaz pritom nesie na čele liturgického sprievodu veľkonočnú sviecu, paškál.

V zmysle toho si uvedomujeme, že Kristovo zmŕtvychvstanie je svetlom pre celý svet.

Svetu už nevládne tma hriechu, ale svetlo Božieho Syna, Ježiša Krista, ktorý premohol hriech, zničil tmu a ponúka nám život vo večnom svetle. Tak, ako prvý

raz zaznelo z úst kňaza Kristus svetlo sveta a sviečky si zapálila asistencia, tak od Krista si odniesli všetko jeho svetlo apoštoli. Po druhom zvolaní ste si zapálili sviečky od asistencie všetci ostatní – čo symbolizuje, že apoštoli zanesli Kristovo svetlo všetkým Ježišovým učeníkom. Napokon sa na kňazovo tretie zvolanie rozsvietil celý kostol, čo značí skutočnosť, že od apoštolov a učeníkov sa roznáša Kristovo svetlo do celého sveta, všetkým ľuďom.

Nezabudnime, drahí moji, že my sme tí, čo majú roznášať Kristovo svetlo!

Na Slovensku bol nedávno kňaz, Cyril Axelrod – redemptorista z Anglicka, ktorý sa narodil ako hluchý v Juhoafrickej republike. Jeho otec bol pôvodom z Poľska a matka z Litvy. Počas mestských misií v Nitre vystúpil so svojim poslanstvom v kostole u piaristov a verbistov. Rodičia boli veriaci židia a na radu ho dali do katolíckej školy, kde ho sestričky, dominikánky, naučili rozprávať aj posunkovou rečou. Oslovil ho Duch Svätý a napriek židovským koreňom sa dal pokrstiť, prijal Eucharistiu, sviatosť birmovania a išiel sa spýtať biskupa, či by ho prijal do seminára. Ten mu najskôr odporučil školu pre nepočujúcich v USA, kde sa zdokonalil hlavne v anglickej gramatike. Potom nastúpil štúdium teológie individuálnou formou a napokon sa v roku 1970 stal katolíckym kňazom. Otec mu zomrel, no matka ťažko niesla synovo rozhodnutie – raz mu povedala, že je aspoň rada, že verí v Pána Boha. Pracoval medzi nepočujúcimi v Juhoafrickej republike a potom na misii v USA, kde začal postupne strácať zrak – v roku 2001 úplne oslepol. Teraz stále cestuje po svete, usmiaty a plný optimizmu – napriek svojmu handicapu. Všade sa ho pýtajú, reč je stále usmiaty, odkiaľ berie toľkú energiu do života? „*Silu mi dáva Boh, hoci ho nevidím a nepočujem, žije v mojom srdci Ježiš. Môžem ho odovzdávať ďalej. Ježiš dal túto silu mne a ja ju dávam ďalej.*“⁶⁷

Milovaní! Podobne ako hluchý a slepý kňaz Cyril Axelrod, odovzdávajme ďalej Kristovo svetlo! Amen.

Na omšu vo dne

Drahí moji!

Slávime veľkonočnú nedeľu plnú radosti z Kristovho zmŕtvychvstania, čo vyjadruje aj naše „Aleluja, radujme sa!“

Táto radosť je, podľa svätého Pavla apoštola z dnešného druhého čítania, umocnená výzvou: „*Preto slávme sviatky nie v starom kvase ani v kvase zloby a nepravosti, ale s nekvaseným chlebom čistoty a pravdy.*“

Apoštol nám ďalej vysvetľuje, že my sme akoby tým *nekvaseným chlebom* a svojim kvasom, ktorý on nazýva čistota a pravda, musíme prekvasiť celé

⁶⁶ Tvár vojny. In: Echo z misií. Časopis pre misijných dobrodincov a všetkých zainteresovaných do misijnej tematiky. Hronský Beňadik : Spoločnosť katolíckeho apoštolátu, 2013, roč. 7, č. 1/2013, s. 9-12. ISSN 1337-334X.

⁶⁷ ŠTEFANEK, M. Kňaz Cyril Axelrod. Misionár, ktorý je hluchý a slepý. In Hlas z domova a z misií. Nitra : Spoločnosť Božieho slova, 2013, roč. 57, č. 4, apríl 2013, s. 9-11. ISSN 1337-484-2.

cesto, aby sme mohli byť *novým cestom*. A to všetko preto, *veď bol obetovaný náš veľkonočný Baránok, Kristus*.

Prijmíme túto úlohu, lebo sme sa vo sviatosti zmierenia očistili na tento *deň Krista Pána, radujme sa, aleluja!* A teraz si len musíme dať predsavzatie, že budeme vždy pravdiví.

Do električky nastúpilo dievča, sadlo si na voľné miesto k oknu a zadívala sa na ulicu. Spolu s ňou nastúpili i ostatní ľudia, no nie všetci si sadli. Jeden muž, ktorému sa neušlo miesto, zbadal oné dievča sedieť, a tak začal nahlas kritizovať všetkých mladých: Ach tá dnešná mládež, na nikoho nehľadí len na seba. Žijú bez Boha, to preto! Pridal sa k nemu ešte jeden pán a uštipačne sa dívali na oné dievča pri okne. Tá pochopila, že reč je o nej, a tak sa postavila a povedala: „*Nech sa páči, sadnite si.*“ Jeden z chlapov si sadol a vtom si všimol, že dievča za chrbtom skrýva paličku. Zahanbil sa a opýtal sa, či ju bolí noha. „*Nie*“, odpovedala, „*ja nemám nohu, viete autohavária pred troch rokov.*“ Muža akoby obľiali studenou vodou, začal sa ospravedlňovať: „*Prepáčte*“, nevedel som, „*nehnevajte sa slečna!*“ „*To nič*“, odpovedala, „*nie ste prvý, kto mal v mojej prítomnosti poznámky na mladých, ako ste mali teraz vy. A ešte niečo vám musím povedať*“, dodala. „*Priznám sa vám, že ja verím v Boha, keby som neverila, tak dnes by som už bola na psychiatrii. Dúfam, že mi rozumiete, pane.*“ A vystúpila na zastávke von. Muž vstal a miesto pri okne zostalo voľné.⁶⁸

Drahí moji, byť pravdiví, znamená nemať problémy a radovať sa. A to vám vyprosujem v dnešný, najväčší kresťanský sviatok! Amen.

Pondelok vo Veľkonočnej oktáve

Drahí bratia a sestry!

To, čo sme dnes počuli v prvom čítaní zo Skutkov apoštolov, je vlastne opakovanie šestnásteho žalmu: „*Pána mám vždy pred očami.*“

Čo pre nás znamená jednak veriť, že Ježiš je živý Boh: „*Tohoto Ježiša Boh vzkriesil a my všetci sme toho svedkami.*“ A zároveň nás Vzkriesený pozýva žiť ustavične s Ním. 17. januára 2013 bolo tomu sto rokov, čo sa narodil P. Werenfried van Straaten, OPraem. Zomrel ako deväťdesiat ročný. No celý život mal neustále pred sebou nášho Pána, ktorého vnímal cez potreby núdzných a trpiacich. Už ako tridsať ročný založil počas Druhej svetovej vojny Ligu proti nenávisti a od jej členov žiadal, aby sa aspoň raz za deň pomodlili za nepriateľov, v zmysle kresťanskej lásky k blížnemu. Po roku 1945 bolo vyhnaných štrnásť miliónov Nemcov z východných oblastí, žili v neľudských podmienkach v bunkroch a táboroch, Páter Werenfried žiadal pre nich súciti a pripomínať ľuďom Svätú

rodinu, ktorá hľadala prístrešie. Neskôr zorganizoval pre zúbožených zbierku slaniny, začal si všímať komunizmom skúšané krajiny Európy a založil podpornú organizáciu Kirche in Not v Königsteine, na pomoc Cirkvi v týchto krajinách. Založil i stavebnú organizáciu, ktorá stavali domy pre núdzných. Mal neotrasiteľnú dôveru v Pána Boha, ktorý, ako hovoril, ho nikdy nenechal v štychu. Neskôr sa zameral i na Afriku, Áziu a Južnú Ameriku, aby všade pomáhal – v roku 2011 táto organizácia pomáhala cirkvi v 145 krajinách sveta. Jeho láska sa zamerala aj na Ruskú pravoslávnu cirkev na žiadosť bl. Jána Pavla II., s ktorým boli dlhoroční priatelia. Všetko robil pre Pána a jeho Cirkev.⁶⁹

Milovaní, majme aj my Pána vždy na pamäti a všetko robme z lásky pre neho. Amen.

Druhá veľkonočná nedeľa

alebo

Nedeľa Božieho milosrdenstva

Na úvod svätej omše

Drahí moji v tomto Božom svete!

Dnes končí v Katolíckej cirkvi Veľkonočná oktáva Zmŕtvychvstania nášho Pána Ježiša Krista; na jej úsvite zomrel aj svätý Ján Pavol II., ktorý ustanovil *Druhá veľkonočnú nedeľu* ako *Nedeľu Božieho milosrdenstva*; ďalej sestru Faustínu, ktorej sa zjavil Milosrdný Ježiš, vyhlásil za svätú; požehnal baziliku Božieho milosrdenstva v Krakove – centrálné miesto úcty k Božiemu milosrdenstvu vo svete a o Božom milosrdenstve nám zanechal aj svoju encykliku pod názvom *Dives in misericordia*. Majúc na pamäti všetky tieto okolnosti a udalosti, spojme sa s Pánom Ježišom, ktorý aj nás všetkých chce zahrnúť svojim milosrdenstvom. Úprimne sa za to pri tejto svätej omši spoločne pomodlime a teraz si pokorne oľutujeme svoje hriechy.

Homília

Bratia a sestry!

V responzóriu dnešnej nedele sme spoločne spievali nášmu Pánovi, ktorý „*je dobrý, lebo jeho milosrdenstvo trvá naveky.*“

Božie milosrdenstvo sa v dnešnom prvom čítaní zo Skutkov apoštolov prejavuje rukami apoštolov.

68 LENHARČÍK, R. *V električke*. In Posol. Mesačník slovenských katolíkov. Bratislava : Spoločnosť Ježišova na Slovensku, 2013, roč. XCII (2013), č. 4., s. 8. ISSN 0701-0192.

69 Ke stému výročí narození „špekpátera“ Werenfrieda van Straaten. Na počátku byla láska k nepřítelům. In Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské, 2013, roč. XXI, č. 11, 17. března 2013, s. 4-6. RÖTHLIN, B. 100 let od narození zakladatele Kirche in Not – Církev v nouzi. Páter Werenfried van Straaten a čtyři papežové. In Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské, 2013, roč. XXI, č. 11, 17. března 2013, s. 6.

Počuli sme o ňom, že po Pánovom zmŕtvychvstaní sa „*dialo množstvo znamení a divov medzi ľuďmi.*“ A Skutky apoštolov pokračujú, že „*na ulice vynášali chorých a kladli ich na posteľe a lôžka.*“ Boli medzi nimi i takí, ktorých trápili nečistí duchovia, pričom „*sa všetci uzdravovali.*“ No neuzdravovali sa len zo svojich chorôb a neduhov, ale „*veľké množstvo mužov a žien*“ sa aj pridávali k spoločenstvu veriacich ľudí. Nakoľko prežívame *Rok viery*, na ktorý napísal emeritný pápež Benedikt XVI., svoj apoštolský list pod názvom *Porta fidei*, chceme si všimnúť jeho poslanstvo, ktoré nám v ňom zanechal. Lebo v trinástom článku najskôr všeobecne vyzdvihol „*veľký prínos mužov a žien, ktorí svedectvom svojho života prispeli k rastu a rozvoju spoločenstva.*“⁷⁰ U niektorých ocenil i akt ich úprimného a trvalého obrátenia, ako zážitok a „*milosrdenstvo Boha, Otca, ktorý ide všetkým v ústrety.*“⁷¹ Ďalej Benedikt XVI. konkretizoval tieto osoby, keď pripomenul vieru Panny Márie a svätého Jozefa, že uverili posolstvu a poslušne ho prijali; no chválil i vieru apoštolov, ktorí na základe viery opustili všetko, aby nasledovali svojho Učiteľa; ďalej konštatuje, že za vieru mnohí mučeníci položili život, aby svedčili o pravde evanjelia; ale obdivuje tiež mužov a ženy, ktorí uverili, zasvätili svoj život Kristovi a zanechali všetko; napokon pápež Benedikt XVI. pripomína, že vo viere muži a ženy každého veku po stáročiach vyznávali Pána Ježiša a vydávali o ňom svedectvo.⁷²

A toto je i naša úloha, lebo „*z viery žijeme aj my: skrze živé poznanie Pána Ježiša, ktorý je prítomný v našom živote i v dejinách.*“⁷³ Každý jeden z nás je obdobne ako spomínal bývalý pápež Benedikt XVI. povolaný žiť z viery „*v rodine, vo svojej profesii, vo verejnom živote, v uskutočňovaní chariziem a služieb.*“⁷⁴

Lebo, kto sa usiluje žiť z viery, toho Pán Boh, ktorý sa zjavuje ako bohatý na milosrdenstvo (porov. *Ef* 2, 4), už od rána zahŕňa svojim milosrdenstvom.⁷⁵ No a vieru, ako nezaslúžený dar, nám dáva Pán Boh.⁷⁶ Tak to bolo i v prípade Luciana z Mediolanu v Taliansku, ktorého prijali na neurologickom oddelení v nemocnici pre ochrnutie celej pravej strany tela. Neskôr sa pridali i kardiologické problémy a lekári jeho stav považovali za beznádejný. Luciano ležal na posteli a rozprával sa so spolupacientom Francescom z vedľajšej posteľe. V izbe bola tma, lebo už bola noc. Zrazu Luciano videl, ako sa k nemu približuje rehoľníčka so svetlom v ruke. Nepoznal ju, videl ju prvý raz v živote. Len čo prišla k nemu, položila

mu ruku na hrud' so slovami: „*Prišla som ťa uzdraviť a uzdravím ťa, no musíš mi sľúbiť, že ak vyzdravieš, prídeš ku mne.*“ Zostal veľmi prekvapený a nezmohol sa na logickú odpoveď. Zamrmlal niečo v tom zmysle, že: „*No jasné! Prídem, ak ma uzdravíš. Ale kam? Nevieť, kto si? Nepoznám ťa!*“ Vtom zdvihla i druhú ruku a na nej mala položený kostolík. Ukázala naň a povedala: „*To je môj domov. Zapamätaj si to. Pre teba je otvorený vo dne i v noci. Tu bývam a čakám na teba. Musím už ísť, no nezabudni, čo si mi sľúbil.*“ Plakal od dojatia. Z vytrženia ho vytrhol Francesov hlas: „*Luciano! Luciano! Už päť minút ťa volám a ty nič. S kým si sa to rozprával? Čo sa ti stalo?*“ Odpovedal som: „*S rehoľnou sestrou, ktorá mi povedala, že ma prišla uzdraviť.*“ Francesco si povzdychol: „*Kiež by ťa uzdravila a mňa tiež!*“ Luciano v noci nemohol z tohto zážitku zaspať. Ráno, keď bola vizita, lekári skonštatovali, že mu nič nie je. Boli z toho užasnutí. Na ich prekvapenie dokonca vstal z posteľe a začal chodiť, čo mu predtým robilo obrovské problémy. Skúmali ho a medicínsko-vedecké konzultácie nakoniec uznali jeho prípad za ľudsky nevysvetliteľný. Po prepustení z nemocnice začal riadne pracovať. Vyhľadal jedného kňaza, prostredníctvom ktorého sa uistil, že rehoľníčka, ktorá sa mu zjavila, bola svätá Faustína Kowalská, ktorá ho uzdravila. A tak sa najskôr skontaktoval so sestrami Matky Božieho milosrdenstva v Ríme a potom vycestoval do Krakova, do jej domu. Bola to nezabudnuteľná cesta. Po týchto udalostiach v roku 2004 sa priblížil k Bohu a k svojim blížnym. Na svojej hrudi má dodnes viditeľnú jazvu po dotyku sväteice. Odvtedy uplynuli už štyri roky a on sa cíti zdravý. Takto vydal svedectvo Luciano na Svetovom kongrese o Božom milosrdenstve v roku 2008 v Ríme.⁷⁷ Boh mu prejavil milosrdenstvo a uzdravil ho prostredníctvom apoštolky Božieho milosrdenstva, svätej Faustíny Kowalskej. Uzdravený Luciano sa pridá na stranu veriacich ľudí a dodnes o tom všetkom vydáva svoje svedectvo.

Bratia a sestry, farníci! Buďme aj my svedkami Božieho milosrdenstva v našom živote, a to „*prostredníctvom svedectva, ktoré ponúka život veriacich*“⁷⁸, lebo tak podľa Benedikta XVI. prispejeme k obnove celej Cirkvi.⁷⁹ Amen.

Záver svätej omše

Drahí moji v Kristu! Oslávili sme spoločne Božie milosrdenstvo, ako nás k tomu pobáda 13 žalm: „*Budem spievať Pánovi, že ma zahŕňa dobrodeniami.*“ Nech za nás oroduje Matka Božieho milosrdenstva, Panna Mária, aby sme vytrvalo spĺňali svoju úlohu v Cirkvi! Pochválený buď Ježiš Kristus!

70 BENEDIKT XVI.: *Porta fidei*, 13. In Pápežské dokumenty, 85 zväzok. Trnava: Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o., 2011, 21 s. ISBN 978-80-7162-889-7.

71 *Tamže.*

72 *Tamže.*

73 *Tamže.*

74 *Tamže.*

75 Ž 90, 14.

76 *Katechizmus katolíckej cirkvi*. Trnava: Spolok sv. Vojtecha, 1999, 918 s., č. 26- 65, s. 13-274. ISBN 80-7162- 59-1.

77 *Mimoriadny zásah svätej sestry Faustíny*. In Apoštol Božieho milosrdenstva. Spišská Nová Ves: Spoločnosť katolíckeho apoštolátu – palotíni, 2013, roč. XVII, č. 1/2013, s. 28-29. ISSN 1335-2318.

78 BENEDIKT XVI. *Porta fidei*, 6. In Pápežské dokumenty, 85 zväzok. Trnava: Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o., 2011, 21 s. ISBN 978-80-7162-889-7.

79 *Tamže.*

Tretia veľkonočná nedela

Bratia a sestry!

Stará múdrosť potvrdzuje pravdu, že zakázaného ovocia sa najviac naješ.

Platí to aj v našej cirkevnej oblasti, lebo čím viac ľudia zakazovali a obmedzovali Božie dielo, tým viac rástlo.

Dnešné prvé čítanie zo Skutkov apoštolov je toho potvrdením. Apoštolov zatvorili a vypočúvali. Obvinili ich: „*A vy ste naplnili Jeruzalem svojim učením.*“ Ale svätý Peter a apoštoli sa vyjadrili jasnou rečou: „*Boha treba viac poslúchať ako ľudí.*“ Veľkňaz to určite pochopil, pretože ich dal prepustiť. „*A oni odchádzali z veľrady natešení, že boli uznaní za hodných znášať potupu pre toto meno.*“

A to platí dodnes, keď mnohí s radosťou znášajú príkoria pre Ježišovo meno.

Starým rodičom na dedine zakazovali vnukov cez prázdniny vodiť do kostola, modliť sa s nimi, čítať im z Biblie, lebo bol u nás komunizmus, a rodičia sa báli o svoje postavenie. No len čo prišla demokracia a deti už boli dospelé, našli si veriacich partnerov, s nimi začali chodiť do kostola a chceli mať sobáš v kostole, vtedy starí rodičia vyšli s pravdou na povrch: deti dali tajne, bez vedomia rodičov pokrstiť, čomu sa veľmi potešili, lebo si len katechézami doplnili prvé sväté prijímanie a birmovku, vedomosti a mohli prijať sviatosť manželstva pred tvárou Cirkvi, v kostole. V tomto duchu už slobodne žijú a vedú svoje deti k Bohu.

Drahí moji! Nikomu nezakazujme veriť, modliť sa, chodiť do kostola, lebo Božie dielo ohroziť, či obmedziť nikdy nemôžeme! Amen.

Štvrtá veľkonočná nedela

Bratia a sestry!

Kedy sa kňaz stáva dobrým pastierom?

Je to okamihom vysviacky? Nie. Je to dar od Pána Boha a dobrá výchova v rodine.

Preto je také veľmi dôležité modliť sa v dnešný svetový deň modlitieb za kňazské a rehoľné povolania, za dobré rodiny – dobrých otcov a dobré mamy. Ich hlas musí byť ako hlas Dobrého pastiera z dnešného evanjelia: „*Ježiš povedal: Moje ovce počúvajú môj hlas.*“

Buďte, otcovia a matky, dobrým hlasom, aby vás vaše deti počúvali!

Rodičia sa modlili za svoje deti, pre ktorých boli vždy vzorom, a keď prišiel syn s tým, že by chcel študovať za kňaza, ochotne súhlasili a synovu túžbu len

podporili. Im pri primíciach s úctou ďakoval, lebo mu dali to, čo mu mali dať: Dobrý príklad.

Bratia a sestry! Usilujte sa byť dobrým vzorom pre svoje deti. Amen.

Piata veľkonočná nedela

Viete, drahí bratia a sestry, aká je naša úloha?

Otvárať druhým dvere viery.

Pavol s Barnabášom sú nám v tom prakticky vzorom, ako sme to dnes počuli v Skutkoch apoštolov, že najskôr posilňovali a povzbudzovali srdcia učeníkov, aby vytrvali vo viere. Potom hlásali Božie slovo; všetkým rozpovedali, aké veľké veci s nimi urobil Boh, a tak zhromažďovali cirkev a otvárali pohanom dvere viery. Písal o tom aj emeritný pápež, Benedikt XVI., vo svojom liste *Porta fidei* na *Rok viery*, pričom zdôraznil, že len cez dvere viery sa dostávame do spoločenstva tak s Bohom, ako i s jeho Cirkvou.⁸⁰

Chápete, že nesmieme zabúdať vo svojom živote na druhých? Sme veriaci, a musíme tak druhých poučať o našom náboženstve a týmto spôsobom im otvárať dvere viery!?

V Ekvádore zamestnávateľ znásilnil svoju zamestnankyňu. Tá porodila syna, hoci jej radili, aby išla na interrupciu – otec sa neskôr priznal k svojmu činu a ženu finančne podporoval, no chlapec mal k otcovi, ktorý nežil s rodinou, indferentný, neutrálny, vzťah. Ako šesťnásťročnému mu spoločenstvo otvorilo cestu k Bohu v Cirkvi, pocítil túžbu a vyštudoval za kňaza. Snažil sa v zmysle evanjelia odpustiť svojmu otcovi, k čomu mu dopomohli kňazi, učitelia evanjelia. Po mnohých rokoch mu zatelefonoval otec, že ide na chirurgický zákrok, hovoril mu, že sa bojí a prosí ho, aby mu pomohol vyspovedať sa po viac ako tridsiatich rokoch a vrátiť sa k viere. Syn – kňaz, P. Luis Alfredo Leon Armijos, mu do telefónu povedal: „*Zaslúžiš si nebo, večný život.*“ Otec sa do telefónu rozplakal. Ako jemu otvorili dvere viery k Bohu a k Cirkvi a to isté urobil i on voči svojej matke, keď odpustila otcovi svojho dieťaťa, tak i on to urobil voči svojmu biologickému otcovi.⁸¹

Bratia a sestry! Toto je kresťanské: nezabuchnime nikomu dvere viery, ale vždy ich otvorme. Lebo každý má právo dostať sa cez ne tak k Pánu Bohu, ako i k Cirkvi. Amen.

80 BENEDIKT XVI. *Porta fidei*, 1. In Pápežské dokumenty, 85. zväzok. Trnava : Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o., 2011, 21 s. ISBN 978-80-7162-889-7.

81 *Kňez odpustil svému otci, ktorý ho zplodil při znásilnění*. In Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské, roč. XXI., č. 16, 21. dubna 2013, s. 11.

Šiesta veľkonočná nedeľa

Bratia a sestry!

Všetci vieme, čo je to sľub? Je to slovo, predsavzatie, ktoré sa v budúcnosti splní.

Aj Pán Ježiš nám dnes vo svätom evanjeliu dáva svoj sľub.

Je to sľub pokoja: *„Pokoje vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam. Ale ja vám nedávam, ako svet dáva.“*

Jeho pokoj je iný, než pokoj, ktorý dáva svet. Napríklad máme voľnú nedeľu, pokoj od školy, pokoj od práce, a ľudia predsa doma pracujú. Pán Ježiš dáva skutočný, nefalšovaný, trvalý pokoj, ktorý máme v duši.

V rímskom kraji, v blízkosti dedín Formello a Campagnano, obnovili nedávno svätyňu Najsvätejšej Panny Márie pri strome – oskoruši. Píše o tom taliansky časopis *Avvenire* zo 17. februára 2013. V celom kraji je to vyhľadávané miesto ponorené do nerušeného ticha a zelene. V roku 1400 sa tam zjavila Panna Mária pastierovi ošipaných, ktorý nemal pravú ruku. Bol to podľa dobových záznamov skromný a dobrý človek. Panna Mária sa mu zjavila s dieťaťom Ježišom v náručí a prosila ho, aby tam, na kopci vzdialenom dve míle od dedinky Formello, na vršku Monticello, postavil kostol. Ľudia sa mu smiali, keď zišiel dolu z vrchov do dediny, no len čo uvideli, že z batoha vyťahuje dorastenú pravú ruku, ktorú predtým nemal a každý to vedel, uverili mu. Začali sem putovať a ďakovať Panne Márii, že sa skláňa nad obyvateľmi tohto kraja a žehná aj tú najnižšiu, ale pritom poctivú prácu každého človeka. Dnes je na tomto mieste duchovná služba dvoch kňazov, dvoch rehoľných sestier a jedného brata z rozjímavého a činného rádu Hnutia ad Gentes z diecézy Pereira v Kolumbii, v Južnej Amerike, aby pútnikom poslúžili svätou spoveďou a svätým prijímaním a nechali im priestor k tichej modlitbe, aby získali pokoj v duši. Toto je onen trvalý pokoj, ktorý nám dáva Kristus. Buďme zaň vďační!⁸²

Drahí moji! Pomodlime sa dnes za pokoj v duši spoločne v rodine Loretánske litanie k Panne Márii. Amen.

Nanebovstúpenie Pána

Drahí bratia a sestry!

Slávime stretnutie s Pánom, ktorý vystupuje do neba. Počuli sme o tom v evanjeliu, že Pán Ježiš sa pri Betánii vzdialil od svojich apoštolov *„a vznášal sa do neba“*.

A evanjelista Lukáš potom ešte dodáva, že apoštoli *„s veľkou radosťou sa vrátili do Jeruzalema.“*

Pápež Benedikt XVI. to vysvetľuje tak, že apoštoli vnímali Kristovo Nanebovstúpenie nie ako odchod do vzdialenej zóny kozmu, ale ako ustavičnú blízkosť. Teda pri Ježišom Nanebovstúpení nejde o rozlúčku, ale iba o Pánov odchod.

Čo nám potvrdzuje aj dnešné druhé čítanie z Listu Hebrejom, keď hovorí, že Kristus sa ešte druhý raz zjaví *„na spásu tým, čo ho očakávajú“*. A preto *„neochvejne sa držíme nádeje, ktorú vyznávame, lebo verný je ten, ktorý dal prisľúbenie“*, končí dnešný úryvok z Listu Hebrejom.

Powerpointová prezentácia približuje udalosť na letisku, kde si žena kúpila na čítanie knihu a sušienky. Vedľa nej si sadol muž a začal jesť sušienky. Aká drzosť, pomyslela si, vzal si z môjho vrecúška sušienku. Nechcela robiť z toho scény, a tak si z toho istého vrečka vzala i ona. Toto sa niekoľkokrát opakovalo. Keď už bola vo vrecúšku posledná sušienka, muž ju vzal, rozlomil a ponúkol žene. No tá si pomyslela: Tak toto už nie! Vzala si svoje veci a odišla. V lietadle si po vzlietnutí vzala svoju tašku, otvorila ju a zhrozená tam našla neotvorený sáčok so sušienkami. Pochopila, že to ona nezvládla stretnutie v letiskovej hale, lenže onen muž s ňou do lietadla nenastúpil. Prečo nezvládame naše ľudské stretnutia? Apoštoli mali radostné stretnutie s odchádzajúcim Pánom. V každom človekovi je vtlačená pečať Boha, a preto nech každé jedno naše stretnutie s Pánom je radostné.

A popritom si, bratia a sestry, želajme, nech aj naše vzájomné ľudské stretnutia sú len radostné. Amen.

Siedma veľkonočná nedeľa

Bratia a sestry!

Dnešný svet nechce počuť o Pánu Bohu.

A tak sa opakuje to, o čom sme dnes počuli v prvom čítaní.

Svätý Štefan, odsúdený na smrť ukameňovaním, rozpráva o Bohu, no Židia *„strašne vykriekli, zapchávali si uši a všetci sa naňho vrhli. Vyhnali ho za mesto a kameňovali.“*

Nakoľko ide o učenie Cirkvi, Božie dielo, tak sa nič neskončilo Štefanovou smrťou, ale práve naopak, má pokračovanie. Lebo, ako konštatujú Skutky apoštolské: *„Svedkovia si odložili šaty k nohám mladého muža, ktorý sa volal Šavol.“* A onen Šavol, neskôr Pavol, zanesol evanjelium Božieho Syna Ježiša Krista do celého sveta.

História sa opakuje a aj dnes sú útoky tak voči Bohu, učeniu Cirkvi, no i voči pápežovi. Svätého Otca Františka hneď po voľbe označili, že spolupracoval

82 Svatyně Největější Panny Marie u jeřábu oskoruše – vyhledávané místo setkání a modlitby. In Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské, 2013, roč. XXI, č. 17, 28. dubna 2013, s. 7.

s vojenským režimom v Argentíne v rokoch 1976 – 1983. No zastal sa ho nositeľ Nobelovej ceny za mier Alfonso Pérez Esquivel.⁸³ Aj dnes, po dvetisíc rokoch, chce byť Kristova Cirkev a Božia náuka ponukou súčasnému svetu. I keď, ako čítame v prvej životopisnej knihe o pápežovi Františkovi, pred našim pápežom, ako i pred celou Cirkvou je najmenej desať bodov výziev, s ktorými sa musí smerom do svojho vnútra popasovať. Lebo ide o očistu a obnovu, ale i smerom k svetu ide o požiadavku odpustenia, aby Cirkev slúžila v duchu otvorenosti a dialógu, pričom chce dnešnému človeku ponúknuť pravdu a nádej.⁸⁴ A tak dúfajme, že jeho štýl, ako kardinála z Buenos Aires v Argentíne, bude prospešný i v Ríme, kde je od 13. marca 2013 pápežom. Tam býval v dvojizbovom byte, sám si varil na piecke, ktorá zároveň v zime aj ohrievala celý byt. Po meste chodil buď metrom alebo autobusom. Kňazi poznali jeho osobné číslo, často strávil aj celú noc pri lôžku vážne chorého farára, aby mu pomohol. Ako kardinál, a aj ako pápež, poprosil svojich krajanov, aby nešli do Ríma na jeho inauguráciu a peniaze, čo by dali za letenku, radšej nech venujú chudobným.⁸⁵

Bratia a sestry! Modlime sa za Svätého Otca a jeho pontifikát, nech poslúži dobrému menu Cirkvi v súčasnom svete. Amen.

Prvé sväté prijímanie

Drahí rodičia, krstní rodičia, starí rodičia, súrodenci a ostatná rodina našich prvoprijímajúcich detí, milé prvoprijímajúce deti!

Od dnešného dňa sa k tým, ktorí môžu prijímať Telo a Krv Pána Ježiša, zaradiť i našich dvanásť prvoprijímajúcich detí.

Úprimne im k tejto významnej udalosti všetci blahoželáme a za nich sa aj pri tejto slávnostnej svätej omši pomodlime.

Aby na Pána Ježiša a náuku Cirkvi nezabúdali a často ho prijímali vo Sviatosti Oltárnej.

V tom im buďte príkladom, veď nesmieme zabúdať, že aspoň raz v roku sa máme vyspovedať a prijať Sviatosť Oltárnu, predovšetkým vo veľkonočnom období, čo znamená, čím častejšie.⁸⁶

Okrem vášho príkladu mi dovoľte, aby som našim deťom ponúkol aj ich veku blízky príklad Ludwiga Manohu. Bol to Francúz, ktorý si už ako malý chlapec

od Lyonu zamiloval spievať v lese, pásaval totiž dve kravy, či ovečky, rád sa modlil a presadil v rodine, že spoločne si spievali Loretánske litánie. V škole bol najlepším žiakom – ku koncu druhého ročníka ho vyhlásili za najlepšieho žiaka triedy. Keď išli do kostola už cestou napomínal spolužiakov: „*Predstav si, že by sme boli pozvaní k prezidentovi republiky, išli by sme tam skromne a zdvorilo potichu. A tak isto to musí byť, keď ideme do kostola.*“ Keď bolo prvé sväté prijímanie, ochorel, musel ho prijať dodatočne, no sväté prijímanie sa mu stalo stredobodom jeho života – na sväté prijímanie chodil pravidelne každú nedeľu, na sviatky a na prvé piatky. V jeho očiach vždy bola vidieť radosť. Keď mal deväť rokov ochorel. Po štyroch mesiacoch zomrel. Pred smrťou ho prosil pán farár, aby sa v nebi prihovoral u Pána Boha za všetky deti farnosti. Potom mu dal posledné sväté prijímanie. Celá rodina stála pri jeho posteli, keď vydýchol naposledy.⁸⁷

Milé deti! Nasledujme Ludwiga príklad a radi pristupujme k svätému prijímaniu, ktoré on prijímal tak často, ako len mohol: v nedeľu, na sviatky a na prvé piatky. A vy, milí moji bratia a sestry, ich v tom podporujme! Amen.

Zoslanie Ducha Svätého

Na omšu na vigíliu

Drahí moji!

Žalmista obdivuje, čo všetko Pán Boh stvoril.

A to svojim tvrdením: „*Aké mnohoraké sú tvoje diela, Pane!*“

Pričom pokračuje konštatovaním, že Pán Boh všetko „*múdro urobil.*“

V zmysle dnešného žalmu si uvedomme, my všetci, bratia a sestry, že my sme Božie diela. To nás Pán Boh stvoril svojou múdrosťou. My čakáme na Jeho pokrm v pravý čas, lebo čo nám On dáva, to je dobrý pokrm. Od Neho očakávame, že nám zošle svojho ducha, a tak sa obnoví tvárnosť zeme. A keď nadíde náš čas, potom nám odníme náš dych, my tým pádom hynieme a naše telo sa vráti po smrti do prachu zeme.

Pretože „*všetko to čaká na teba*“, Pane, teda všetko je závislé od Teba a my žijeme len pre Teba, chceme vzdávať Pánu Bohu vďaka za každého, ktorý sa podľa svojich možností usiloval žiť tak pre seba, ako i svoju rodinu, no mnohí pamätali i na druhých svoju obec, či farnosť. A za nich všetkých je potrebné vzdávať Bohu vďaka! Lebo ak slávime 1. 150 výročie od príchodu svätých Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu k našim predkom, tak potom to boli oni, čo zanechali

83 GAETA, S. *Svätý Otec František. Život a výzvy*. Bratislava : Lúč, 2013, s. 25-28. ISBN 978-80-7114-927-9.

84 GAETA, S. *Svätý Otec František. Život a výzvy*. Bratislava : Lúč, 2013, s. 69-97. ISBN 978-80-7114-927-9.

85 GAETA, S. *Svätý Otec František. Život a výzvy*. Bratislava : Lúč, 2013, s. 33-36. ISBN 978-80-7114-927-9.

86 KKC. Trnava : Spolok sv. Vojtecha, 2. vydanie, 1999, s. 2041-2042. ISBN 80-7162-259-1.

87 Božie deti, *zväzok 4. Životné príbehy detí a mladistvých, ktorí s pomocou Eucharistie žili svätým životom*. Košice : TypoPress, 2004, s. 95. ISBN 80-89089-16-X.

všetko a obetovali sa pre druhých – našich predkov, a teda i pre nás. Lebo z ich dedičstva žijeme až po dnes – a to tak v štáte, ako i v cirkvi.

Budme, milovaní, aj my svojim životom dôkazom toho, že sme Božím dielom, ktoré za to stojí, aby ho inf obdivovali. Amen.

Na omšu vo dne

Drahí moji farníci!

To, čo by som vám chcel dnes všetkým zaželať z úprimného srdca je, aby vaše srdce naplnil Duch Svätý.

No nielen to, ale aby aj vo vás zapálil oheň svojej lásky.

Počuli sme o tom aj v dnešnej sekvencii, že potom budeme mať prepotrebné „svetlo oblažujúce“, ktoré, keď naplní „mysel aj srdce“, budeme sa v živote správne rozhodovať.

A to je pre nás všetkých veľmi potrebné.

Chápal to tak aj spoluzakladateľ *Európskej únie*, nemecký spolkový kancelár Konrád Adenauer.⁸⁸ V roku 1955 vykonal veľmi chúlolistivú zahraničnú cestu

do Moskvy, kde mal, desať rokov po skončení *Druhej svetovej vojny*, v mene porazeného, Nemeckej spolkovej republiky, nadviazať diplomatické, kultúrne a hospodárske vzťahy s víťazným, komunistickým Sovietskym zväzom. Aby boli rokovania úspešné, poprosil Adenauer *Katolícke dielo mužov* – modlitebnú skupinu tridsiatich mužov z diecézy Freiburg, o modlitbu na tento úmysel. Muži z tejto skupiny sa počas Adenauerovej návštevy v Moskve od 7. do 14. októbra 1955 deň a noc modlili pred Najsvätejšou Sviatostou Oltárnou vo svätyni Lindeberg za úspech cesty, ktorá mala za cieľ predovšetkým oslobodiť 9. 626 zadržovaných nemeckých vojakov. Sám Adenauer sa za to bol pomodliť v jedinom otvorenom katolíckom kostole v Rusku – v kostole svätého Ľudovíta Francúzskeho. Všetko sa mu napokon podarilo vykonať, čo historici práve po päťdesiatich rokoch vysoko oceňujú ako najdôležitejšiu vec, ktorú počas svojho štrnásť ročného pôsobenia v úrade dosiahol. Bolo to vtedy jeho dobré a správne rozhodnutie, ako i mužov, ktorí boli dojatí, že sa im podarilo od Pána Boha vyprosiť, a tak sa rozhodli vo svojich pravidelných modlitbách pokračovať až dodnes. Každý rok sa viac ako dvetisíc mužov vystrieda na nepretržitom klaňaní. Modlia sa predovšetkým za svetový mier, ale i za svoje rodiny a spoločenstvá, za svoje dediny a mestá, za svoju diecézu, ale i za svetovú cirkev. A ďakujú za dar Ducha Svätého, ktorý vnukol veriacemu politikovi myšlienku modlitebnej stráže.⁸⁹

Milovaní! Modlime sa k Duchu Svätému, nech aj nás zapáli ohňom svojej lásky, aby sme vedeli, čo máme robiť pre svoju rodinu, obec, či farnosť – ako si to správne vedel vyprosiť Konrád Adenauer. Amen.

88 Medzi najvýznamnejšie osobnosti, ktoré stáli pri zrode Európskej únie, patria Konrad Adenauer, Sir Winston Churchill, Alcide de Gasperi, Walter Hallstein, Jean Monnet, Robert Schuman, Paul-Henri Spaak a Altiero Spinelli. Konrad Adenauer (1876-1967) Prvý nemecký spolkový kancelár, ktorý stál na čele novoutvoreného štátu v rokoch 1949-1963, výrazne zmenil tvár povojnovej nemeckej a európskej histórie. Adenauer už po skončení prvej svetovej vojny presadzoval názor, že trvalý mier možno dosiahnuť len prostredníctvom zjednotenej Európy. Týmto smerom sa orientovala aj jeho zahraničná politika, ktorej základom bolo zmierenie tradičných nepriateľov Nemecka a Francúzska, čím sa zaslúžil o vznik tzv. motora Európy. V roku 1963 Nemecko a Francúzsko podpísali Zmluvu o priateľstve, ktorá sa stala jedným z míľnikov na ceste k európskej integrácii. Nemecko sa pod jeho vedením stalo členom Rady Európy (1951), zakladajúcim členom Európskeho spoločenstva pre uhlie a oceľ (1952) a vstúpilo do NATO (1955). Adenauer v období po druhej svetovej vojne priviedol Nemecko späť do Spoločenstva národov, a tým významne podporil európsku integráciu. Sir Winston Churchill (1874-1965) Legendárny britský premiér už v roku 1946 hovoril o dôležitosti európskej integrácie a vyzval na vytvorenie Spojených štátov európskych. Skúsenosti z druhej svetovej vojny ho priviedli k presvedčeniu, že zaručiť mier môže len zjednotená Európa. Snažil sa najmä o vykonorenie nacionalizmu a vojny, ktoré považoval za „európske zlo“. Vo svojom slávnom Prejave k univerzitnej mládeži na univerzite v Zürichu v roku 1946 zdôraznil, že iba opätovné založenie európskej rodiny alebo podobnej štruktúry, pomocou ktorej bude Európa môcť žiť v mieri, v bezpečnosti a slobode, môže, „Európu urobiť slobodnou a šťastnou“. Popredný bojovník antihitlerovskej koalície sa tak zároveň stal hnacou silou európskej integrácie. Sir Winston Churchill bol aj maliarom a spisovateľom. V roku 1953 mu udelili Nobelovu cenu za literatúru. Alcide de Gasperi (1881-1954) Taliansky politik Alcide de Gasperi sa podieľal na mnohých iniciatívach, ktoré podporovali európsku integráciu. Ako premiér a minister zahraničných vecí udával v rokoch 1945-1953 tón talianskej vnútornej a zahraničnej politiky v povojnovom období. Narodil sa v regióne Trentino-Alto Adige (Južné Tirolsko), ktorý od roku 1918 patrili Rakúsku. Už od mladosti aktívne bojoval za európsku jednotu. Jeho skúsenosti z fašizmu a vojny ho viedli k presvedčeniu, že len zjednotenie Európy by mohlo zabrániť ich opakovaniu. Významne podporoval iniciatívy smerujúce k zjednoteniu západnej Európy, podieľal sa na realizácii Marshallovho plánu a na budovaní úzkych hospodárskych vzťahov s ostatnými európskymi krajinami, najmä s Francúzskom. Ďalej podporoval Schumanov plán, ktorý inicioval založenie Európskeho spoločenstva pre uhlie a oceľ, a pomohol rozvinúť myšlienku na vytvorenie spoločnej európskej obrannej politiky. Walter Hallstein (1901-1982) Nemecký politik Walter Hallstein bol prvým predsedom Európskej komisie v rokoch 1958-1969. Bol oddaný myšlienkou európskej integrácie. Najdôležitejším predpokladom úspešnej politickej integrácie v Európe podľa neho bolo zriadenie spoločných ekonomických inštitúcií. Ako predseda Európskej komisie sa zasadzoval za rýchlu realizáciu spoločného trhu. Jeho obrovské nadšenie a schopnosť presviedčať podporili vývoj integrácie i po ukončení jeho predsedníctva. Rýchlosť unifikácie počas takzvaného Hallsteinovho obdobia bola legendárna. Uznanie dosiahol aj ako autor tzv. Hallsteinovej doktríny z 50-tych rokov, keď pôsobil ako minister zahraničných vecí v Nemecku. Doktrína formovala nemeckú zahraničnú politiku na nadchádzajúce roky; jej jadrom bolo začlenenie mladšej demokracie do západnej Európy. Jean Monnet (1888-1979) francúzsky ekonomický poradca a politik sa venoval problematike európskej integrácie. Jeho myšlienky sa premietli do „Schumanovho plánu“, ktorý predvídaval fúziu západoeurópskeho ťažkého priemyslu, a na ktorom sa podieľal spolu s Robertom Schumanom. Ako hlavný poradca francúzskej vlády bol hlavným iniciátorom slávnej „Schumanovej deklarácie“ z 9. mája 1950, ktorá viedla k utvoreniu Európskeho spoločenstva pre uhlie a oceľ a ako taká sa považuje za zrod Európskej únie. V rokoch 1952-1955 bol

prvým prezidentom jej výkonného orgánu. Legendárnym sa stal jeho výrok: „Zjednocujeme ľudí, nie štáty“, v duchu ktorého sa dodnes nesie kultúrna a vzdelávacia spolupráca v EÚ. Robert Schuman (1886-1963) Francúzsky minister zahraničných vecí v rokoch 1948-1962 Robert Schuman, je považovaný za jedného zo zakladajúcich otcov zjednotenej Európy. Presadzoval názor, že len trvalé zmierenie s Nemeckom môže položiť základ zjednotenej Európy. V spolupráci s Jeanom Monnetom pripravil medzinárodne uznávaný Schumanov plán, ktorý zverejnil 9. mája 1950; tento deň sa považuje za zrod Európskej únie. Navrhol spoločnú kontrolu výroby uhlia a ocele, najdôležitejších surovín pre zbrojársky priemysel. Základná myšlienka spočívala v tom, že ak niekto nemá kontrolu nad výrobou uhlia a ocele, nie je schopný viesť vojnu. Šesť štátov podpísalo dohodu o Európskom spoločenstve pre uhlie a oceľ v Paríži v apríli 1951. Takýmto spôsobom Európska únia začala mierovú iniciatívu. Schuman podporoval aj vytvorenie spoločnej európskej obrannej politiky a v rokoch 1958-1960 bol prezidentom Európskeho parlamentu. Paul-Henri Spaak (1899-1972) Belgičan Paul-Henri Spaak bol vedúcim expertnej skupiny, ktorá mala pripraviť správu o hospodárskom spoločenstve. V druhej svetovej vojne sa ako minister zahraničných vecí márne usiloval o zachovanie belgickej neutrality. Spolu s vládou odišiel do exilu, najskeôr do Paríža a neskoršie do Londýna. Po oslobodení Belgicka vstúpil do vlády a vykonával v nej funkciu ministra zahraničných vecí, ako aj ministerského predsedu. Už počas druhej svetovej vojny formuloval plány na spojenie krajín Beneluxu a hneď po vojne pristúpil k organizovaniu Európskeho spoločenstva. Podporoval Európske spoločenstvo pre uhlie a oceľ a Európske obranné spoločenstvo. Zjednotenie krajín na základe záväzkov zakotvených v zmluve bolo podľa neho najúčinnnejším prostriedkom na zabezpečenie mieru a stability. Tieto ciele presadzoval ako predseda prvého riadneho zasadania Organizácie Spojených národov (1946) a ako generálny tajomník NATO (1957-1961). Ako jedna z vedúcich osobností sa podieľal aj na príprave obsahu Rímskej zmluvy. Na takzvanej Messinskej konferencii v roku 1955 ho zúčastnené vlády ustanovili za predsedu pracovného výboru, ktorý zmluvu pripravoval. Altiero Spinelli (1907-1986) Taliansky politik Altiero Spinelli bol jedným z „otcov“ Európskej únie. Bol poprednou osobnosťou, ktorá sa zúčastnila na dokončení návrhu Zmluvy o federálnej Európskej únii v Európskom parlamente – takzvaným Spinelliho plánom. Návrh bol významnou inšpiráciou pre posilnenie Zmlúv o EÚ. Ako člen komunistickej strany bol na konferencii európskeho odporu začiatkom roku 1944 jedným z iniciátorov návrhu Európskeho manifestu. Na konci vojny založil federálne Európske hnutie v Taliansku. V úlohe poradcu takých osobností, ako boli de Gasperi, Spaak a Monnet, pracoval na európskom zjednotení. Je zakladateľom Ústavu pre medzinárodné záležitosti v Ríme. Ako člen Európskej komisie v rokoch 1970-1976 riadil oblasť vnútornej politiky. Tri roky bol členom Európskeho parlamentu za Taliansku komunistickú stranu pred svojím zvolením do Európskeho parlamentu v roku 1979.

89 FINK, E. M. *Ďekuji pánům za tuto pomoc! Dr. Konrád Adenauer a svatý bratr Klaus*. In Světlo, týdeník Matice cyrilometoděské, 2013, roč. XXI, č. 20, 19. května 2013, s. 10-12.

Svätodušný pondelok

Drahí moji farníci!

V prvom čítaní nás svätý Pavol apoštol v Liste Galatánom vyzýva, aby sme konali podľa Ducha.

Preto sa za to spoločne modlime a v tomto duchu si ale aj spytujme svedomie, aby sme nezabudli konať podľa Ducha Svätého: *Duchu Svätý, prečo ťa nehľadám, keď si tak blízko? Od prijatia sviatosti krstu som Tvoj chrám a chcem ním byť aj po prijatí sviatosti birmovania; nemám dosť viery, lebo sa neučím od Teba, neotvoril som sa Ti naplno*, a tak som akoby poloslepý, nevidím ďalej, než vidia moje krátkozraké oči; nemám lásku, lebo som proti nej postavil bariéru nedotknuteľnosti a ľahostajnosti; neprijal som Tvojho Ducha slobody, a tak otročím práci, ľuďom, svojim záujmom a tomu, čo mi je príjemné; *ne* mám silu Ducha, a preto som tak zbabý, mrzutý, neužitočný, pretože nemám Tvoje plody: *radosť a pokoj, zhovievavosť a vládnuť, dobrotu, vernosť a tichosť, zdržanlivosť a predovšetkým lásku; prosím: Duchu Svätý, navštív ma ako jazyk, aby som sa naučil hovoriť; navštív ma ako vietor na židovské Letnice, aby som neustrnul a nezostal som na jednom mieste; osviet ma, aby som vedel rozoznávať dobré a zlé, pravdivé a nepravdivé, dôležité a zbytočné; príd' Duchu Svätý a vrhni pravé svetlo na našu cestu, nech pochopíme, čo je správne; posilni nás, aby sme po tejto ceste išli statočne, trpezlivo a obetavo; nech ideme po ceste za Tebou spoločne; nech nás sprevádzajú modlitby tých, čo už išli pred nami a nech nezídeme z cesty; posväť nás a zapál' v nás svoj oheň, aby sme sa stali ohňom, ktorý svieti, hreje a utešuje; nech náš ťažkopádny jazyk vždy nájde slová, ktoré dokážu hovoriť o Tvojej ceste, o Tvojej láske a kráse; urob z nás nových ľudí, hodných mena: Božieho dieťaťa; príd' Duchu Svätý, lebo nás ohrozuje duchovné temno!*⁹⁰

Milovaní! Každý sám za seba si dajme konkrétne predsavzatie, v ktorom nech sa odráža túžba vždy konať podľa Ducha Svätého. Amen.

Najsvätejšej Trojice

Bratia a sestry!

Najsvätejšia Trojica je Božia Múdrost'.

Ospevuje ju Kniha prísloví.

Z nej sme čítali dnešné prvé čítanie a v jeho závere sme počuli aj toto: „*Mojou radostou je bývať s ľuďmi.*“

Recipročne, v synonymickom slovníku to znamená – obojstranne, teda aj my budme s radostou, alebo žime s radostou s našim Pánom! Oplatí sa nám to!

90 Modlitba k Duchu Svätému. In Svätlo, týdeník Matice cyrilometodějské, 2013, roč. XXI, č. 20, 19. května 2013, s. 8.

Mária čakala dieťa, no bola Druhá svetová vojna a pôrodná asistentka nechcela k nej prísť, všade vybuchovali bomby, v povetrí svištali guľky. Mária sa s Božou pomocou vydala na cestu, bolo to asi pol kilometra. Tam porodila chlapca. Manželovi nič nepovedala a keď to zistil, vybral sa ju hľadať. A to bolo dobré, lebo neskôr horeli skoro všetky domy v dedine. Keď všetko skončilo, išli za pánom farárom a požiadali o krst.⁹¹ V tomto prípade to bolo veľmi múdre, že poslúchli, čo im vnukol Pán a oni pocítili jeho odmenu za to, že sa rozhodli žiť len s ním.

Bratia a sestry! Ďakujeme nášmu Pánovi, že je s nami. Amen.

Najsvätejšieho Kristovho Tela a Krvi

Milovaní!

Pán Ježiš nám pred odchodom do neba zanechal Najsvätejšiu Sviatosť Oltárnu.

Aby sme ju stále mali, ustanovil k tomu sviatosť kňazstva.

Udialo sa to, ako všetci veľmi dobre vieme, pri Poslednej večeri, ktorá bola zároveň prvou svätou omšou.

Odvtedy slúžia sväté omše apoštoli a ich nástupcovia – biskupi a kňazi – z poverenia Ježiša Krista, ktorý sa nám z lásky v podobe Sviatosti Oltárnej ustavične dáva.

Terezka bola s mamou u lekára. Pán učiteľ sa jej pýtal, prečo chýbala v škole? Ved' to má byť opačne – mamy chodia s deťmi k lekárovi. Terezka vysvetlila, že mama slabo vidí, zle rozpráva a aby nemala problémy, zaviedla ju tam a pánu doktorovi pretlmočila, čo mu mama hovorila. Učiteľa odpoveď dievčatka veľmi prekvapila ale i potešila. Ospravedlnil jej neúčast' v škole a sám pre seba si povedal, že išlo o hodinu ospravedlnenú láskou.⁹²

Bratia a sestry, chvíľa, ktorú venujeme Pánovi z lásky – ako našu eucharistickú adoráciu – nikdy nie je zbytočná. Amen.

Najsvätejšieho Kristovho Tela a Krvi

Na procesiu

Milovaní!

Svätý Otec František pozval celú Cirkev k Eucharistickej adorácii v nedeľu 2. júna 2013, kedy sa môže konať aj Procesia Božieho Tela prenesená zo slávnosti vo štvrtok.

91 MATEJČÁKOVÁ, M. *Narodil sa počas vojny*. In Posol, mesačník slovenských katolíkov. Bratislava : Spoločnosť Ježišova na Slovensku, 2013, roč. XCII, č. 5, s. 26-27. ISSN 0701-0192.

92 LENHARČÍK, R. *Terezka*. In Posol. Mesačník slovenských katolíkov. Bratislava : Spoločnosť Ježišova na Slovensku, 2013, roč. XCII, č. 5, s. 21. ISSN 0701-0192.

Pápež František tak pokračuje v programe, ktorý na *Rok viery* určil ešte jeho predchodca, emeritný pápež Benedikt XVI., ako o tom napísal arcibiskup Rino Fisicchella, predseda Pápežskej rady pre novú evanjelizáciu biskupom sveta.⁹³

„Pri adorácii budú veriaci uvažovať nad témou *Jeden Pán, jedna viera*. František už stanovil dva hlavné úmysly modlitieb: za Cirkev na celom svete, aby ju Pán robil poslušnou v počúvaní svojho Slova a za rôzne časti sveta, ktoré zažívajú utrpenie nového otroctva, sú obeťami vojen, obchodovania s ľuďmi, obchodovania s drogami, otrockej práce, tiež za deti a ženy, ktoré trpia akoukoľvek formou násilia. Modlitby budú aj za tých, ktorí sa nachádzajú v ekonomickej neistote, predovšetkým nezamestnaných, starších, migrantov, bezdomovcov, väzňov a marginalizovaných.“⁹⁴

Pridajte sa k adorácii, aby sa posilnila vaša viera v rodinách, že by ste ďakovali za dar viery, ktorý ste dostali od svojich rodičov a odovzdávate ju zase ďalej, svojim deťom.

Vnučka sa pýtala starej mamy pri jej zlatom manželskom jubileu – 50. výročí spoločného života, ako to bolo v jej živote? Stará mama sa priznala, že bola zamilovaná do dedka, hoci nebol katolík, ale sobáš mali v katolíckom kostole. No keď prišli deti a stále sa pýtali, prečo otec nejde s nimi do kostola, zverila sa s problémom kňazovi pri svätej Spovedi, ten jej poradil, aby si vykonala Pobožnosť päť prvých sobôt. A tak okrem toho, že prosila vrúcne Pannu Máriu, okrem toho sa spovedala a pristupovala k svätému prijímaniu a Pán posilnil jej vieru – manžel sa dal pokrstiť, prijal prvé sväté prijímanie a sviatosť birmovania a začali spolu, celá rodina, žiť vieru.⁹⁵

Milovaní. Nech aj našu vieru posilňuje Pán! Amen.

Najsvätejšieho Srdca Ježišovho

Drahí moji!

Milosrdné Ježišovo Srdce je otvorené pre každého, lebo Ježiš Kristus všetkých miluje a každého človeka vykúpil svojou krvou – napísala vo svojom *Denníčku*, 1728 svätá Faustína Kowalska.

Preto v *Litániách* máme invokáciu: „*Srdce Ježišovo, bohaté pre všetkých, ktorí ho vzývajú – zmiluj sa nad nami.*“

A podľa *Denníčka* 283, každá duša sa môže stať veľkou sväticou, lebo Božia milosť je veľká. Je len na nás, aby sme Božiemu pôsobeniu nekládli odpor. Lebo

Božia láska je mocnejšia ako hriech a Pán Ježiš môže každé zlo premeniť na dobro. Tým sa Ježišovo Srdce stáva každému prameňom milosrdenstva.

Ba čo viac, duša toho, kto dôveruje v Božie milosrdenstvo, bude podľa prísľubu daného svätej Faustíne, naplnená v hodine smrti Božím pokojom (*Denníček*, 1520).

Svätý Ján Mária Vianney *O lútosti a milosrdenstve* napísal, že ak máme to šťastie a obrátíme sa z hriechu, tak potom Pán Boh prichádza veľmi rýchlo so svojim milosrdenstvom, lebo je ako matka, ktorá sa ponáhľa, len aby čím skôr zachránila svoje dieťa z ohňa, kam upadlo. A pápež František 17. marca 2013 k tomu dodáva, že Pán Boh sa nikdy neunaví v odpúšťaní. Lebo Božia radosť navráteného hriešnika je veľká!⁹⁶

Bratia moji a drahé sestry! Lutujme každý svoj hriech v nádeji, že Boh nám vždy odpustí! Amen.

Nepoškvrneného Srdca Panny Márie

Mariánski ctitelia!

Hoci už v roku 1855 bol zavedený v Cirkvi sviatok Nepoškvrneného Srdca Panny Márie; 13. júna 1917 žiadala sama Panna Mária, počas zjavení vo Fatime, zasvätenie jej Nepoškvrnenému Srdcu; urobil to až 31. októbra 1942 pápež Pius XII., ktorý Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie zasvätil celý svet. Po reforme kalendára *Druhým vatikánskym koncilom* bola liturgická spomienka Nepoškvrneného Srdca Panny Márie zavedená po slávnosti Najsvätejšieho Srdca Ježišovho, na sobotu po druhej nedeli, po Zoslaní Ducha Svätého.

Čo je to teda to zasvätenie?

O zasvätení Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie hovoril páter Jozef Kentenich (1885 – 1968), že ide o úplné odovzdanie sa láske Srdca Božej Matky. A učil, že srdce je i symbolom celej ľudskej osobnosti. Preto by sme sa z úcty k Božej Matke mohli úplne zmeniť, tak my, ako i celá spoločnosť.

A ešte okrem toho je potrebné zdôrazniť, že Srdce Božej Matky je i usporiadané. Skrze poriadok v jej srdci, môžeme aj my dôjsť k usporiadanosti svojho srdca, ako i celého nášho okolia. Lebo ako hovorili starí Rimania: Si vis amari, ama – Keď chceš byť milovaný, miluj! A Boh chce byť milovaný z celého nášho srdca.⁹⁷

Edel Mary Quinová z Írska (1907 – 1944) sa stala najhorlivejšou apoštolkou hnutia katolíckych laikov, Máriina légia. Dnes toto hnutie pôsobí v 191 štátoch sveta, má 10 miliónov modliacich sa členov a 3 milióny aktívnych členov, ktorí

93 Dostupné online: <http://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/dokumenty-komisii-a-rad-konferencie-biskupov-slovenska/c/celosvetova-eucharisticka-adoracia>, 12. 1. 2017. Dostupné online: <http://www.kbs.sk/pdf/KBS/KBSAdoracia20130602SLK.pdf>, 24. 1. 2017.

94 Dostupné online: <http://www.tkkbs.sk/view.php?cislocianku=20130529032>, 15. 12. 2016.

95 KOMOROVÁ, M. *Najvrúcejšia vdaka*. In Posol, mesačník slovenských katolíkov. Bratislava : Spoločnosť Ježišova na Slovensku, roč. XCII, č. 5, s. 26-7. ISSN 0701-0192.

96 ZBORALSKÁ, M. *Okusit Boží milosrdenství!* In Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské. Olomouc : Matice cyrilometodějská, 2016, roč. XXIV, č. 18, 8. května 2016, s. 4-5.

97 HOSTOVÁ, M. G. *Neposkrvněné Srdce Panny Marie*. In Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské. Olomouc : Matice cyrilometodějská, 2016, roč. XXIV, č. 33, 21. srpna 2016, s. 4-5.

chcú oslavovať Boha modlitbou a plnením poslania Panny Márie a cirkvi. Edel navštevovala starých a chorých, viedla skupinku, ktorá sa starala o bývalé prostitútky. Ako misionárka pracovala v Afrike – Keni, Tanzánii, Ugande, Malawi a na ostrove Maurícius. Jej heslom bolo: „*Tak, ako matka nosí svoje dieťa pod srdcom, tak, ako v nej dieťa žije a dýcha, tak sa aj ja so zatvorenými očami odovzdávam navždy Panne Márii. Nech ona pôsobí skrze mňa.* Svojou horlivosťou v závere života prispela i rozšíreniu hnutia do Číny. Jej kanonizačný proces prebieha.⁹⁸

Drahí moji! Zasväťme sa aj my sami Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie. Amen.

Druhá nedeľa v cezročnom období

Bratia a sestry!

Každý si iste spomína na českú rozprávku z roku 1951 *Cisárov pekár a pekárov cisár*. A v nej sú aj slová: „*Ten umí to a ten zas tohle, a všichni dohromady udělají moc.*“⁹⁹

A to preto, lebo všetci sme od Pána Boha dostali *rozličné dary, ktoré rozdeľuje každému, ako chce*. Sú to *dary milosti*.

Tieto *prejavy Ducha* musíme využiť *na všeobecný úžitok*.

Sme pre druhých užitočními?

Carla Ronci (1936 – 1970) bola ako iné dievčatá: rada sa kúpavala v mori, opalovala, chodila do kina a mimoriadne rada tancovala, na čo bol jej otec mimoriadne pyšný. No pocítila Božie volanie a všetko opustila. Cez deň sa venovala práci v obchode svojej matky a popoludní a večer sa naplno venovala všetkým farským aktivitám: deťom, mládeži, chorým, viedla snúbencov, zapájala sa do *Katolíckej akcie*, zložila sľub ako laická sestra v Inštitúte Služobníck Matky milosrdenstva. Celý svoj život ponúkla Bohu: „*Len pre neho sa snažím byť živým príkladom, kdekoľvek sa nachádzam a čokoľvek robím*“. Často sa k Bohu modlila: „*Musíš sa skrze môj úbohý život zjaviť druhým*“. Zomrela ako tridsaťštyri ročná. Svätý Ján Pavol II. ju 7. júla 1997 vyhlásil za ctihodnú.¹⁰⁰

Milovaní! Poďakujme sa za všetky Božie dobrodenia. Amen.

98 Edel Mary Quinnová. In Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské. Olomouc : Matice cyrilometodějská, 2016, roč. XXIV, č. 18, 8. května 2016, s. 8-10.

99 „*Tady je tesař, klempř, zedník a ten co otesává kameny je kameník. A tady služka, oráč, kamnář, ten, když se umeje je k nepoznání kominík Ten dláždí ulice, ten kove podkovy, ta krmit slepice, ta peče cukroví. Ten umí to a ten zas tohle, a všichni dohromady udělají moc. A tu je platněř, kočí, havíř. Já svárám dolů do dolu a doluju rudu a tady rybář, kejklř, dudák Já vám rád každou písničku na duďu zadudu Já louhuju kůže, Já z nich šiju boty, já pěstuju růže, já látám kalhoty, ten umí to a ta zas tohle a všichni dohromady uděláme moc My všichni budem na tom lépe, když dáte rady nám a my vám dáme své rady, když všichni všechno všechněm dáme, tak budou všichni lidi všechno mít dohromady i širší ulice a tvrdší podkovy, kuřata, slepice, pečivo cukroví. Když ten dá to a ta zas tohle, tak všichni dohromady budeme mít dost. Továrny na kůže, peníze na boty, a do vlasů růže a nový kalhoty. A olej na stroje - a stroje na práci a práci bez boje - po práci legraci. A slunce dost a dost, pro staré pro děti, a děti pro radost a radost pro děti. A budem společně svět a mír milovat, a budem společně pro ten svět pracovat, když všichni všechněm všechno dáme, tak budem všichni všechno mít dohromady.*“ Dpustupné online: <http://www.purpulo.sk/fun/pesnicky/10433/pekaruv-cisar-cisaruv-pekár-ten-dela-to-a-ten-zas-tohle/>, 20. 12. 2016.

100 Život je nádherný. In Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské. Olomouc : Matice cyrilometodějská, 2016, roč. XXIV, č. 26, 3. července 2016, s. 7-8.

Tretia nedeľa v cezročnom období

Drahí moji!

Žijeme v dobe pápeža Františka.

Medzi jeho i naše priority patrí *hlásanie evanjelia chudobným*.

Pripomína nám to aj dnešné evanjelium.

Ježiš síce hovorí o sebe, no dobre vieme, že On nás inšpiruje.

Rovnako tak inšpiroval aj rehoľníčku, Matku Mary Angelicu, od Zvestovania PCPA z USA (1923 – 2016). Tá sa rozhodla v roku 1981, v garáži svojho kláštora v Hanceville v Alabame, s 200 dolármi v ruke, bez vedomostí o televíznom vysielaní, ale s neotrasiteľnou dôverou v Boha a založila televízny vysielateľ EWTN (Eternal Word Television network). Dnes má 11 kanálov v angličtine, španielčine a nemčine, vysielala do 145 krajín sveta a má sledovanosť v 264 milónoch domácnostiach; cez internet a káblovú televíziu ju ešte môžu sledovať vo viac ako 21 miliónoch domácnostiach. Za svoju prácu získala v roku 2009 pápežské vyznamenanie *Pro Ecclesia et Pontifice* od pápeža Benedikta XVI.¹⁰¹

Bratia a sestry! Poďakujme sa za hlásateľov evanjelia. Amen.

Štvrtá nedeľa v cezročnom období

Milovaní!

Katechizmus katolíckej cirkvi nám hovorí o tzv. teologálnych alebo božských čnostiach, ktorými sú viera, nádej a láska.¹⁰²

No podľa *Prvého listu Korintánom*, najväčšia je láska.

Láska nikdy nezanikne.

A vždy by jej mal byť dostatok v našich rodinách, manželstvách a spoločenstvách.

Kardinál Dolan spomína, že sa pýtal manželov, ktorí slávili 65. výročie manželstva na tajomstvo ich dlhého spoločného života. Povedali mu, že dostali od kňaza pred sobášom radu, aby si napriek únave, hnevu, či iného rozrušenia vždy pred spaním kľakli k posteli a spolu sa pomodlili *Otče náš*. A vždy sme to tak urobili, hoci sme mali i veľmi ťažké obdobia. Lebo modliť sa *Pánovu modlitbu* môže iba ten, kto v láske myslí v prvom rade na Pána Boha a potom na seba, ako i na každého blížneho.¹⁰³

101 ROTWEILER, M. *Jak se jedna řeholnice zapsala do dějin televizního světa*. In: Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské. Olomouc : Matice cyrilometodějská, 2016, roč. XXIV, č. 26, 3. července 2016, s. 12-13.

102 KKC, 2087-2095.

103 GRAUBNER, J. *Příklad a zkušenost víry v rodině*. Pastýřský list olomouckého arcibiskupa Mons. Jana Garubnera k zahájení školního roku 2016 v olomoucké arcidiecézi. In Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské, Olomouc : Matice cyrilometodějská, 2016, roč.

Milovaní! Skúsme sa aj my každý večer pred spaním pomodliť *Otče náš*, aby nám nikdy nechýbala v živote láska. Amen.

Piata nedeľa v cezročnom období

Drahí bratia a sestry!

„*Chcem ťa, Pane, oslavovať celým srdcom*“ – počuli sme na úvod dnešného responzóriového žalmu.

A ten pokračoval: „*Oslavovať ťa budú, Pane, všetci králi zeme.*“

Lebo veľká je Pánova sláva.

Uznávame ju pri každej svätej omši, keď voláme: „*Svätý, svätý, svätý, Pán Boh všetkých svetov. Plné sú nebesia i zem tvojej slávy, Hosanna na výsostiach. Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom, hosanna na výsostiach.*“

Lebo jednak na oltári počas svätej Omše, tak i vo svätostánku je živý Boh, ktorému sa klaníme a oslavujeme ho. A On sa nám dáva niekedy aj viditeľne poznať. Ako napríklad v poľskej Lehnici, vo farskom kostole svätého Hyacinta, kde počas svätého prijímania na Vianoce, 25. decembra 2013, kňazovi spadla svätá hostia a on ju odložil do kalicha s vodou, kde sa mala rozpustiť. No nestalo sa tak, ba dokonca sa na nej objavilo červené sfarbenie. Kňaz o tom informoval biskupa, ktorý následne dal vykonať vedecké expertízy na katedre súdneho lekárstva vo Vroclave a v Štetíne. Nezávislé lekárske a vedecké komisie potvrdili, že ide o kúsok živého srdca, ktoré trpí a je v agónii. Biskup Zbigniew Kiernikowski z Lehnice o všetkom informoval Vatikán, ktorý vyniesol 10. apríla 2016 rozhodnutie, že na základe vedeckej a morálnej istoty, ide o Eucharistický zázrak. A tak môžeme, okrem už známych miest s Eucharistickým zázrakom v Lanciano v Taliansku¹⁰⁴, či Ludbregu v Chorvátsku, klaňať sa a oslavovať dobrotivého Pána Boha.

Milovaní! Pri dnešnom hymne *Svätý, Svätý, Svätý*, prednesme s čo najväčšou úctou voči Pánu Bohu svoju oslavnú modlitbu.

Šiesta nedeľa v cezročnom období

Bratia a sestry!

Kedy bude *Pán* našou *oporou*?

Ak budeme v *Neho dúfať*.

On sa nám stane *oporou* a budeme *požehnaní*. Lebo podľa Jeremiášovho

proroctva sme ako *strom zasadený pri vode, ktorý k potoku vystiera korene; nebude sa báť, keď príde horúčosť, jeho lístie zostane zelené; ani v suchom roku nebude mať starosti a neprestane rodiť ovocie*.

Našu budúcnosť teda vložme vo viere v Pána Boha!

Tak ako to robia sýrsko-katolícki kresťania. Počas napadnutia Sýrie ich arcibiskupovi, Mons. Jacquesovi Behnanovi Hindovi, ponúkli 700 samopalov pre kresťanov v Hasace a 1. 000 pre kresťanov v meste Kámišlí. Arcibiskup ich odmietol, veď Katolícka cirkev je proti násiliu, a to nech pochádza z akejkoľvek strany. Ako pastieri máme podporovať svoj ľud na púti podľa evanjelia, a to nech sme v akejkoľvek situácii.¹⁰⁵

Bratia a sestry! Zostaňme verní nádeji! Amen.

Siedma nedeľa v cezročnom období

Bratia a sestry!

Pánovo meno je:

Milosrdenstvo.

V žalme sme počuli: „*Milostivý a milosrdný je Pán, zhovievavý a dobrotivý nesmierne. Nezaobchodí s nami podľa našich hriechov, ani nám neodpláca podľa našich neprávostí.*“

V Katolíckej cirkvi sme si ho najviac uvedomovali v mimoriadnom *Svätom roku milosrdenstva*, ktorý vyhlásil pápež František od 8. decembra 2015 do 20. novembra 2016.

Misionár pôsobiaci na severe Kanady medzi Indiánmi z kmeňa Irokézov a Hurónov spomína, že počas svojej obchôdzky našiel pri teplote – 40 °C jedenásť mŕtvych zmrznutých ľudí. Keď k nim pristúpil bližšie, aby sa za nich pomodlil, všimol si, že všetci majú v ruke kus brezovej kôry, čo v tejto krajine slúžilo ako papier. Keď vzal jeden kúsok do ruky, všimol si, že je tam napísané: Nasledujúce riadky môže čítať iba duchovný otec. A za tým nasledovali hriechy – bola to pred smrťou napísaná svätá spoveď. Keď si s dojatím všetky prečítal, spomína misionár, všetky končili skoro s rovnakou prosbou: Prosím ťa, môj otče, aby si za mňa a spásu mojej duše odslúžil jednu svätú omšu. Ako poďakovanie za túto službu ti nechávam kožušinu z bobra, kožušinu z kuny a moju peknú sekeru. Mal od dojatia slzy v očiach, že zomreli vo vedomí, že k spásu je potrebná úprimné vyznanie hriechov a dokonalá ľútosť spojená s túžbou prijať sviatosť zmierenia.¹⁰⁶

105 Chaldejský patriarcha: *Kresťanská domobrana v Iráku neexistuje*. In Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské. Olomouc : Matice cyrilometodějská, 2016, roč. XXIV, č. 26, 3. července 2016, s. 11.

106 *Zpověď na kousku březové kůry*. In Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské. Olomouc : Matice cyrilometodějská, 2016, roč. XXIV, č. 42, 23. října 2016, s. 8.

XXIV, č. 36, 11. září 2016, s. 10.

104 PIOTROWSKI, M. *Eucharistický zázrak v Lehnici. Eucharistickými zázraky nás Pán Ježíš probouzí z duchovní letargie a vyzývá nás k víře v jeho skutečnou přítomnost v Eucharistii*. In Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské, roč. XXIV, č. 38, 25. září 2016, s. 11-13.

Milovaní moji! Volajme so žalmistom k Pánovi, ktorý nás *venčí milosrdenstvom a milosťou*. Amen.

Ôsma nedela v cezročnom období

Drahí moji!

Pán nás potrebuje v práci pre svoje dielo.

Preto k tomu potrebujeme podľa sv. Pavla aj potrebné predpoklady.

O nich Prvý list Korintťanom hovorí takto: „*Bud'te pevní, neochvejní, čoraz horlivejší.*“

Poprosme si pri tejto svätej omši, aby sme takými aj skutočne boli.

Peter Shekelton z Anglicka chcel byť pôvodne hasičom, ale začul Pánovo volanie a stal sa kňazom. V roku 2001 odišiel na misie do São Paulo v Brazílii, kde začal pracovať v chudobnej štvrti *favelas*. Tam mladým ľuďom bez perspektívy, často zapleteným do kriminality, prostitúcie a drog, prinášal posolstvo plnej nádeje, že Boh si každého človeka váži a miluje ho. Ježiš má s každým svoj plán. Mnohých mladých chlapcov priviedol k Bohu, ktorí ho potom budú sprevádzali na jeho cestách alebo odišli podľa svojich daných predpokladov do seminára.¹⁰⁷

Drahí moji! Poďakujme sa podľa alelujového verša Pánovi, že svietime *ako svetlá na svete a držíme sa pevne slova života*. Amen.

Deviata nedela v cezročnom období

Bratia a sestry!

Pán Ježiš dal svojim apoštolom veľký príkaz: „*Chod'te teda, učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna i Ducha Svätého a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal* (Mt 28, 19-20).

V zmysle tohto misijného príkazu sa potom Pánovi, podľa dnešného responzória, budú klaňať *všetky národy*.

Odovzdávanie evanjelia sa nazýva evanjelizácia a ohľadom nej pápež František všetkým misionárom napísal exhortáciu *Evangelií gaudium*, v ktorej napísal: „*Evanjelizovať znamená sprítomňovať vo svete Božie kráľovstvo.*“¹⁰⁸

A ono je kráľovstvom lásky, spravodlivosti a pokoja.

Claudio Canali z Talianska založil so svojimi kamarátmi rockovú hudobnú

skupinu, ktorá prerazila do sveta v roku 1973 piesňou *Biglietto per l' Inferno – cestovný lístok do pekla*. Spolu sa s kapelou vydali na zahraničné turné do Indie, kde ich ale okradli, museli predat' všetky hudobné nástroje a domov sa dostali až po troch mesiacoch. Claudio sa však po návrate rozhodol prestať koncertovať, oddal sa alkoholu a drogám. Otvoril si obchod, ale podnikanie mu nešlo. Napokon skončil niečo vyše roka v sekte Hare Krišna. Jedného dňa vošiel do katolíckeho kostola, vstúpil do spovednice, kde sa vyspovedal. Zostal síce ešte v sekte, ale občas zašiel aj do kostola a do mariánskej svätyne Valmadrere¹⁰⁹, kde sa modlil pred milostivým obrazom Panny Márie. Tu mu kostolníčka dala odporúčanie na mnícha Maria v Minucciane v Toskánsku s poznámkou, že aj on pochádza z jeho rodného kraja. Navštívil ho a ten mu poradil, aby sa zriekol sekty a vrátil sa domov, čo aj, na radosť svojej matky, ktorá sa za neho dlho modlila, urobil. Neskôr pochopil, že by bolo najlepšie, keby sa aj on stal mníchom – eremitom (pustovníkom). V roku 1999 zložil doživotné sľuby do rúk diecézneho biskupa z Luccy, Mons. Tommasiho. A dnes už brat Claudio všetkým, čo za ním prichádzajú – či už zo zvedavosti, alebo len pre hudobnú radu, ale aj pre duchovné usmernenie ukazuje, ako si môžu zabezpečiť *cestovný lístok do neba*.¹¹⁰

Bratia moji a sestry! Nech každý vie, že sme jeho ľud a náš *dom* mu je *zasvätený*. Amen.

Desiata nedela v cezročnom období

Drahé Božie deti!

Pán Boh je náš Nebeský Otec.

A my všetci sme jeho deti.

Analogicky, porovnateľne, s našim pozemským životom, keď sme ako Božie deti, potrebujeme Otcovskú, teda Božiu starostlivosť. Tú nám Nebeský Otec zabezpečuje skrze našich rodičov a krstných rodičov; v čase našej mladosti nám Pán Boh posla do cesty dobrých kamarátov, učiteľov a vychovávateľov, birmovných rodičov; no a napokon našimi sprievodcami poslanými od Nebeského Otca, v čase dospelosti, sú vaši manželskí partneri, kňazi, starí a prastarí rodičia. Pričom každý sa o nás nejakým konkrétnym spôsobom stará.

Sme mu za to vďační!

Do nemocnice odviezol manžel svoju manželku, ktorá tu upadla do kómy. Lekár smutne povedal manželovi, že je to smrteľný prípad. Manžel prosil lekára, aby ju zachránil, veď majú spolu štyri malé deti. Lekár mu odvetil, aby sa on pomodlil a my

107 Dlouhé čekání v deštném pralese. In Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské. Olomouc : Matice cyrilometodějská, 2016, roč. XXIV, č. 42, 23. října 2016, s. 8.

108 FRANTIŠEK. *Evangelií gaudium. O ohlasování evanjelia v súčasnom svete*. In Pápežské dokumenty, 93. zvázok, Trnava : Spolok sv. Vojtecha – VOJTECH, spol. s r. o., 2014, s. 82-99. ISBN 978-80-8161-044-8.

109 Dostupné online: <http://www.romanicolecco.it/valmadrera.htm>, 5. 12. 2016.

110 Porov. Cestovní lístek do nebe. 2016. In: Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské, roč. XXIV, č. 42, 23. října 2016, s. 11 - 12. Olomouc: Matice cyrilometodějská. IČO 00533866.

lekári urobia všetko, čo je v ich silách, no v konečnom dôsledku rozhodne Pán Boh. Manželku lekári zoperovali, no dostala vysoké pooperačné teploty, no lekári stále opakovali, že aj keď prežije, bude trvalým invalidom. Po troch dňoch sa prebrala z kómy, zostala jej ochrnutá ľavá ruka, aj ľavá noha. Potom prišli na rad rehabilitácie, kúpele a znovu sa musela učiť písať, chodiť, variť. Natrvalo zostala v invalidite. Rada chodila do kostola. Tvrdila, že potom sa cíti lepšie a silnejšie. Neskôr veľa čítala, modlila sa, ďakovala a prosila – najviac za syna, ktorý blúdil dlhé roky a napokon sa zmieril s Bohom a zomrel ako štyridsaťdva ročný. Dnes má osemdesiat tri rokov a ďakuje Nebeskému Otcovi za starostlivosť po celý život. A stále prosí a dúfa, že ju vyslyší. Tento skutočný príbeh uverejnil časopis Posol v roku 2013.¹¹¹

Božia rodina! Spoločne ďakujme Nebeskému Otcovi za jeho ustavičnú starostlivosť o nás. Amen.

Jedenásta nedela v cezročnom období

Drahí bratia a sestry!

K tomu, aby sme mohli stretnúť živého Boha vo svätostánku a mohli sme sa k nemu plnohodnotne spoločne modliť, potrebujeme kostol.

Pán Boh nás prostredníctvom svojej Cirkvi povoláva k spoločnej modlitbe, skrze službu hlásateľov evanjelia, teda svojich biskupov a kňazov.

Ich predchodcami boli Ježišovi apoštoli. Medzi nimi má osobitné miesto svätý Pavol, apoštol národov, ktorý nám dnes v druhom čítaní z Listu Galatánom vysvetľuje, že každý kňaz by mal zvať: „Už nežijem ja, ale vo mne žije Kristus.“

Každý jeden z nás kňazov osobitným spôsobom žije s Kristom, je to naša vlastná história.

Má ju i páter Thomas Wonde, ktorý je už šesťnásť rokov kňazom a za to vďačí predovšetkým svojmu otcovi. Napísal o ňom: Otec sa s mojou mamou zosobášili v roku 1964. Počas svojho života kládli veľký dôraz na to, aby sme všetci vyrastali v hlboké viere. A tak pre otca nebolo ťažké cestovať s nami každý týždeň 50 km na svätú omšu. V roku 1981 sme sa presťahovali z Georgie do Virginie, len aby sme my deti mohli chodiť do strednej katolíckej školy. Otec bol profesionálnym pilotom, za dvadsať šesť rokov svojej kariéry postupoval stále vyššie, no napokon sa jej vzdal, len aby sa o nás mohol postarať po katolíckej stránke – už popoludní, keď sme prichádzali zo školy domov, chcel, aby sme boli všetci spolu. Keď trénoval školské družstvá vo futbale, či basketbale, alebo keď sme sa išli jednoducho spolu hrať, nikdy sme nevynechali spoločnú modlitbu svätého ruženca. Po odchode do dôchodku, v roku 2002, sa mu splnil celoživotný sen: denne mohol spolu s našou

mamou chodiť na svätú omšu a pri nej prijímali sväté prijímanie. V rámci farnosti raz za mesiac od druhej ráno do tretej hodiny ráno mal vždy službu kľačať pred Najsvätejšou Svätosťou Oltárnou v rámci Ustavičnej poklony. Som presvedčený, končí P. Thomas Wonde, že všetky čnosti, v ktorých nám bol vzorom, boli ovocím každodenného kresťanského života. Posledných sedem rokov boli rodičia ešte aj kostolníkmi v našom farskom kostole a otec viedol aj miništrantov. Bez nadsadenia môžem povedať, že ak sú moji piati mladší bratia šťastne ženatí a so svojimi rodinami žijú podľa viery, ako i za to, že ja som kňazom, to všetko je výsledok rodičovskej výchovy.¹¹²

Bratia a sestry! Spolu so mnou ďakujte za všetkých, ktorí mi vyprosili dar sviatosti kňazstva. A ja sa budem modliť za vás, aby ste v rodinách žili príkladným kresťanským životom. Amen.

Dvanásta nedela v cezročnom období

Drahí moji bratia a sestry!

Určite nám je všetkým jasné, že ak mi niekto niečo dobré urobí alebo mi dá, tak za to treba poďakovať.

Ďakovať nie je len ľudské, ale aj kresťanské.

Hovorí o tom aj dnešný šesťdesiaty tretí žalm: „Celý život ťa chcem velebiť a v tvojom mene dvíhať svoje ruky k modlitbe. Sta na bohatej hostine sa nasýti moja duša a moje ústa ťa budú chváliť jasavými perami.“

Snažme sa, v zmysle našej rodinnej výchovy, každému sa poďakovať.

Grófka Mária Michaela Desmaisières (1809 – 1865) sa rozhodla zachraňovať chudobných a ich duše, a tak zriadila v Madride, Paríži a Bruseli kaplnky, kde skupiny žien, chodili adorovať, klaňať sa a ďakovať eucharistickému Pánu Bohu. Neskôr k tomu založila spoločenstvo sestier *Služobníč Najsvätejšej Svätosti Oltárnej a lásky k blížnemu*. Prichádzala k svätostánku a tam prosila a vždy ďakovala Pánu Bohu. Rok po jej smrti schválil Vatikán jej kongregáciu a 3. apríla 1934 Matku Michaelu vyhlásil pápež Pius XI. za svätú.

Bratia a sestry! Nezabúdajme sa nikdy poďakovať Pánu Bohu za jeho dobrodenia. Amen.

Trinásta nedela v cezročnom období

Milovaní!

Od Pána Boha dostávame veľa Božích darov.

¹¹¹ *Odvzdaná do Božej vôle*. In Posol, mesačník slovenských katolíkov. Bratislava : Spoločnosť Ježišova na Slovensku, 2013, roč. XCII, č. 4, s. 16-19; č. 5, s. 16-20. ISSN 0701-0192.

¹¹² *Otec podľa Božieho Srdca*. In Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské, roč. XVII, č. 37, 13. září 2009, s. 8-9.

No jedným z najväčších je *sloboda*.

V druhom čítaní sme počuli, že „*slobodu nám vydobyl Kristus*.“ On od nás očakáva, že sa nedáme „*zapliahnúť do jarma otroctva*.“ Lebo nás povolal *pre slobodu*.

Preto sa vždy správajme ako slobodné Božie deti.

Simone Bianco sa rozhodla ísť s matkou na výlet do Međugorja. Odtiaľ odchádzala s pevným presvedčením, že Boh existuje a má s ňou plán. O rok tam išla zase, zverila sa Panne Márii a všetko vo svojom živote zmenila smerom k Cirkvi a k Pánu Bohu. Absolvovala púť do Santiaga de Compostela, kde ponúkla Bohu svoju slobodu – môže sa aj vydať, alebo môže ísť aj do kláštora. Rozhodla sa pre vydaj. V USA spoznala svojho manžela, vydala sa a potom sa spolu so svojimi tromi deťmi presťahovali do Rakúska. Dnes, po jedenástich rokoch manželstva, už majú sedem detí a sú si vedomí, že boli vyvolení jeden pre druhého, lebo na všetko sa slobodne rozhodli.¹¹³

Drahí moji! Dokážme sa vždy slobodne rozhodovať. Amen.

Štrnásta nedela v cezročnom období

Drahí moji!

Skôr, ako by sa mala uskutočniť žatva – zber úrody – je potrebné, aby sme mali semeno, robotníka a priazeň dobrého počasia od Pána Boha.

Na duchovnú žatvu tiež potrebujeme semeno – Božie slovo, robotníkov, ktorými sú duchovní: biskupi, kňazi, diakoni a napokon k tomu všetkému potrebujeme od Pána Boha priaznivé počasie, teda hojnosť milostí.

A k tomu všetkému nám odporúča sväté evanjelium: „*Preto proste Pána žatvy*.“

Neodmietnime pozvanie ani k žatve, pre prípravu nášho každodenného chleba, ako ani povolanie k duchovnej žatve, lebo veď v podstate ide o náš telesný, aj duchovný život.

Vyrastal som vo veriacej rodine, chodili sme každú nedelu do kostola, miništroval som. No ako som začal pracovať, prestal som chodiť a ani ako ženatý som už viac do kostola nechodil. Mojej matke som klamal, že chodím do kostola – ona veľmi na to dbala a za mňa prosila Pána Boha. Po štyridsiatich rokoch manželstva som si, ani neviem prečo, kúpil v kníhkupectve CD s mariánskymi piesňami, tie ma doviedli na mariánsku púť a neskôr i k svätej spovedi a zmene svojho života. Rád fotografujem, a tak som sa stal dokonca teraz vydavateľom kalendára pre ono pútnické miesto – v roku 2013 to bude už po piaty raz, čo bol vydaný kalendár s mojimi fotkami. Za to všetko vďačím modlitbám – prosbám

mojej mamy za mňa. Žatva priniesla po rokoch úrodu.¹¹⁴

Bratia a sestry! Prosme za svoju vytrvalosť vo viere! Amen.

Pätnásta nedela v cezročnom období

Bratia a sestry!

„*Pápež František je Mužom roka podľa talianskej mutácie magazínu Vanity Fair, ktorý svoje vydanie z 10. júla 2013 venoval práve hlave katolíckej cirkvi*. Časopis, ktorý na svojej titulnej stránke zverejnil podobizeň argentínskeho pontifika, prináša názory početných celebrít na túto osobnosť. Pápež si spomínaný titul vyslúžil podľa názoru redakcie nekonvenčným konaním a jasnými vyjadreniami už v priebehu prvých 100 dní svojho pôsobenia na svätopeterskom stolci. Nevidomý taliansky tenorista Andrea Bocelli ho v reakcii označuje za skutočný boží dar pre jeho sužovanú cirkev a vyjadruje nádej, že s týmto pápežom na čele, sa cirkev môže stať opäť zdrojom svetla a nádeje pre ľudí. Pápežovu pokoru v ére charakteristickej márnivosťou, vyzdvihol anglický skladateľ, pianista a spevák Elton John.¹¹⁵

Môžeme sa pýtať: Prečo to všetko? Lebo na prvom mieste musí byť láska k blížnemu.

Hovorí o tom veľmi jasne aj dnešné sväté evanjelium v podobenstve o milosrdnom Samaritánovi.

Ono je vo svojej výpovednej hodnote veľmi jasné. Pre nás je dôležité, aby sme uskutočňovali Ježišovu výzvu na záver dnešného podobenstva: „*Chod' a rob aj ty podobne!*“

V prezentácii Modrá ruža sa spomína chudobný chlapec, ktorý si zarábal podomovým predajom. Raz zistil, že už má len 10 centimov v peňaženke, bol hladný, a tak zaklopal na najbližšie dvere, aby si vypýtal niečo na jedenie. No keď mu otvorila pekná mladá žena, zahanbil sa a poprosil o pohár vody. Ona mu doniesla pohár mlieka. Pomaly ho vypil a poďakoval, slušne sa opýtal, čo bude dlžen. No dievča mu odpovedalo, že mama ju naučila, aby si nikdy nedala zaplatiť za to, že je milá. Howard Kelly sa poďakoval a odišiel. O pár rokov volali už doktora Kellyho k prípadu, spoznal, že je to ono dievča, čo mu vtedy – čoby zúfalcovi otvorila a poslúžila. Venoval sa jej so všetkou maximálnou starostlivosťou a keď ju prepúšťali, dal si predložiť jej faktúru, na ktorú niečo dopísal a potom jej ju dal poslať. Keď otvorila faktúru prečítala si, čo na nej stálo: Už je zaplatená pohárom mlieka. Drobný skutok lásky a ako sa darkyni pekne a milo vrátil.

113 Takto je to dobré před Bohem. In Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské. Olomouc : Matice cyrilometodějská roč. XXIV, č. 40, 9. října 2016, s. 8-9.

114 BAIER, R. Když ti Bůh přihraje míč. In Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské, roč. XXI, č. 26, s. 10-11.

115 Dostupné online: <http://www.teraz.sk/magazin/papez-frantisek-oceneni-vanity-fair/52039-clanok.html>, 24. 02. 2017.

Drahí moji, nezabúdajme byť ľudskí a budme si navzájom bratmi a setrami. Amen.

Šestnásta nedela v cezročnom období

Viete, bratia a sestry, čo sme voči nášmu Pánu Bohu?

Služobníci.

Svätý apoštol Pavol nás v Liste Kolosanom klasifikuje ako služobníkov *podľa Božieho daru*.

Pánovi posluhuje vo svätom evanjeliu aj svätá Marta, keď ho prijala do svojho domu a stará sa o neho rovnako tak aj jej sestra, *menom Mária, ktorá si sadla k Pánovým nohám a počúvala jeho slovo*.

Pánovi však osobitne slúžia jeho kňazi. Blahoslavený Rupert Mayer, SJ (1876 – 1945) ako ľudový misionár v Holandsku a v Nemecku. Od roku 1912 pôsobil v Mníchove medzi prisťahovalcami a ohrozenými rodinami. Počas *Prvej svetovej vojny* bol vjenským duchovným a pri záchrane jedného vojaka prišiel o nohu. Počas nacistickej diktatúry bol trikrát odsúdený. Napokon skončil v koncentračnom tábore v Sachsenhausene, z ktorého sa dostal v kritickom stave do domáceho väzenia v Ettale. Po oslobodení pokračoval v prerušenej práci zameranej na Boha a spásu ľudí. Pápež, svätý Ján Pavol II., ho 3. mája 1987 v Mníchove vyhlásil za blahoslaveného.

Bratia a sestry! Blahoslavený Rupert sa rád modlil túto modlitbu, ktorá vyjadruje, že bol vždy Pánovým svätým služobníkom: *„Pane, tak, ako Ty chceš, nech sa tak stane, a ako Ty chceš, tak chcem ísť; pomôž mi len pochopiť Tvoju vôľu! Pane, keď Ty chceš, vtedy je čas; a keď chceš, som pripravený, dnes i na večnosť. Pane, čo ty chceš, to prijmem, a čo Ty chceš, to mi je na osoh; stačí mi, že môžem byť Tvojim vlastníctvom. Pane, pretože to tak chceš, preto je to dobré: a pretože to chceš, preto mám odvahu. Moje srdce spočíva v Tvojich rukách.“*¹¹⁶ Amen.

Sedemnásť nedela v cezročnom období

Drahí bratia a sestry!

V prvom čítaní sme boli svedkami odvážneho vyjednávania Abraháma s Pánom Bohom, ohľadom spravodlivých v Sodome a v Gomore.

Z uvedeného starozákonného príkladu sa vždy musíme ujímať obrany spravodlivých.

Sám Pán Ježiš sa spravodlivo obhajuje pred Annášom, keď mu sluha dal zaucho: *„Prečo ma biješ?“* (Jn 18, 23)

¹¹⁶ *Oblíbená modlitba bl. Ruperta Mayera, SJ.* 2016. In Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské. Olomouc : Matice cyrilometodějská, 2016, roč. XXIV, č. 40, 9. října 2016, s. 13.

Byť spravodlivým, to by mala byť naša samozrejmalá morálna vlastnosť.¹¹⁷

Páter Engelmar Hubert Unzeitig, CMM (1911 – 1945) sa narodil v Hradci nad Svitavou, severne od Brna, ako Nemec. Vstúpil do Kongregácie marianhillských misionárov v Nemecku. Po kňazských štúdiách a vysviacke pôsobil ako farár v Zadní Zvonkové, neďaleko Hornej Planej. Tu bol zatknutý, *vraj* zo záluďného vyjadrovania sa pri homíliách proti fašizmu a za obraňovanie Židov. Bol poslaný do koncentračného tábora Dachau, neďaleko Mníchova. Tu sa choval ako statočný muž, kresťan a kňaz. Pretože vedel po rusky, slúžil predovšetkým ruským zajatcom. Nakoľko sa v tábore rozmohla infekcia škvrnitého týfusu, hľadalo táborové vedenie dobrovoľníkov, ktorí by sa, predovšetkým duchovne, starali o nakazených. Prihlásilo sa dvadsať kňazov, z toho desať Poliakov a desať Nemcov. Medzi nimi i páter Engelmar, ktorý priniesol pomazania chorých na ceste do večnosti. Zapisal sa do histórie ako *anjel z Dachau*. Blahorečený bol 24. októbra 2016 vo Würzburgu.¹¹⁸

Bratia a sestry! Nebojme sa a vždy stojme na strane spravodlivosti a spravodlivých. Amen.

Osemnásť nedela v cezročnom období

Bratia a sestry!

Česká republika darovala Vatikánu sochu svätej Anežky Českej (1211 – 1282). Bola umiestnená v kryptách pod Bazilikou svätého Petra vo Vatikáne, do kaplnky európskych svätcov.¹¹⁹

Ide o sväticu kráľovského rodu. Všetkého sa vzdala pre Božie kráľovstvo, lebo všetko považovala za márnosť, teda zbytočnosť a pominuteľnosť. Chcela žiť iba preto, čo má trvalú platnosť – pre Pána Boha.

Rozhodla sa žiť modlitbou v kláštore svätého Františka a pre charitatívnu lásku k blížnemu v nemocnici svätého Františka – obe inštitúcie založila, a pretože sa núkali kráľovskí pytači, požiadala o súhlas a ochranu svojho úmyslu pápeža Gregora IX. Spolu so svätou Klárou majú zásluhu na založení ženskej vetvy františkánok. Zomrela v povesti svätosti. Svätý Ján Pavol II. ju 12. novembra 1989 vyhlásil za svätú.¹²⁰

Pýtajme sa sami seba: Nežijeme príliš márnivo pre tento, zbytočne materiálne zameraný svet?

Parížske noviny *La Croix* citujú kňazov a tých, čo sa navrátili do kostolov vo

¹¹⁷ *KKC*, 1749-1754; 1807.

¹¹⁸ Dostupné online: <http://www.engelmarunzeitig.de/>, 21. 1. 2017.

¹¹⁹ *Do Vatikánu priputovala socha svätej Anežky.* In Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské. Olomouc : Matice cyrilometodějská, 2016, roč. XXIV, č. 38, 25. září 2016, s. 10.

¹²⁰ Dostupné online: <http://www.zivotopisysvatych.sk/anezka-ceska-reholnicka/>, 2. 2. 2017.

Francúzsku po teroristických útokoch v roku 2015. Ľudí síce vedie jednak strach, ale aj odhodlanie brániť vlastnú identitu. Spravidla ide o ľudí vo veku tridsať až päťdesiat rokov, ktorí majú vyššie vzdelanie, ale vo viere potrebujú usmernenie, aby sa u nich neposilňovali antimoslimské, či rasistické nálady. Ľudia vraj hľadajú nové a trvalé zdroje života, lebo si uvedomujú jeho pominuteľnosť a márnivosť sveta, túžiac po opore spoločenstva. Do kostola začali viac chodiť nielen na Vianoce, či v nedeľu, ale i mimo bohoslužieb.¹²¹

Milovaní! Dávajme si pozor, aby sme neprepadli márnosti tohto pozemského sveta: Svätá Anežka, oroduj za nás! Amen.

Devätnásta nedeľa v cezročnom období

Bratia a sestry!

Ako kresťania musíme žiť reálny život.

A v ňom sa usilujme znášať dobré aj zlé.

Tak, ako to robili aj mnohí svätí, ktorí zachovávali slová z dnešného prvého čítania z Knihy Múdrosti.

Príkladom nám môže byť Panna Mária. Bola vyvýšená, a práve ona sa mohla stať Kristovou Matkou, no koľko si musela pretrpieť, aby sa stala našou matkou – Sedembolestnou. Alebo svätý Metod, od pápeža vyznačený a po smrti svojho brata, svätého Konštantína – Cyrila v Ríme na ceste domov, na Veľkú Moravu, zatknutý, väznený a týraný bez nádeje na vyslobodenie, no predsa mu Boh pomohol a získal milosť, a mohol tak dokončiť svoju misiu medzi našimi predkami. No a napokon patrón miništrantov – svätý Tarzicius, ktorý už ako malý chlapec bol vyznačený, že mohol ako akolyta roznášať sväté prijímanie. Napokon sa mu vysmievali, chytali ho, mučili a zabili, lebo im nechcel vydať Telo Pána Ježiša v Eucharistii, aby ho pohanovia zneuctili.

Bol som na návšteve a domáci mi po pohrebe kamarátkinho manžela rozprávali, že im pozostalá pri návšteve povedala, aké je ťažké stratiť manžela. A napokon im so smútkom povedala, ja som neveriaca, pre mňa je to dvojnásobne ťažké, lebo vy máte aspoň tú svoju vieru!

Moji bratia a sestry, modlime sa, aby sme mali silnú vieru, pomocou ktorej môžeme v živote všetko ľahšie zvládnuť. Amen.

Dvadsať nedeľa v cezročnom období

Bratia a sestry!

Prejdeme sa po cintoríne a utvrdíme sa, že sú na ňom už pochovaní mladí i starí, deti aj starci, ba pribúda krížov a pomníkov aj vedľa našich ciest, ktoré pripomínajú miesta s mnohými tragédiami.

A to je život. My veríme v život večný, že sa s nimi raz stretneme.

Preto sme dnes v Liste Hebrejom počuli, že Kristus „vzal na seba kríž, pohrdol potupou a sedí po pravici Božieho trónu.“ Tam nás všetkých čaká.

Buďme pripravení na to, že raz zomrieme.

Herman Chromý z Althausenu počítal celý život so smrťou. Bol totiž od malička ťažko chorý: bol ochrnutý, len na posteli, stoličke či na nosidlách, a tak stále odkázaný na pomoc blížnych. Pretože sa ho rodina chcela zbaviť, v tých časoch dali benediktínskemu kláštoru peniaze a Hermana ako sedemročného vzali natrvalo za mnícha aj so záväzkom postarať sa o neho. Žil síce pred tisíc rokmi, narodil sa 18. júna 1013, zomrel ako štyridsať jeden ročný, no dodnes považovaný nielen na ostrove Reichenau za *miraculum saeculi* – *div storočia*. Obdivovali ho za jeho vynikajúce rozumové schopnosti – ved' bol teológom, matematikom, prírodovedcom, astronómom, básnikom, historikom a hudobníkom. Obdiv si získal aj u cisára Henricha III., či pápeža sv. Leva IX. Herman vedel, že je chorý, že každý deň môže zomrieť. Pri svojom zdravotnom stave s tým počítal. Ale pritom i pracoval a svetu zanechal svoje diela, ktoré len ťažko písal, či potom len diktoval: hudobné diela, ktoré sú súčasťou kňazského breviára: sekvencia – *Ave praeclara maris stella*, hymny – *Alma Redemptoris Mater*, *Salve regina*, vymyslel notový zápis; zaviedol rozdelenie hodiny na minúty; spolupôsobil na preklade matematických a astronomických spisov z arabčiny; je autorom historického diela *Dejiny sveta*, v ktorom vykresľuje aj vysviacku oltára v roku 1048 za účasti cisára Henricha III.¹²² Rehoľná sestra Maria Calasanz – Ziescheová o ňom napísala v našej dobe román *Dokonalá sloboda*.¹²³ Žiť vo vedomí smrti nie je absurdné, netýka sa len chorých a starých, ale je reálne pre všetkých nás.

Bratia a sestry! Modlime sa za šťastnú hodinu smrti. Amen.

Dvadsiataprva nedeľa v cezročnom období

Milé sestry, drahí bratia!

V knihe E. H. Porterovej *Pollyanna*, opisuje autorka jedenásťročnú dievčatku, ktoré svojim úžasným – humorne-detským a naivným spôsobom – vnáša pokoj a radosť všetkým, kdekoľvek sa nachádza. Raz sa ocitne v blízkosti nešťastného pastora Pavla Forda, ktorý jej prečíta svoje poznámky na nedeľnú kázeň a v nich

121 *Francouzi se vrací k víře*. In Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské. Olomouc : Matice cyrilometodějská, 2016, roč. XXIV, č. 6, 14. února 2016, s. 15.

122 HIEGL, N. *Daroval křesťanům „Salve Regina“ – Heřman z Althausen (Heřman Chromý)*. In Světlo. Týdeník Matice cyrilometodějské. Olomouc : Matice cyrilometodějská, 2013, roč. XXI, č. 32, 11. srpna 2013, s. 6-7.

123 Dostupné online: <http://www.ikarmel.cz/knihy.php?styp=autori&pr=Ziescheov%E1&jm=Maria%20Calasanz>, 1. 12. 2016.

si vypočuje trpkú obžalobu farníkov. Dieťa kňazovi pripomenie, že jej otec bol tiež kňazom a raz, keď mal čas, spočítal vo Svätom písme slová *radujte sa a jasajte* – zistil, že ich bolo osemsto. „*Hovorieval, že ak si dal Boh toľko práce, že nám osemstokrát povedal, aby sme sa tešili a radovali, iste si prijal, aby sme sa radovali – aspoň trochu.*“ A kňaz na podnet dievčatka zmenil tón svojej nedeľnej kázne.

Už viete, aký bude dnes tón mojej nedeľnej homílie? Ak ste správne pochopili môj úvod, tak viete, že radostný. Počuli sme o ňom dokonca v dnešnom druhom čítaní.

Tón v úryvku z listu Hebrejom nám krásne hovorí, že Pán je náš Otec a On nás ako svojich synov má rád. Pretože mu na nás záleží, tak nás musí aj napomínať, karhať, trestať, šľahať. Lebo každá výchova, hoci sa nezdá radostná, je ťažká – krušná, no napokon prináša upokojujúce ovocie.

Boli by sme veľmi zlí synovia a dcéry, keby sme nepochopili otcovu výchovu a chodili by sme s ochabnutými rukami a podlomenými kolenami. Lebo nemôžeme dať tomu priestor, preto zachovajme to, o čom hovorí Pán: „*Vaše nohy nech kráčajú rovno, aby sa to, čo je chromé, nevykĺbilo, ale skôr aby sa uzdravilo.*“ (Hebr 12, 13)

Prijmime Pánovo povzbudenie, ako ho prijal aj mladý člen Švajčiarskej gardy Andreas Widmer, ktorý slúžil ako bodyguard vo Vatikáne v rokoch 1986 – 1988. Na prvé Vianoce v pápežskej uniforme si spomína takto: Na Štedrý deň som mal službu pred dverami pápeža Jána Pavla II. Bol som prvý raz mimo domu, bolo mi smutno. A tak som tam stál a ticho plakal. Zrazu vyšiel von pápež. Všimol si ma. Podal mi ruku a spýtal sa, či som nový. Všimol si moje uplakané oči a povedal mi: *Toto sú určite tvoje prvé Vianoce mimo domu. Som ti vďačný; za to, čo pre mňa dnes v noci robíš. Budem sa za teba modliť počas svätej omše.* Tento moment ma zmenil. Vyrastal som síce v katolíckej rodine, ale moje náboženstvo nebolo až také silné a praktizujúce. Keď som sa na vojne stretol s možnosťou prestúpiť do pápežskej gardy, využil som to, lebo ma to lákalo. No skrze onen vianočný moment sa moja viera v Boha upevnila. Moja viera samozrejme nie je o Jánovi Pavlovi II., ale on mi cez seba ukázal, kto je Ježiš Kristus.¹²⁴

Bratia a sestry! Nezabudnime dnes druhých povzbudzovať! Amen.

Dvadsiatadruhá nedeľa v cezročnom období

Bratia a sestry!

Všetci potrebujeme vo svojom živote povzbudenie.

Dúfame, že sa nám ho dostáva z počúvania Božieho slova.

K tomu sme počuli v dnešnom prvom čítaní z Knihy Sirachovho syna: „*v tichosti konaj svoje práce; buď pokornejší.*“

124 SOČUVKA, O. Z pápežovho ochrankára biznismen pre chudobných. In Viera a život, časopis pre kresťanskú orientáciu, roč. XX, č. 2 / 2010, marec – apríl, s. 78-82.

Z Biblie si môžeme čítať i doma, ale s jej výkladom sa predovšetkým stretávame v kostole, počas bohoslužieb. A to podľa cirkevného prikázania na každej svätej omši v nedeľu a v prikázaný sviatok – ale i inokedy, keď sa tu schádzame na počúvaní Božieho slova, pri prijímaní sviatosti a svätenín – za čo nám po smrti sľubuje večný život.

Andreas Widmer slúžil ako bodyguard vo Vatikáne. Bol členom Švajčiarskej gardy v rokoch 1986 – 1988. Po skončení služby sa oženil s Američankou a odsťahoval sa do USA. Už ako dvadsaťšesť ročný mal pod sebou sto ľudí vo firme, ktorá robila ročný obrat sto miliónov dolárov. Widmer tvrdí vo svojom svedectve, že jeho manželka si myslela, že jediným cieľom môjho života sú peniaze. Keď firma v priebehu troch dní skrachovala, vo veku tridsaťpäť rokov začína bývalý pápežov gardista od nuly. S kamarátom založí firmu *The Seven Fund* na podporu trhového riešenia chudoby s tým, že chudobným pomáhajú zakladať malé a stredné podniky. Tak, že im pomáhajú zohnať grant, potom ich propagujú a robia im PR. A to sa deje v chudobnej Afrike, ale i v Latinskej Amerike a možnože – ak to bude treba – i vo Východnej Európe. A manželka, rodina? Po práci si vždy nájdem čas na manželku, sadneme si spolu, bavíme sa spolu o mojej, aj jej práci, ako i o deťoch, radíme sa a vybavujeme spoločne, čo treba urobiť. Sme praktizujúci kresťania, ktorí nechcú byť vlažní, ako hovorieval svätý Ján Pavol II. : Nebuďte priemerní – toho sa držíme.¹²⁵

Bratia a sestry! Prosím vás všetkých, aby ste povzbudzovali svojich blížnych! Amen.

Dvadsiatatretia nedeľa v cezročnom období

Drahí farníci!

Každý človek by mal byť už *hneď* zrána naplnený Pánovou *milosťou*,

aby sme mohli *jasať a radovať sa po všetky dni života*, ako sme spievali v žalme.

Lenže to bude len vtedy, ak sa Pán zľutuje *nad svojimi služobníkmi* a odpustí nám všetky naše hriechy.

Volajme teda: *Obráť sa k nám!*

Abby Johnsonová bola riaditeľkou Bryanovej nemocnice, kde sa vykonávali potraty, a ktorá spolupracovala s najväčšou potratovou organizáciou v USA, *Planned Parenthood*. Ženy nahovárala na interrupcie. No oči sa jej otvorili až keď asistovala pri ultrazvukovej interrupcii. V slzách išla pred nemocnicu, kde sa modlili aktivisti z Hnutia Pro – Life. Vyrozovala im svoj príbeh, odišla z potratovej nemocnice

125 SOČUVKA, O. Z pápežovho ochrankára biznismen pre chudobných. In Viera a život, časopis pre kresťanskú orientáciu, roč. XX, č. 2 / 2010, marec – apríl, s. 78-82.

a oddala sa Pánu Bohu. No obžalovali ju za to, že začala robiť antireklamu, obvinili ju, že ukradla dokumenty o pacientoch a chce ich zverejniť – len aby ju umlčali. Lenže vďaka paragrafu o slobode slova ju oslobodili. Nakoľko bola v episkopálnej cirkvi, z ktorej ju aj s manželom vyhodili, náruč jej otvorila rímskokatolícka cirkev a v roku 2012 sa nechala pokrstiť. Teraz pracuje proti potratom, lebo krstom sa jej zmyli z duše všetky hriechy, a preto chce s láskou, modlitbou a milosrdenstvom pomáhať.¹²⁶

Bratia a sestry! Prosme Pána, aby nám vždy odpustil, aby sme sa mohli tešiť a radowať z Božej milosti v našej duši. Amen.

Dvadsaťštvrtá v cezročnom období

Milí moji!

Starozákonní praotcovia Abrahám, Izák a Jakub, sú nám príkladom vernosti Pánu Bohu, o čom sme čítali v prvom čítaní v Knihe Exodus.

Za to ich Pán odmenil.

Na seba samého prisahal a vyhlásil: „Rozmnožím vaše potomstvo ako hviezdy na nebi a celú túto krajinu, o ktorej som hovoril, dám vášmu potomstvu a budete ju mať navždy.“

Sme verní Pánovi?

Pápež František vymenoval novembra 2015 medzi sedemástimi novými kardinálmi, aj osemdesiatosem ročného albánskeho kňaza, Ernesta Troshani Simonioho, ktorý verný Kristovi a Cirkvi pretrpel dvadsaťosem rokov komunistické väzenie. Pre Vatikánsky rozhlas povedal: *„Za všetkým je Ježiš, ktorý ma zachránil. Prežil som množstvo útrap, dvakrát som bol odsúdený na smrť, päťkrát som stál na prahu smrti, bol som vyvedený z väznice, aby ma zabili, ale Boh ma vždy zachránil.“* Pápež František, po vypočutí jeho svedectva v septembri 2014 v katedrále v Tirane, povedal: *„Dnes som sa dotkol mučeníka.“*¹²⁷

Milovaní! Ďakujeme Bohu za vynikajúce príklady vernosti. Amen.

Dvadsiatapiata nedeľa v cezročnom období

Bratia a sestry!

Pápež, svätý. Ján Pavol II., vyhlásil v roku 2003 pôst za mier v Iraku. Nasledoval ho pápež František, ktorý vyhlásil modlitby za pokoj v Sýrii a vo svete na 7. septembra 2013.

Lebo, tak to potvrdzuje aj dnešné Božie slovo, Prvý list svätého apoštola Pavla Timotejovi: „Žiadam, aby sa konali prosby, modlitby a orodovania.“

Apoštol to ešte aj konkretizuje, že nech sa ony konajú: *„Za všetkých ľudí, za kráľov i za všetkých, čo sú na vyšších miestach, aby sme mohli žiť tichým a pokojným životom vo všetkej nábožnosti a mravnej čistote.“*

Pápež František citoval na modlitbovej vigílii na Námestí svätého Petra vo Vatikáne slová pápeža Pavla VI., zo 4. októbra 1965 v sídle Organizácie spojených národov: *„Vojna znamená vždycky koniec mieru, vždycky je porážkou ľudstva. Už nikdy vojna jedných proti druhým, nikdy viac, nikdy! Už žiadna vojna, už žiadna vojna!“*¹²⁸

Vo Fontainebleau pri Paríži útočníci spálili katolícky kostol a v neďalekom lese zvalili kríž. Kardinál Robert Sarah, ktorý tam rok predtým bol na návšteve, napísal farníkom list, aby na krivdu reagovali ako mučeníci Aby vydali svedectvo Pánu Bohu tým, že nebudú túžiť po pomste, ale po odpustení a zmierení. A tiež ich poprosil o modlitby za útočníkov.¹²⁹

Bratia a sestry! Modlime sa za pokoj a mier vo svete, ako i za tých, ktorí o tom rozhodujú. Amen.

Dvadsaťšiesta nedeľa v cezročnom období

Moji drahí bratia a sestry!

Prorok Amos varuje všetkých leňochov a povaláčov,

keď im volá: „Beda!“

Lebo na zemi sme dostali úlohu: *„S námahou sa z nej budeš živiť po všetky dni svojho života. Trnie a bodľacie ti bude rodiť a ty budeš jesť poľné byliny. V pote svojej tváre budeš jesť svoj chlieb.“* (Gn 2, 17-19).

Nech nás Pánova ruka vedie k dokonaniu našich úmyslov modliť sa a pracovať, ako to majú vo svojom hesle benediktíni: Ora et labora.

Alebo ako to robila svätá Matka Terézia. Tvrdila, že modliba nie je práca a práca nie je modlitba. Ale ona sa modlila prácou. Hoci bola zamilovaná do Ježiša a najradšej by bola preklácala pred svätostánkom, no modlila sa prácou, teda neprerušila modlitbu, ale bola stále s Ním. Po záplavách v Bangladéži tam poslala svoje sestry, ktoré podávali heroický výkon, ale Matka Tereza žiadala, aby nezabudli prísť denne na svätú omšu a adoráciu, lebo vedela, že k svojej práci sa potrebujú duchovne nasýtiť.¹³⁰

126 GASPARI, A. In *Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské*. Olomouc : Matice cyrilometodějská, 2015, roč. XXIII, č. 36, 6. září 2015, s. 8-10.

127 Dostupné online: <http://www.katolickenoviny.sk/47-2016-albansky-kardinal-ktory-dojal-papeza-frantiska/>, 3. 12. 2016.

128 *Násilí a válka není nikdy cestou míru*. In *Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské*. Olomouc : Matice cyrilometodějská, 2013, roč. XXI, č. 38, 22. září 2013, s. 2; 9.

129 *Kardinál Sarah ostře odsoudil profanaci kostela ve Fontainebleau*. In *Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské*. Olomouc : Matice cyrilometodějská, 2016, roč. XXIV, č. 4, 31. ledna 2016, s. 6.

130 *Jestliže se chceš lépe modlit, modli se více! Matka Tereza z Kalkaty – kontemplace ve světě*. In *Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské*. Olomouc : Matice cyrilometodějská, 2016, roč. XXIV, č. 35, 4. září 2016, s. 4-5.

Bratia a sestry! Nech je našim celoživotným krédom modlitba a práca. Amen.

Dvadsiatasiedma nedela v cezročnom období

Drahí moji!

Sväté písmo nám dnes jasne hovorí, v prvom čítaní z Knihy proroka Habakuka, že:
„Spravodlivý bude žiť zo svojej viery.“

Pápež František o tom píše vo svojej encyklike *Svetlo viery – Lumen fidei* tak, že žiť z viery, znamená „*mať dôveru* k architektovi, ktorý stavia náš dom, k lekárnikovi, ktorý nám ponúka liek, aby sme sa uzdravili, k advokátovi, ktorý nás obhajuje pred súdom.“¹³¹

Ako kresťania sa preto usilujeme ešte intenzívnejšie žiť svoje pozemské putovanie.¹³²

Sunhae Agnes je svetoznáma juhokórejská sopranistka. V januári 2013 bola aj na Slovensku. Pri večernej modlitbe v Starej Haliči všetkým zdôrazňovala, že keď spieva, robí to iba pre nášho Boha. Spev vyštudovala v Soule. O svojich rodičoch hovorí ako peknom príklade žitej viery. Najskôr chodila do detského, neskôr školského a napokon do chrámového spevokolu, ktorý aj sama viedla a dirigovala. Ako pubertáčka mala pochybnosti, že keď ju rodičia dali ako malú pokrstiť, nepočkali, keď bude väčšia, aby sa spýtali na jej názor, a tak navštívila aj evanjelickú cirkev ako i budhistov, či nechala sa osloviť aj sektármi na ulici. No napokon pochopila, že dobre je byť katolíčkou. V roku 1999 si dopĺňala štúdium v nemeckom Karlsruhe, kde zistila, že ľudia vieru v Boha chápu ako niečo staromódne. Nechcela sa tomu prispôbiť a povedala si, že bude každú nedeľu chodiť do kostola, napriek tomu, že ju budú považovať za staromódnu. Všimla si, že keď ide v spoločnosti do reštaurácie a prežehná sa pred jedlom, všetci sú udivení, no keďže to robí vždy, zvyčajne sa zvezie reč aj na vieru. Nakoniec mi mnohí, ako sama vyznáva, zveria svoje osobné prosby o modlitbu alebo odhalia aj niečo zo svojich vlastných skúseností s vierou. Naučili sa ma rešpektovať, alebo po mne opakujú, či pokojne čakajú, pokiaľ sa niečo aj nepomodlím. A keď prídem hoc aj do veľkých metropol, vždy hľadám možnosť, kedy by som mohla ísť na svätú omšu. A po mne to robia už aj mnohí moji priatelia, o čom si mailujeme, alebo telefonujeme. Považujem to za veľkým zázrak! Sunhae Agnes v roku 2009 spievala aj na bohoslužbe pápeža Benedikta XVI.¹³³

Bratia a sestry! Nehanbime sa za svoju vieru a prežívajme ju. Amen.

Dvadsiatosma nedela v cezročnom období

Milí moji!

V druhom čítaní sme počuli, že apoštol znáša pre evanjelium útrapy.

Pričom vysvetľuje, že tak robí „*pre vyvolených, aby aj oni dosiahli spásu, ktorá je v Kristovi Ježišovi, a večnú slávu.*“

Okrem toho apoštol verí, že „*ak sme s ním zomreli, s ním budeme aj žiť.*“ Myslí sa tu: Naveky!

Sám Pán Boh nám k tomu dáva príklad obetavej smrti svojho Jednorodeného Syna. A tak, keď *Ho* každý z nás napodobňuje podľa dnešných slov svätého Pavla Timotejovi, „*s ním budeme aj kraľovať.*“

Svedčí o tom i životný príbeh Chiary Corbelli, ktorý bol uverejnený pod názvom *Rodíme sa pre večnosť*. Z neho sa dozvedáme, že sa po šiestich rokoch priateľstva s Enricom Petrillom zosobášili vo františkánskej svätyni v Assisi, 21. septembra 2008. Lekárka im pri prvom tehotenstve oznámila, že ich dieťa bude chybné a ponúkla im interrupciu. No Chiara na to povedala: „*Boh nikdy nerobí chyby!*“ A Enrico na to zase povedal: „*Je to naša dcéra a ponecháme si ju takú, aká je.*“ Veľa sme sa vtedy spolu modlili, vyznávajú manželia, aby sa im narodila živá a mohli ju dať pokrstiť. Chiara sa každý deň modlila zasväcujúcu modlitbu k Panne Márii. Stalo sa, že dcéra sa narodila prirodzeným spôsobom a žila len pol hodinu, kedy ju stihli pokrstiť menami Mária Grazia Letizia. Potom išli spolu na mariánsku púť, kde si vyprosovali ďalšie dieťa. V siedmom mesiaci Chiarinho tehotenstva lekári ultrazvukom zase zistili, že dieťa nemá vyvinuté nožičky. Mnohí priatelia ich opustili, lebo im tvrdili, že určite majú nejaké genetické problémy, no oni si znovu povedali, že s vierou chcú prijať aj toto dieťa. Počas celého tehotenstva prežívala s vierou túto opustenosť a samotu, napriek láskavej podpore vlastných rodičov. Ich svedectvom bola lekárka, gynekologička, taká dojatá, že im ponúkla svoje osobné priateľstvo. Dávid Giovanni žil tridsať osem minút, no znovu ho stihli dať pred smrťou pokrstiť. Napriek mnohým varovaniam manželia chceli ďalšie dieťa. Francesco sa hlásil na svet ako zdravé dieťa, ale v piatom mesiaci tehotenstva diagnostikovali Chiare ojedinelú rakovinu jazyka. Rodičia odmietli akúkoľvek terapiu, aby liečili rakovinu, dokonca odmietli aj návrh na vyvolanie predčasného pôrodu v ôsmom mesiaci, aby neohrozili zdravie dieťaťa. Zdravý Francesco sa narodil 30. mája 2011. Až po pôrode začala Chiara s chemoterapiami a rádioterapiami, no v marci 2012 jej povedali, že všetko je neúspešné. Mladí manželia sa rozhodli znovu zveriť svoju rodinu Panne Márii, a tak putovali na známe mariánske miesto, kde Chiara prosila, ako povedala, o milosť, že by dokázala v milosti žiť i trpieť. Úplne pokojná strávila posledné mesiace svojho života vo vidieckom domčeku pri mori, kde svojmu synovi Francescovi k prvým narodeninám napísala list. Ide vlastne o jej duchovný

131 FRANTIŠEK. *Lumen fidei*, 18. In Pápežské dokumenty, 91 zväzok. Trnava : Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o. , 2013, 70 s. ISBN 978-80-7162-998-6.

132 Tamže.

133 *V znamení kríža*. In Vtážstvo srdca. Stará Halič : Rodina Panny Márie, 2013, roč. 18, č. IV. , 93, s. 22-27.

testament. Posledné dni veľmi trpela a svojmu manželovi a synovi zanechala posledné slová: „*Odchádzam do neba, aby som sa postarala o Máriu a Dávida. Francesco, ty zostaneš pri ockovi a ja sa tam budem za vás modliť.*“ 13. júna 2012 ako dvadsaťosem ročná zomrela. Na Chiarin pohreb v Ríme, ktorému predsedal kardinál Vallini, prišlo viac ako tisíc ľudí. Pochovali ju podľa želania, v svadobných šatách. Výslovne si priať, aby k jej rakve priniesli živé kvety v kvetináčoch, ktoré si potom po pohrebe mala vziať každá jedna rodina domov na pamiatku s tým, že všetko v našom živote je Boží dar. Na prvé výročie jej smrti vo svätyni Divino Amore, neďaleko Ríma, vydal jej manžel Enrico s dvojročným Francescom na rukách svedectvo o živé viere svojej manželky.¹³⁴

Bratia a sestry! Ďakujeme za dar viery, ktorý sme dostali, lebo len skrze vieru dosiahneme spásu. Amen.

Dvadsiatadeviata nedeľa v cezročnom období

Drahí veriaci!

Svätý apoštol Pavol nás v dnešnom druhom čítaní z Druhého listu Timotejovi povzbudzuje,

aby sme vytrvali v tom, čo sme sa naučili a čo nám je zverené.

Svätého Vendelína mnohému naučil biskup, ktorý ho ako kráľovského syna mal na starosti. Ovocím jeho školy bola púť, ktorú Vendelín vykonal do Ríma. Tam mu osobne požehnal pápež. Tak sa Vendelín rozhodol pre jednoduchý pustovnícky život v Trevíre. Aby sa uživil, pracoval ako pastier dobytky, kde si jeho zbožnosť všimol jeho pán a dal mu vystavať pustovňu. Tu sa Vendelín úplne oddal modlitbe a rozjímaniu. Dozvedeli sa o ňom mníši z neďalekého kláštora Tholey v Sársku a vyvolili si ho za svojho opáta. V kláštore žil až do svojej smrti, pravdepodobne v roku 617. Vendelín tak všetko, čo sa naučil, zúročil vo svojom živote. Miesto jeho posledného odpočinku je dnes bazilika – minor, pútnym miestom v meste po ňom pomenovanom, St. Wendel v Nemecku.¹³⁵

Ako svätý Vendelín, mali by sme sa zachovať v živote aj my. Neopúšťať svoju tradičnú náboženskú katolícku výchovu a zostať verným dedičstvu našich otcov, svätých Cyrila a Metoda!

Vyrastal som v katolíckej rodine, no od svojich rodičov som dostal len tradičnú vieru. A tak som doslova behal za ponukami tohto sveta v nádeji, že tak nájdem radosť a skutočnú slobodu. Prepadol som vplyvu drog. No keď som ich nemal, bol som často smutný, zlostný a nahnevaný aj sám na seba. Veľa zlého som spôsoboval aj členom svojej rodiny. Raz, keď som bol úplne na dne, našťaval ma jeden chalan,

provokoval ma, a tak som mu chcel jednu vraziť, zbiť ho. Veľmi som mu nadával. No on sa len díval na mňa. V jeho pohľade som cítil niečo dobré. Zasiahol ma to do srdca. Potom urobil dva kroky smerom ku mne, objal ma a povedal mi: „*Mám ťa rád. Je mi to veľmi ľúto, že som ťa provokoval, Odpusť mi!*“ Bol som z toho zmätený, ničomu som nerozumel. Pozrel som sa na neho a on plakal. To sa ma hlboko dotklo. A tak moje choré srdce pocítilo lásku. Vtedy som uveril v Giorgia. On mal v srdci Boha, dozvedel som sa neskôr, a stal som sa jeho kamarátom. Po všetkom tom zle, ktoré som popáchal, totiž všetci vo mňa stratili dôveru. Keď máme Boha v srdci, môžeme Ho dávať iným, tak ako mi Ho predal Giorgio. A to je najlepšia vec na svete!¹³⁶

Bratia a sestry! Verím, že máte aj vy Pána Boha vo svojom srdci: Uchovávajte si ho a predávajte ho ďalej! Amen.

Tridsiata nedeľa v cezročnom období

Moji drahí!

Príslovie hovorí, že múdrejší ustúpi.

Kto tak robí, teda je pokorný, ten z toho môže pre seba veľa vyťažiť.

Božie slovo v dnešnom prvom čítaní z Knihy Sirachovho syna hovorí o pokore pred Pánom Bohom a odmene za ňu takto: „*Kto sa korí Bohu, bude láskavo prijatý a jeho prosba vystúpi k oblakom. Modlitba pokorného prenikne oblaky a nebude spokojná, kým ta nedôjde. Nevzdiali sa, kým Najvyšší nezhládne a spravodlivý sudca nevynesie rozsudok.*“

Buďme múdri a správajme sa v živote pokorne.

Mladý učiteľ nastúpil do školy, bol veriaci a rozhodol sa deťom prinášať Ježiša. Ráno, cestou do školy, tak silne vzýval Ducha Svätého, že si ulicu, na ktorej stála škola, sám pre seba nazval Ulicou Ducha Svätého. A tak Božou láskou pôsobil na srdcia svojich žiakov, a tá mu pomáhala riešiť mnohé zložité situácie. Takže, keď mu jeden z rodičov raz povedal: „*Vy im dávate lásku, preto sa tešíte ich dôvere*“, uvedomil si to aj riaditeľ, ktorý ho navrhol na odmenu so zdôvodnením: „*Je tichý, samostatný a do kolektívu sa začleňuje tvorivo. Výchovne pôsobí na žiakov celej školy a táto jeho práca nadobudla charakter mimoriadnosti.*“ Dnes je už pán učiteľ na dôchodku a verí, že jeho úsilie nebolo márne, lebo dodnes majú v ňom jeho bývalí žiaci svoj živý vzor. A to je pre neho veľkou odmenou.¹³⁷

Bratia a sestry, usilujme sa byť skromní, pokorní a ponížení. Verte, že sa vám to vyplatí! Amen.

134 *Rodíme sa pre večnosť*. 2013. In Víťazstvo srdca, Stará Halič : Rodina Panny Márie, 2013, roč. 18, č. 93 (IV.), s. 28-35.

135 Dostupné online: <https://www.sankt-wendel.de/>, 25. 2. 2017.

136 *V tomto chlapci jsem potkal Ježíše. Svědectví o začátku jednoho života z víry*. 2013. In Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské. Olomouc : Matice cyrilometodějská, 2013, roč. XXI, č. 42, 20. října 2013, s. 5.

137 SIVONĚ, I. *Učitel*. In Posol. Mesačník slovenských katolíkov. Bratislava : Spoločnosť Ježišova na Slovensku, 2012, roč. XCL, č. 9/2012, s. 16-19. ISSN 0701-0192.

Tridsiataprva nedela v cezročnom období

Bratia a sestry!

Dnešný úryvok z *Knihy Múdrosti* nás napomína, aby sme nehrešili, všetko napravili, zanechali zlo a verili v nášho Pána.

Lebo Pán sa zmilúva nad všetkými a prehliada hriechy ľudí, aby sa kajali, pokračuje sa v Božom slove.

A to všetko preto, lebo miluje všetko, čo je – končí starozákonný text.

Toto je vzťah Pána Boha a človeka, no obdobný by mal byť aj vzťah človeka s Bohom. Nemyslíte?

Navštevoval som svojho bývalého známeho, ktorému zomrela manželka, aby nebol sám. Prestali mu slúžiť nohy, tak som mu vybavil mobil, aby mohol byť v kontakte so svetom. Dalo sa s ním rozprávať o všetkom možnom, bol to vyslúžilý kapitán. Jeho opatrovateľka bola kostolníčka z evanjelického kostola, no on bol katolík. S manželkou sme mu navrhli spoločnú modlitbu, pomodlili sme sa spolu, no keď sme hovorili o svätej spovedi – odmietol ju. A tak sme si raz vzali na pomoc kňaza, no odmietol ho s tým, že jemu pán Boh neodpustí jeho hriechy. Ale keďže ponuku na kus reči neodmietal a pán farár bol ochotný, tak ho navštívil viac ráz a napokon sám požiadal o svätú spoveď. Nakoniec sa tomu nesmierne tešil a takto aj odišiel z tohto sveta. A pani kostolníčka mu dala odbaviť dôstojný katolícky pohreb.

Drahí bratia a sestry! Ďakujeme za každú jednu dobre vykonanú sviatosť zmierenia. Amen.

Tridsiatadruhá nedela v cezročnom období

Bratia a sestry!

Náboženstvo nás nemôže viesť k zlému.

Práve naopak, musí nás vždy povzbudzovať len a len k dobrému.

Preto nám musí byť mimoriadne sympatický text dnešného druhého čítania z listu svätého Pavla apoštola Solúnčanom, v ktorom sme počuli, že nech naše srdcia poteší Ježiš Kristus, náš Boh a Otec, ktorý nech nás upevní „v každom dobrom diele a slove.“

Lebo nestačia predsavzatia, je potrebné ich uskutočňovať. Dokážme to!

Ako John Pridmore, ktorý bo gangsterom. Deväť nočných londýnskych klubov zásoboval drogami, vlastnil dva mercedesy, mal dve až tri priateľky súčasne a bol strážcom na vstupe do londýnskeho lokálu. Bol 207 cm vysoký, vážil 140 kg

a mal 42 rokov. Raz večer sa mu ozvalo svedomie a v ňom hlas Boží. Myslel si, že je to z pozerania televízora, potom sa nazdával, že je to diabol. V zúfalstve nad vzniknutou situáciou si kľakol na zem a prosil v modlitbe o ďalšiu šancu. Pocítil, že je to Boh, ktorý sa mu prihovára. Boh, ktorý existuje, ktorý ho má rád. Zdôveril sa matke a tá sa mu priznala, že sa za neho celý život modlí. Pomohli mu bratia františkáni z Bronxu a rozhodol sa zmeniť svoj život. Bojoval s pokušením vrátiť sa k predchádzajúcemu životu, no zatiaľ vytrval. Okrem toho sa rozhodol, že o zmene svojho života bude prednášať, preto cestuje a vydáva svedectvo na školách a univerzitách. Už navštívil Írsko a Škótsko, Európu, New York, Svätú zem. Dúfame, že vo svojom predsavzatí vytrvá.¹³⁸

Drahí bratia a sestry! Dajme si jedno dobré predsavzatie a usilujme sa ho uskutočňovať. Amen.

Tridsiatatretia nedela v cezročnom období

Bratia a sestry!

Záver dnešného evanjeliového úryvku nás vyzýva vytrvať.

Ten, kto to dokáže, zachová si život.

Myslí sa tu na vytrvalosť vo viere v našom každodennom živote, za čo si zaslúžime ako odmenu večný život.

Pričom vytrvalosť je tým najlepším príkladom.

„Prečo riešite svoje psychické problémy len sama a s lekárom?“ spýtal som sa jednej ženy. *Zapojte do toho svoju vieru, rodinu a priateľov*“, naliehal som. „Z rodiny nikto nechodí do kostola, kamarátov nemám a ešte aj môj zdravotný stav ohrozuje moju prácu“, dostal som odpoveď. „*Viete*“, prosil som ju, „*modlite sa, chodievajte pravidelne na svätú spoveď a k svätému prijímaniu, chodte medzi ľudí a ja sa budem modliť za vás a budem prosiť aj iných, aby sa za vás modlili, aby ste nemali samovražedné úmysly a prekonalí ste svoju psychickú traumu. Ak to dokážete a vytrváte, budete sa určite ešte dlho tešiť zo života.*“ Žena s liekmi od lekára a za pomoci viery v Pána Boha to dokázala a nakoľko sa len dá, funguje v práci i v osobnom živote.

Drahí moji! Nech nám naša viera pomáha vytrvať v živote. Amen.

138 COSTE, B. *Byl jsem gangsterem*. In Světlem, týdeník Matice cyrilometodějské. Olomouc : Matice cyrilometodějská, 2013, roč. XXI, č. 44, 3. listopadu 2013, s. 10.

Tridsiataštvrtá nedeľa v cezročnom období

Krista Kráľa

Bratia a sestry!

Svätý Cyprián položil rečnícku otázku: „*Bol vari čas, keď Boh nekraloval?*“ odpovedal si hneď sám: „*Boh vždy kraloval. Jeho kráľovstvo je večné.*“¹³⁹

Je to Kristovo kráľovstvo.

Jeho kráľovským trónom je jeho kríž. On je znamením jeho triumfu. Hoci, ako sme počuli vo svätom evanjeliu, posmievali sa mu na ňom. No on na to nedbal, ba ešte aj z kríža zachraňoval: „*Dnes budeš so mnou v raji*“, prisľúbil kajúcemu lotrovi.

A môže ho dať aj nám!

Spomínam si na prípad jednej veriacej ženy, Ireny, ktorá si vzala neveriaceho muža. Celý svoj život pojala z lásky s tým, že sa bude za svojho manžela modliť. Lenže on akoby nereagoval na Božiu milosť, ktorú mu vyprosovala a oddával sa láske k inej žene, pre ktorú tú svoju Irenu opustil. Ona zostala sama a opustená, ešte aj s dlžbou. Raz, bolo to už po rokoch, jej zavolať bývalý manžel. Druhá žena ho opustila po tom, čo sa dozvedela, že je ťažko chorý. Dovolila mu, aby ju prišiel navštíviť, nechala mu kľúč od ich bytu a keď choroba pokročila, vzala ho k sebe a opatrovala ho. Začala ho pripravovať na smrť, teraz ju počúval, prijal vieru a sviatosti, ktoré ho posilnili na cestu do večnosti. Po smrti mu vystrojila pohreb. Svoju manželskú prísahu si tak splnila. Manželka si svojho manžela vystrojila do Božieho kráľovstva.

Bratia a sestry! Pripravujme sa aj my na príchod do Božieho kráľovstva prijímaním svätých sviatostí. Amen.

Výročie posvätenia chrámu

Drahí moji, bratia a sestry!

Boh je voči nám milosrdný.

Prejavuje sa to v našom živote aj tak, že nám do cesty posiela dobré vzory.

Oni nás potom usmerňujú kráčať správnym smerom.

Tak, ako si v *Roku viery* pripomíname odkaz a veľký vzor svätých Cyrila a Metoda, ktorý dodnes mnohých inšpirujú, uvedomme si, že pre veľkú väčšinu z nás sú vzorom farári na miestnej fare, krstní a birmovní rodičia, ktorých sme dostali do daru a pre naše usmerňovanie práve tu v kostole skrze sväté omše

a prijaté sviatosti. Kvôli tomu tu vaši predkovia postavili tento farský kostol, ktorého 200. výročie posviacky si práve teraz pripomíname – liturgickou slávnosťou vlastne každý rok.

K pekným príkladom detí, ktorí tiež inšpiruje deti je Peter d' Airelle. Do Prvého svätého prijímania nechodil do kostola, no potom založil *Spoločenstvo svätého prijímania*. Tí, ktorí tam vstúpili, sa dohodli, že jeden druhého budú podporovať v chodení do kostola a na sväté prijímanie. V ich farnosti boli sväté misie. Keď misionári odchádzali, páter misionár ustanovil Petra za tajomníka spoločenstva s tým, že mu bude o ďalšom vývoji písať. A tak kňazovi úprimne písal, že ocko je pre mňa nahneváný, keď niečo urobím bez dovolenia, alebo keď sa hádame so sestrou. Som lenivý a tvárim sa ako svišť, alebo sa tvárim kyslo, lebo sa musím učiť matematiku. To sú moje chyby, mám ich veľa, ale chcem sa polepšiť, aby mal Pán Ježiš zo mňa radosť. Peter napísal misionárovi tiež aj o tom, že sa do spoločenstva stále zapisujú nové deti a aj to, že desať z nich chodí k svätému prijímaniu každý deň, osem chodí dva razy do týždňa, tridsať každú nedeľu. A tiež to, že by veľmi chcel, aby na sväté prijímanie chodil aj otec, lebo on nechce a ani sa nemodlí. „*Ale ja sa za neho modlím*“, napísal kňazovi, veriac, že sa obráti. To je pekný a inšpiratívny príklad pre ostatných.

Drahí moji, ďakujeme Pánu Bohu za tých, čo sme dostali ako príklad tu v kostole – krstných rodičov, čo boli pri našom krste; birmovní rodičov, ktorí stáli pri našej birmovke; no i za kňazov, ktorí nás pokrstili, či vysluhovali nám sviatosť zmierenia a sviatosť Eucharistie! Amen.

2. februára

Obetovanie Pána

Sviatok

Milovaní!

V liturgickom roku sa nám na roráty v advente; na veľkonočnú vigíliu predstavuje symbol svetla;

ako i na *Hromnice*, ktoré nazývame aj *Obetovanie Pána*, či predtým aj *Uvedenie Pána do chrámu*, alebo *Predstavenie Pána v chráme*, ktorý nám má pripomínať príchod Božieho svetla na svet.

Ježiš Kristus je tým Svetlom sveta, ktorý je prítomný vo všetkých chrámoch, ako aj tu, v našom svätostánku. Spolu s ním prišli do chrámu aj Panna Mária a svätý Jozef, a preto snád' v každom kostole by mal byť ich obraz alebo socha.

Postarajme sa o to, drahí bratia a sestry, lebo v našich chrámoch sú maľby, sochy a obrazy trvalou pamiatkou našej obetavej lásky.

¹³⁹ PIERZCHALSKI, J. *Príď tvoje kráľovstvo*. In Apoštol Božieho milosrdenstva. Spišská Nová Ves : Dom Spoločnosti katolíckeho apoštolátu – palotínov, 2013, roč. XVII, č. 68, 4/2013, s. 8-11. ISSN 1335-2318.

Ochrnutú vizionárku Martu Robinovú (1902 – 1981), ktorá päťdesiat rokov nič nejedla, len prijímala každý štvrtok Najsvätejšiu Sviatosť Oltárnu, navštívil kňaz z Lyonu aj s obrazom Panny Márie. Po jej návšteve sa vyjadril: *„Ja som si myslel, že som priniesol Pannu Máriu Marte Robinovej, ale Panna Mária ma priviedla k tejto omilostenej žene. Lebo mu ponúkla kňazskú službu v spoločenstve, ktoré založila na základe vnuknutia, pod názvom Foyers de Lumière, de Charité et d'Amour, čo znamená Krb, v ktorom horí oheň lásky blížnemu.“*¹⁴⁰

Bratia moji a milé sestry! Ozdobme aj svoj príbytok krížom Ježiša Krista, sochou, či obrazom Panny Márie alebo aj svätého Jozefa. Amen.

19. marca

Sv. Jozefa, ženícha Panny Márie

Slávnosť

Drahí moji bratia a sestry!

Okrem Panny Márie je našim najznámejším svätcom svätý Jozef, ženích panny Márie a pestún Pána Ježiša.

Evanjeliá ho opisujú ako muža na ceste.

Prvý raz putuje s Pannou Máriou, ktorá je v požehnanom stave, kvôli sčítaniu ľudu do Betlehema (Lk 2, 1-6). Druhý raz uteká s malým Ježišom a Pannou Máriou do Egypta, lebo Herodes chce Spasiteľovi siahnúť na život. A po skončení nebezpečenstva sa vracajú do Nazareta (Mt 2, 13- 23). A napokon, už v pokojnejších politických časoch, ide svätý Jozef a celá Svätá Rodina na púť do Jeruzalema, kde Ježiš zostane v chráme a svätý Jozef spolu s Pannou Máriou sú donútení vrátiť sa a nájsť ho medzi učencami v chráme (Lk 2, 41-52). Čiže život svätého Jozefa je jedna *odysea putovania*, často až na veľké vzdialenosti, len aby splnil Božiu vôľu.

Kol'kí ľudia sa dnes musia vydať na podobnú cestu, opustiť svoj domov a pohodlie?! V roku 2015 dosiahol počet migrantov, teda tých, ktorí sú na ceste, dvestoštyridsaťštyri miliónov, vrátane dvadsať miliónov utečencov.

Elektrikár Hasan zo Sýrie si uvedomil, že hoci má dom a auto, život v jeho krajine je kvôli občianskej vojne neznesiteľný. A tak odišiel spolu so svojou manželkou, svokrou a tromi deťmi do libanonského Bejrútu. Žijú v utečeneckom tábore, kde sa Hasan usiluje starať sa o svoju rodinu, aby sa všetci dobre cítili na novom mieste. Tak, ako aj ostatní migranti zo Strednej Ameriky, ktorí hľadajú pracovné príležitosti v Severnej Amerike; alebo ďalšie sýrske a iracké rodiny, či prenasledovaní Eritrei a z tzv. Afrického rohu – východnej

Afriky (Somálsko, Džibutsko, Etiópia a Eritrea). V súčasnosti tak okrem Hasana existujú doslova milióny Jozefov.¹⁴¹

Bratia a sestry! Modlime sa za všetkých migrantov a utečencov, aby na príhovor svätého Jozefa dokázali, aj vo svojej neľahkom putovaní, plniť Božiu vôľu. Amen.

25. marca

Zvestovanie Pána

Slávnosť

Bratia a sestry!

Dnes máme slávnosť *Zvestovania Pána*.

Je to radostná chvíľa pre Pannu Máriu a celé ľudstvo, ale predsa táto zvest' nesie v sebe aj mnoho obáv.

Preto archanjel Gabriel volá: *„Neboj sa Mária.“* No jej pochybnosti sa rozplynú až vtedy, keď ju uistí, že *„Bohu nič nie je nemožné.“* Až po tomto uistení, to ľudsky pochopí a zvolá: *„Nech sa mi stane podľa tvojho slova.“*

Pochybnosti, obavy, neistota sú súčasťou nášho života, no ak ich vložíme do Božích rúk, staneme sa aj my, spolu s Pannou Máriou, *služobníkmi Pána*.

Rovnako tak aj so svätým Jozefom, ktorého meno tiež dnes zaznelo v evanjeliu. Francúzsky umelec James Jacques Joseph Tissot (1836 – 1902), ktorý namaloval obraz *Jozefova úzkosť*. Na ňom je zobrazený svätý Jozef, ktorý sa opiera o tesársky stôl. Jeho dielňa je plná nástrojov a hoblín. Z okien je výhľad do nazaretských ulíc, kde sa obyvatelia mesta venujú svojim záležitostiam. Uprostred stojí zamyslený svätý Jozef, ktorý si rukou podopiera bradu; má sa stať otcom za záhadných okolností, má obavy, je plný neistoty, kladie si otázku, či to zvládne. Ako uživí svoju rodinu? Je to úzkosť človeka, ktorý stojí pred náročnou úlohou, ktoré doliehajú rovnako na všetkých z nás, a preto ho veľmi dobre vieme pochopiť.¹⁴² Ale!

Bratia a sestry! Držme sa svojej dôvery v Pána Boha, lebo ako ich zvládla Panna Mária a svätý Jozef, zvládneme ich aj my. Amen.

140 DENEKE, B. *Dvojí pramen světa. Myšlenky ke svátku Úvedení Páně do chrámu (2. února)*. In Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské. Olomouc : Matice cyrilometodějská, 2016, roč. XXIV, č. 4, 31. ledna 2016, s. 7-8.

141 KANDRA, G. *Svätý Jozef: otec, utečenec, vzor*. In Slovo medzi nami. Denné meditácie. Bratislava : Redemptoristi, advent 2016, roč. 17, č. 10, s. 59-64. ISSN 1336-0221.

142 Dostupné online: <https://www.brooklynmuseum.org/opencollection/objects/4426>, 12. 11. 2016.

24. júna

Narodenie svätého Jána Krstiteľa

Slávnosť

Na omšu na vigíliu

Milovaní!

Narodenie svätého Jána Krstiteľa znamená, že Pán je vždy blízko.

On bol Totiž vyvolený, stať sa Jeho predchodcom.

Za to dostal prísľúb, že *bude veľkým pred Pánom*.

Zostaňme aj my, stoj čo stoj, v čo najbližšom okruhu nášho Pána!

Joachim Nguyen Tan Van z Vietnamu (1928 – 1959) bol v škole fyzicky týraný katechétom Vinhom, ktorý mu ako dvanásťročnému vybavil, že odovzdaním školského vysvedčenia sa končí i jeho školské vzdelávanie. On sa však chcel stať kňazom! Preto z beznádeje ako začal žiť na ulici ako žobrák až dovtedy, kým ho tam nenašla matka. Nepochopila ho a nazvala ho nepodareným synom. Vtedy sa Van cítil ako zavrhnutá bytosť. Pri jeho modlitbách sa mu raz na Vianoce zjavila svätá Terézia z Lisieux a povedala mu, že hoci sa nestane kňazom, predsa len bude misionárom a bude mať aspoň kňazskú dušu. Modlitbou a obetou sa mal stať skrytým apoštolom lásky. Veľmi ho to síce zarmútilo, no krok za krokom sa naučil milovať svoju misiu. V roku 1955 odišiel ako redemptoristický brat dobrovoľne do Severného Vietnamu, aby tam, uprostred komunistov, miloval Pána Boha. Pretože verejne prezentoval pravdu, za krátky čas ho komunistická totalita chytila, odsúdila na pätnásť rokov nútených prác, kde po útrapách, oslabený tuberkulózou a chorobou beri – beri, zomrel vo veku tridsaťjedna rokov. Jeho misia utrpenia z lásky bola zavrhnutá. V roku 1997 sa začal jeho proces blahorečenia.¹⁴³

Bratia a sestry! Nech sme vždy v blízkosti Krista a jeho Cirkvi. Amen.

Na omšu v deň slávnosti

Drahí moji!

Svätý Ján Krstiteľ bol Božím mužom.

A to preto, lebo si ho sám Pán Boh vyvolil skrze Zachariáša a Alžbetu (Lk 1, 5-80), o čom sme počuli včera a dnes vo svätom evanjeliu.

143 *Mimořádná vánoční milost*. In Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské. Olomouc : Matice cyrilometodějská, 2016, roč. XXIV, č. 51-52, 25. prosince 2016, 1. ledna 2017, s. 11-12.

Svätý Ján smelo hlásal všetkému izraelskému ľudu krst pokánia (Sk 13, 24) na odpustenie hriechov; prijímal vyznanie hriechov, žil na púšti, nosil odev z ťavej srsti, okolo bedier kožený opasok, jedol kobyľky a lesný med, a tak pripravoval cestu Pánovi, ktorého napokon aj pokrstil vo vodách Jordána.¹⁴⁴ Napokon za vernosť pravde a odvážne napomenutie nemravného života tetrarchu Herodesa, pretože žil s Herodiadou, ktorá bola manželkou jeho brata Filipa, prišiel o život.¹⁴⁵ No Pán Ježiš ho sám vyzdvihol medzi všetkými, ktorí sa narodili s tým, že nik nie je väčší, ako Ján.¹⁴⁶

My sme tiež Boží vyvolenci, lebo krstom sme sa stali Božími deťmi. Aj my musíme svedčiť.

Francúzsky katolícky časopis *Famille Chrétienne* oslovil Fabrice Hadjadj, filozofa a člena Pápežskej rady pre laikov, ktorý sa na adresu francúzskych katolíkov vyjadril, že sa správajú defenzívne a príliš podliehajú autocenzúre. Riadia sa *mystickou kvasu v ceste* a zabúdajú na lampu, ktorú nie je možné ukryť. A ďalej zdôrazňuje, že katolíci majú znovu nájsť mužnosť v hlásaní evanjelia. Lebo Kristus je obetovaný Baránok, ale tiež aj Lev z kmeňa Júdovho. A kresťan je človek, ktorý je všetkým bratom, ale aj dobrým Ježišovým vojakom.¹⁴⁷ Sám ním je už osemnásť rokov, kedy konvertoval filozof zo Židovstva. Tvrdí tiež, že mladí ľudia dnes nepotrebujú vedomosti a vzdelanie, ale túžia nájsť zmysel života a odpoveď na otázku, prečo treba byť veľkodušným a obetavým. Chcu žiť v plnosti. Pokiaľ sa toto zanedbá, život vo Francúzsku sa zmení v absurdnú paródiu, tvrdí člen Pápežskej akadémie.¹⁴⁸

Bratia a sestry! Buďme svedkami viery! Amen.

29. júna

Svätých Petra a Pavla, apoštolov

Slávnosť

Na omšu na vigíliu

Drahí bratia a sestry!

Naša Katolícka cirkev stojí na základoch, ktorými sú apoštoli.

A to predovšetkým apoštolské dielo svätých Petra a Pavla.

144 Mk 1, 1-15; Lk 3, 1-22.

145 Mt 14, 1-12.

146 Mt 11, 2-15; Lk 7, 18-30.

147 2 Tím 2, 1-4.

148 *Znovu objaviť mužnosť v hlásaní evanjelia*. In Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské. Olomouc : Matice cyrilometodějská, 2016, roč. XXIV, č. 6, 14. února 2016, s. 5.

Obaja ho potvrdili svojou mučeníckou smrťou.

Pridajme k tomu aj svoju nepatrnú obeť. Ňou nech je naša snaha dobre žiť vo vašich manželstvách a v našich rodinách.

Posledná vizionárka z Fatimy, sestra Lucia dos Santos, ktorá zomrela v roku 2005, ešte pred svojou smrťou predpovedala, že posledný zápas medzi Kristom a Satanom, bude o manželstvo a rodinu. Potvrdil to kardinál Carlo Caffarra, ktorý tvrdí, že od vizionárky dostal list s týmto obsahom, ešte keď bol arcibiskupom v Bologni. Posolstvo uverejnil aj mexický časopis *Desde la Fe*. Na základe toho mal kardinál rozhovor s pápežom, svätým Jánom Pavlom II., ktorý ho poveril, aby založil *Inštitút pre štúdium manželstva a rodiny*. Kardinál tvrdí, že rodina je nosným pilierom stvorenia. Ak spadne pilier, zrúti sa aj celá budova.¹⁴⁹

Drahí moji! Zasväťme naše rodiny Svätej Rodine ako ázijskí biskupi 4. decembra 2015 v katedrále svätej Lucie v Kolombo, keď prosili o pomoc, aby manželstvá a rodiny žili ako príklad lásky, živého evanjelia, obrazu Božieho milosrdenstva a zľutovania.¹⁵⁰ Amen.

Na omšu v deň slávnosti

Drahí moji bratia a sestry!

Na sviatok svätých Petra a Pavla udeľuje pápež novým arcibiskupom pálium.

Predtým však priložia páliá na relikvie svätého Petra pod oltárom Baziliky svätého Petra v Ríme, aby tak každý arcibiskup pociťoval na príhovor prvého pápeža nebeskú ochranu.

Tá plynie zo zásluh, ktorú na tom má krv mučeníkov. Ona je vždy semenom nových kresťanov.

Nimi sú nielen všetci biskupi, prebyteri a diakoni, ale aj všetci zasvätení a každé Božie dieťa, čo sme prijali sviatosť krstu.

Írsky misionár Colma O'Connel z Rádu svätého Patrika odišiel v roku 1976 do africkej Kene. Stal sa učiteľom a mnohí talentovaní športovci prešli cez jeho ruky. Vo svojej práci spojil vieru a šport. Prostredníctvom svojho kolegu sa začal chlapcom venovať, objavoval v nich talent a jeho chlapci sa začali domov vracieť s medailami. Najväčšie uznanie zožal za objav dvoch hviezd – bežcov na strednej trati: Wilsona Kipketera (trojnásobný majster sveta 1995, 1997, 1999 a svetový rekordér v behu na 800 m)¹⁵¹ a Dávida Rudishu (štvornásobného majstra sveta –

2006, 2009, 2011, 2015 a dvojnásobného olympijského víťaza – 2012, 2016, a to všetko v behu na 800 m¹⁵²).¹⁵³

Bratia moji a sestry moje! Pod ochranou svätých Petra a Pavla pracujme na upevnení a rozšírení Božieho kráľovstva na zemi. Amen.

5. júla

Svätých Cyrila a Metoda,

slovanských vierožvestov a spolupatrónov Európy

Slávnosť

Bratia a sestry!

Pápež Benedikt XVI. o Ježišových apoštoloch napísal: „Žili v spoločenstve života s Ježišom, ktorý ich uvádzal do svojho učenia a zanechal im nové prikázanie pre život, podľa ktorého mali spoznať jeho učeníkov po smrti (Jn 13, 34-35). Pretože uverili, išli do celého sveta, aby plnili poslanie hlásať evanjelium všetkému stvoreniu (Mk 16,15), a bez akéhokoľvek strachu všetkým ohlasovali radosť zo vzkriesenia, ktorého boli vernými svedkami.“¹⁵⁴ Tieto jeho slová sa v plnej miere dnes môžu aplikovať aj na našich slovanských apoštolov – svätých Cyrila a Metoda – preto sme im dnes prišli vzdať úctu a vďaku.

No zároveň sme ich prišli aj prosiť za jednotu – a to všetkých Slovanov vo viere v Pána Boha.

Totíž v našej histórii sme svedkami, že v roku 1851 založil slovinský biskup v Maribore, Anton Martin Slomšek (1800 – 1862), *Bratstvo svätých Cyrila Metoda*, ktoré v roku 1854 malo 13 000 členov a na konci 19. storočia až 150 000 členov. Cieľom *bratstva* bolo modliť sa za náboženské zjednotenie všetkých Slovanov vo viere. O jednotu rímskokatolíkov a gréckokatolíkov vo Východnej Európe sa usiloval aj biskup a mučeník svätý Jozafat Kuncevič (1580 – 1623), ktorého verne nasledoval v 20. storočí, aj komunistami prenasledovaný gréckokatolícky ukrajinský arcibiskup a kardinál z Tarnopolu, Josyf Slipyj (1892 – 1984), ktorý po prepustení zo sovietskeho väzenia dožil vo Vatikáne. U našich susedov založil v roku 1885, na 1000 výročie smrti svätého Metoda, olomoucký arcibiskup, Antonín Cyril Stojan (1851 – 1923), *Apoštolát svätých Cyrila a Metoda pod ochranou blahoslavené Panny Marie* za zjednotenie Slovanov vo viere. Sídlo hnutia sa stal moravský Velehrad, kde sa uskutočnilo niekoľko unionistických

149 *Poslední zápas bude o manželství a rodinu, svědčila kardinálovi tardinálovi tajemství vizionářka z Fatimy*. In Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 2016, roč. XXIV, č. 35, 4. září 2016, s. 7.

150 *Biskupové Asie zasvětili katolické rodiny Svaté rodině z Nazareta*. In Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské. Olomouc : Matice cyrilometodějská, 2016, roč. XXIV, č. 51. -52, 25. prosince 2016, 1. ledna 2017, s. 7-8.

151 Dostupné online: https://sk.wikipedia.org/wiki/Wilson_Kipketer, 21. 11. 2016.

152 Dostupné online: https://en.wikipedia.org/wiki/David_Rudisha, 21. 11. 2016.

153 *Cez šport objavil misionár mnoho talentov*. In Posol. Mesačník slovenských katolíkov. Bratislava : Spoločnosť Ježišova, 2016, roč. XCVI, č. 7-8, s. 8. ISSN 0701-0192.

154 BENEDIKT XVI. *Porta fidei*, 13. In Pápežské dokumenty, 85 sväzok. Trnava : Spolok sv. Vojtech – Vojtech, spol. s r. o., 2011, 21 s. ISBN 978-80-7162-889-7.

zjazdov na konci 19. začiatkom 20. storočia. Unionistické myšlienky sa rozšírili do Poľska, Bulharska, či do bývalej Juhoslávie, kde bol ich veľkým podporovateľom chorvátsky biskup z Dakova, Josip Juraj Strossmayer (1815 – 1905).¹⁵⁵

Bulhari, Česi, Chorváti, Lužickí Srbi, Poliaci, Rusi, Ukrajinci, Slováci, Slovinci: pokračujeme v cyrilometodskom duchu a zostaneme tak verní dedičstvu našich otcov.

Ako Janko Havlík, kandidát na svätorečenie, rodák z Duboviec. Bol novicom Misijnej spoločnosti svätého Vincenta, keď ho v noci z 3. na 4. mája 1950 násilne odviekli a dali najskôr na komunistickú prevýchovu len s batohom osobných vecí. Neskôr ho odsúdili do pracovného tábora. Po prepustení za to, že sa stretával tajne so svojimi spolubratmi a študoval teológiu, ho znovu 29. októbra 1951 zatkla štátna bezpečnosť a za vlezradu ho 3. februára 1953 odsúdili v Nitre na štrnásť ročný trest odňatia slobody. Ešte aj v vo väzení ho odsúdili, že marí úradnú prevýchovu kňazov, nakoľko sa tešil ich priazni, bol čnostný, obetavý a často poskytoval duchovnú útechu. Podobne ako mnohí, ani on sa nedočkal amnestie 9. mája 1960, pretože bol nenapraviteľný, údajne napádal štátne zriadenie, tvrdil, že u nás nie je náboženská sloboda, prechovával zakázanú náboženskú literatúru, konal tajné pobožnosti a vnášal do skupiny náboženského ducha. Preto bol v najtvrdšej väznici u nás, v Prahe na Pakráci a na Ruzyni, bol nasadený na najťažšie práce a trest si musel odpykať v dĺžke jedenásť rokov, prepustili ho ako ťažko chorého 29. októbra 1962. Polícia ho naďalej sledovala, ako i tých, ktorí sa mu snažili pomôcť v Skalici, kde zomrel 27. decembra 1965 v povesti svätosti. Preto bratislavský arcibiskup, Mons. Stanislav Zvolenský, začal 9. júna 2013 diecéznu fázu procesu vyhlásenia za svätého. Lebo zostal verný až do smrti.¹⁵⁶

Drahí moji, bratia a sestry! Na príhovor svätých Cyrila a Metoda si zachovajme vernosť svojej viere v Pána Boha! Amen.

Svätých Cyrila a Metoda, slovanských vierozvestov a spolupatrónov Európy Slávnosť

Na úvod svätej omše

„Veľká misia oboch bratov skončila Metodovou smrťou v roku 885; brat Konštantín Cyril zomrel šesťnásť rokov predtým v Ríme. Týmto dvom veľkým vierozvestom večný Pastier zveril šírenie evanjelia medzi Slovanmi. Stali sa

*prvými evanjelizátormi národov obývajúcich východnú a južnú časť Európy. Stali sa otcami ich viery a ich kultúry. Dnešná slávnosť je jednou zo slávností na pamiatku a česť týchto dvoch svätcov, čo prebiehajú v tomto roku v celej Cirkvi, najmä v Európe a obzvlášť medzi národmi, na ktoré zamerali svoje apoštolské úsilie.“*¹⁵⁷ S vďakou za slovanských vierozvestov sa modlíme pri tejto svätej omši, s pokorou a poníženosťou pred Bohom, ktorého poprosíme o odpustenie našich hriechov.

Homília

Bratia a sestry! Dnešná slávnosť je osobným príspevím nás všetkých tu prítomných, a to k tohoročným oslavám našich vierozvestov.

Dědictví svatých Cyrila a Methoda, založené v roku 1850 v Brne, oslávilo 1000. výročie smrti svätého Metoda v roku 1885 vydaním Sborníka Svatomethodějského jako přípravné poučení k roku jubilejnímu 1885. 1100. výročie smrti svätého Metoda si pripomenul aj slovanský pápež, svätý Ján Pavol II.:

- homíliou v Bazilike svätého Klimenta v Ríme 15. februára 1985;
- listom adresovaným kňazom a rehoľníkom Československa, zísaným na púti na Velehrade, kam poslal svojho legáta, kardinála Agostína Caroliho – vatikánskeho štátneho sekretára;
- 3. vydaním encykliky *Apoštoli Slovanov – Slavorum apostoli* dňa 2. júna 1985.

V spomínaných dokumentoch pápež píše: „*Nebolo možné a nepatrilo sa prejsť mlčaním posvätnú pamiatku jeho smrti.*“¹⁵⁸ Metod sa pravdepodobne narodil medzi rokmi 815 – 820. Jeho krstné meno bolo pravdepodobne Michal. Bol starším bratom svätého Konštantína – Cyril. Metod zastával úrad archonta, čiže správcu, jednej z pohraničných provincií, v ktorej žilo mnoho Slovanov. Okolo roku 840 sa vzdal svojho úradu a uchýlil sa do jedného z kláštorov na úpätí svätej hory Olymp. Odtiaľto sa pridol k svojmu bratovi Konštantínovi. Ten bol najskôr z poverenia cisára i patriarchu vyslaný na misiu k Saracénom, potom žil ako mních so starším bratom na Olympe, odkiaľ boli v byzantskej delegácii ako odborníci na náboženské a kultúrne otázky vyslaní k Chazarom na Krym, neďaleko Chersonu, kde našli relikvie svätého Klimenta Rímskeho, pápeža a mučeníka, ktorý sem bol poslaný do vyhnanstva. Tieto pozostatky potom vzali svätí bratia so sebou aj na Veľkú Moravu v roku 863 a odtiaľ ich odovzdali pápežovi Hadriánovi v Ríme. Ich cesta do Ríma viedla cez Benátky, kde boli podrobení verejnej diskusii o novátorskej misijnej zásade, ktorú uplatňovali

¹⁵⁵ VEJVAR, S. *Cyrlometodějský Velehrad středem novodobých snah o církevní jednotu*. In Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské, roč. XXI, č. 26, 30. června 2013, s. 5-6.

¹⁵⁶ SLANINKA, A. *Janko Havlík – v procese blahorečenia*. In Katolícke noviny, tradičné noviny súčasného kresťana. Trnava : Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o., roč. 128, č. 27, 7. júla 2013, s. 4-5. ISSN 0139-8512.

¹⁵⁷ *Otvorenie jubilea slovanských vierozvestov svätých Cyrila a Metoda*, s. 111 – 116. In JUDÁK, V. – LIBA, P. Od Petrovho stolca k Veľkej Morave. Pápežské dokumenty o sv. Cyrilovi a Metodovi z rokov 868 – 2012. Trnava : Spolok sv. Vojtecha, 2012, s. 111-116. ISBN 978-80-7162-930-6.

¹⁵⁸ JÁN PAVOL II. *Convenistis – Žiži ste sa*. s. 117 – 127. In JUDÁK, V. – LIBA, P. Od Petrovho stolca k Veľkej Morave. Pápežské dokumenty o sv. Cyrilovi a Metodovi z rokov 868 – 2012. Trnava : Spolok sv. Vojtecha, 2012, s. 117-127. ISBN 978-80-7162-930-6.

na Veľkej Morave. V Ríme bol Metod vysvätený za biskupa starobyľej Panónskej diecézy, obnoveného biskupského sídla v Srijeme a menovaný za pápežského legáta pre slovanské národy. Metodovi sa rovnako dostalo právoplatného uznania aj od byzantského cisára a od patriarchu Fócia – teda najvyššieho predstaviteľa východnej cirkvi, ktorá v tej dobe ešte bola v plnom spoločenstve s Rímom, a to počas jeho cesty do Carihradu v rokoch 881 – 882. V posledných rokoch svojho života sa venoval prekladaniu Svätého písma, bohoslužobných kníh, diel cirkevných otcov, zbierky cirkevných a občianskych byzantských zákonov nazývaných *Nomokánon*. Za svojho nástupcu si vybral Gorazda. Po Metodovej smrti prechádzalo dielo svätých bratov ťažkou krízou: prenasledovali ich žiakov, ktorí opustili Veľkú Moravu. Aj napriek tomu ich evanjeliová sejba, rešpektujúca kultúrnu originalitu, neprestajne vydáva svoje ovocie.¹⁵⁹

Aký je odkaz svätých Cyrila a Metoda pre ľudí dnešnej doby? Myslím, že hlavne v budovaní jednoty:

- s pápežom a autentickou náukou o cirkvi;
- medzi Východom a Západom;
- slovanských národov, celej kresťanskej Európy a všetkých ľudí dobrej vôle na celom svete.¹⁶⁰

Lebo:

- a) síce obvinení z herézy, bludného, nesprávneho učenia, prišli na Vianoce v roku 867 do Ríma, kde pápež Hadrián II. po ich vypočutí a vysvetlení naplno schválil ich apoštolskú prácu a používanie slovanského jazyka. Metod po bratovej smrti bol napádaný početnými obvineniami a prenasledovaním, bol zavolaný pred súd a cisár Ľudovít II. ho poslal do väzenia. Z neho bol prepustený až na pápežov príkaz a usídlil sa pravdepodobne na Velehrade. Potom ho znovu obvinili z herézy, no v Ríme sa obhájil a už pápež Ján VIII. ho potvrdil v postavení. Metod, napriek protivenstvám, nikdy neklesol na duchu, nezmenšila sa jeho horlivosť a s plnou nábožnosťou sa venoval národom, ktoré mu boli zverené. Preto starobyľý životopisec píše: „*Za našich čias pre náš národ, o ktorý sa nikto nikdy nestaral, vyniesol na vysoký stupeň nášho učiteľa, svätého Metoda. Ak prirovnáme všetky jeho čnosti a veľké činy k*“ sudcom, prorokom, apoštolom, mučeníkom, ako aj k iným vynikajúcim a slávnym mužom „*týmto svätcom jedného po druhom, nebudeme zahanbení. Na sebe zjavil bázeň Božiu, zachovávanie príkazov, ustavičné modlitby a posvätné úkony s telesnou čistotou, reč mocnú a ľúbeznú, mocnú pre protivníkov a ľúbeznú pre tých, ktorí prijímali napomenutia, hnev, tichosť, milosrdenstvo, lásku, vytrvalosť a trpezlivosť.*“¹⁶¹
- b) svätí Cyril a Metod vykonávali svoju misijnú službu tak v jednote s cari-

hradskou cirkvou na Východe, ako i s rímskou cirkvou na Západe. Počas ich života a pôsobenia, navzdory vážnemu napätiu, ešte cirkev nebola zasiahnutá nešťastným rozdelením katolíkov a pravoslávnych z roku 1054. Preto preložili do slovanského jazyka východnú liturgiu svätého Jána Chryzostoma – byzantskú, ako i liturgiu svätého Petra – rímsku.¹⁶²

- c) evanjelizačné dielo svätých Cyrila a Metoda je stále živé v dejinách, i v živote národov a etník v nasledovníckych Veľkej Moravy, kde bol Metod metropolitom, teda na Morave, Slovensku a v Panónii, čiže v oblasti neskoršieho Uhorska; ďalej u západných Slovanov, zvlášť Čechov, potom u lužicko-srbských kmeňov a na území južného Poľska. Viditeľné plody priniesla misia svätých bratov medzi balkánskymi Slovanmi a vďaka ich apoštolátu sa upevnilo už prv zakorenené kresťanstvo v Chorvátsku. Podivuhodne sa rozvinula misia zásluhou vyhnaných žiakov svätých Cyrila a Metoda v Bulharsku, kde vďaka svätému Klementovi Ochridskému vzniklo účinné stredisko mníšskeho života. V Bulharsku sa zvlášť rozvinula abeceda, nazývaná cyrilika. Odtiaľ sa kresťanstvo šírilo do starej Kyjevskej Rusi a neskoršie sa z Moskvy rozšírilo ďalej na východ. Dodnes používa staroslovanský jazyk byzantská katolícka aj pravoslávna liturgia východných slovanských cirkví gréckeho obradu vo východnej a juho-východnej Európe, ako aj v rôznych západoeurópskych krajinách a tiež v rímskej liturgii chorvátskych katolíkov.¹⁶³

„*Po jedenástich kresťanských slovanských storočiach celkom jasne vidíme, že dedičstvo solúnskych bratov pre Slovanov je a zostáva hlbšie a pevnejšie než akékoľvek rozdelenie. Obidve kresťanské tradície – východná, ktorá pochádza z Carihradu, a západná, pochádzajúca z Ríma – vznikli v lone jedinej cirkvi, hoci v rozličných kultúrach a pri rôznom prístupe k tým istým problémom. Takáto rôznosť, ak správne chápeme jej pôvod, hodnotu a význam, môže len obohacovať európsku kultúru i jej náboženskú tradíciu a môže sa takisto stať primeranou základňou pre jej duchovnú obnovu, po ktorej toľko túžime.*“¹⁶⁴

A o duchovnú obnovu nám predovšetkým ide: zjednotiť sa s Kristom a s jeho Cirkvou, zjednotiť sa, pretože sme ľudia, ktorí si vážia tak materiálne, ako i duchovné hodnoty. Nebojujme proti sebe, budme tolerantní pri zachovaní rozličnosti mienok a názorov toho druhého. Na príhovor svätých Cyrila a Metoda vytvárajme vzájomnú jednotu v rodinách, v našej obci a farnosti, na Slovensku, v Európe, jednoducho všade, kam pôjdeme, lebo ako sa modlil Ján Pavol II. : „*potrebná je náboženská a kresťanská jednota a bratské spoločenstvo všetkých jej národov, aby prekonaním vzájomného neporozumenia a nedôvery, ako aj*

159 JÁN PAVOL II. *Slavorum apostoli – Apoštoli Slovanov*, 4-7.

160 JÁN PAVOL II. *Slavorum apostoli – Apoštoli Slovanov*, 13-14.

161 JÁN PAVOL II. 2012. *Convenitis – Zišli ste sa*. In JUDÁK, V. – LIBA, P. Od Petrovho stolca k Veľkej Morave. Pápežské dokumenty o sv. Cyrilovi a Metodovi z rokov 868 – 2012. Trnava : Spolok sv. Vojtecha, 2012, s. 117-127. ISBN 978-80-7162-930-6.

162 Otvorenie jubilea slovanských vierozvestov svätých Cyrila a Metoda. In JUDÁK, V. – LIBA, P. Od Petrovho stolca k Veľkej Morave. Pápežské dokumenty o sv. Cyrilovi a Metodovi z rokov 868 – 2012. Trnava : Spolok sv. Vojtecha, 2012, s. 111-116. ISBN 978-80-7162-930-6.

163 JÁN PAVOL II. *Slavorum apostoli – Apoštoli Slovanov*, 21-24.

164 JÁN PAVOL II. *Slavorum apostoli – Apoštoli Slovanov*, 25.

ideologických sporov v spoločnom vedomí pravdy mohli slúžiť celému svetu za príklad spravodlivého a mierumilovného spolužitia vo vzájomnom rešpekte a neporušiteľnej slobode.¹⁶⁵ Amen.

Na záver svätej omše

„Po celý svoj život sa Metod odovzdal opravdivo celým telom a dušou, stal sa všetkým pre všetkých; a ľud, zložený zo všetkých stavov, modliac sa a plačúc dával najavo, že prijali jeho apoštolské úsilie a išiel ochotne a s radosťou po jeho stopách. Naozaj po toľkých stáročiach od zavŕšenia jeho diela a odchodu je svätý Metod spolu so svojím bratom Cyrilom, filozofom (ktorý zomrel v Ríme a bol pochovaný v Bazilike sv. Klimenta), dodnes pôsobí ako stále prítomný príkladom i učením.“¹⁶⁶

6. augusta

Premenenie Pána

Sviatok

Bratia a sestry!

Pri Pánovom premenení sa zjavila Pánova sláva.

A svätý Peter to vyjadril slovami: „Učiteľ, dobre je nám tu.“

A vždy nám bude, keď budeme prichádzať do Jeho stánku.

Snažme sa o to vždy, každú nedeľu a v prikázaný sviatok, prípadne vždy, keď môžeme.

Počas Druhej svetovej vojny v roku 1940 sa v zajateckom tábore pýtal jeden väzeň druhého: „Nemohol by si mi nájsť kňaza?“ „Prečo sa pýtaš?“ „Lebo sa chcem vyspovedať, budú Vianoce.“ Väzeň mu povedal: „Máš šťastie, lebo ja som kňaz a teda ti môžem poslúžiť.“ Okrem neho sa vyspovedali ešte ďalší jedenásti. A keď kňaz na druhý deň odslúžil svätú omšu, zaniesol im tajne aj sväté prijímanie.¹⁶⁷

Bratia a sestry! Všade tam, kde sme jedno s Pánom, všade tam nám je dobre: Poďakujme sa za to!. Amen.

15. augusta

Nanebovzatie Panny Márie

Slávnosť

Na omšu na vigíliu

Bratia a sestry!

Dostať sa do neba, to je odmena.

Panna Mária bola odmenená vzatím do neba za to, že prijala neľahkú úlohu Božej Matky.

Jej životný príbeh prirovnal Izák Sýrsky v 7. storočí k fontáne, v ktorej sa odráža Boh.¹⁶⁸

Toto bol jej životný príbeh a odmena zaň. No každý jeden náš ľudský príbeh sa môže podobáť tomu Máriinmu, a preto i my zaň môžeme dostať odmenu a tešiť sa po smrti v nebi s Pannou Máriou, anjelmi a svätými v nebi.

Prišla som k babičke na prázdniny a spozorovala som, že každé ráno kamsi chodí. Raz som ju vystopovala a zistila, že chodí do kostola. Poprosila som ju, aby tam vzala aj mňa. No odmietla, lebo povedala, že nechce, aby si moja mama myslela, že ma donútila. Cestou do kostola sa denne modlila svätý ruženec. Babička sa okrem toho denne starala o chorú Gabiku. Každé ráno ju musela poumývať, obliecť, posadiť do kresla a nakrmiť, vymeniť prádlo. A takto to s láskou robila až do smrti a bez reptania. Určite si vyslúžila v nebi za to odmenu.

Bratia a sestry! Nech sa za nás prihovára Nanebovzatá, aby sme aj my za svoj život dostali raz odmenu večného života. Amen.

Na omšu v deň slávnosti

Bratia a sestry!

Schádzame sa tu, aby sme poďakovali Panne Márii za všetky dobrodenia, ktoré nám vyprosuje od svojho Syna, Ježiša Krista.

Zvlášť jej chceme poďakovať za vyprosenie daru pokoja a mieru, ako i za ochranu pred rôznymi pohromami pre nás všetkých, lebo Pannu Máriu si v Litániach loreťanských uctieame ako Kráľovnú nanebovzatú, Kráľovnú pokoja¹⁶⁹, či v Litániách svätého Jána Pavla II. k Márii Kráľovnej si ju ctíme ako

165 JÁN PAVOL II. *Slavorum apostoli – Apoštoli Slovanov*, 30.

166 JÁN PAVOL II. 2012. *Convenistis – Zišli ste sa*. In JUDÁK, V. – LIBA, P. *Od Petrovho stolca k Veľkej Morave*. Pápežské dokumenty o sv. Cyrilovi a Metodovi z rokov 868 – 2012. Trnava : Spolok sv. Vojtecha, 2012, s. 117-127. ISBN 978-80-7162-930-6.

167 BALAYN, B. *Vianoce za ostrnatým drátom*. In Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské, Olomouc : Matice cyrilometodějská 2016, roč. XXIV, č. 51-52, 25. prosince 2016, 1. ledna 2017, s. 13.

168 DUFKA, P. *Matka odetá slnkem ponúka svetlo pre život a rast*. In Katolícke noviny. Tradičné noviny súčasného kresťana. Trnava : Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o., 2013, roč. 128, č. 33, 18. augusta 2013, s. 8-9. ISSN 0139-8512.

169 *Loretánske litánie (schválil pápež Sixtus V. roku 1587)*. In *Modlitebník pre verejnú pobožnosť*. Trnava : Spolok sv. Vojtecha, 2001, s. 158-161. ISBN 80-162-347-.

Ženu korunovanú hviezdami, a tiež ako *Kráľovnú pokoja, Kráľovnú nanebovzatú, či Kráľovnú neba, zeme a celého vesmíru*.¹⁷⁰

Na tieto úmysly prosil a ďakoval, v mene Svätého Otca Františka v Japonsku v roku 2013, aj kardinál Peter Turkson, predseda Pápežskej rady Iustitia et Pax (Spravodlivosť a pokoj), ktorý pripomenul 68. výročie svetovej tragédie na konci Druhej svetovej vojny, kedy Američania zhodili atómové bomby na japonské mestá Hirošimu – 6. augusta 1945 a 9. augusta 1945 aj na Nagasaki. Kardinál povedal, že nemáme len plakať a byť smutní nad nevinnými obetami tragédie, ale že si musíme uvedomovať, že je našou úlohou budovať pokoj. Lebo vojny a nepokoje vyvolávajú konkrétni ľudia, a to častokrát zneužívajúc na tieto účely aj náboženstvo. Pretože sme na tejto zemi pútnikmi, povedal kardinál, máme každý svojim spôsobom vytvárať pokoj. Až v dôsledku tohto strašného činu japonský cisár 14. augusta 1945 kapituloval a na druhý deň, kedy je v Katolíckej cirkvi slávnosť Nanebovzatej Panny Márie, sa vysielalo v rozhlase po celom svete, že skončila *Druhá svetová vojna*. Kardinál Turkson v Japonsku tiež pripomenul 50. výročie promulgovania encykliky svätého Jána XXIII. *Pacem in terris* (Pokoj na zemi), ktorá sa celá venuje budovaniu pokoja.¹⁷¹

A preto sme tu aj my dnes, lebo chceme prosieť o mier, pokoj a ochranu pred akýmkoľvek nepriateľmi a pohromami.¹⁷² Preto nech sú naše ruky v tomto smere vždy zopnuté k mariánskej modlitbe smerom k Bohu!

Doktor Takaši Nagai prežil onen spomínaný atómový výbuch v Nagasaki. Len čo sa pozviechal a poskytol prvú pomoc mnohým zraneným, išiel domov. Na mieste, kde stál jeho dom, bolo len jedno zhorenisko a v ňom našiel zuhoľnatelé telo svojej ženy. V jej pravej ruke našiel ruženec. Kľáčal a plakal pri jej telesných ostatkoch, no pritom i ďakoval Pánu Bohu, že jeho žena zomrela s ružencom v ruke. Keď ho 23. novembra 1945 vyzvali, aby prehovoril pri rekviem za obeť na troskách katedrály Nanebovzatia Panny Márie v Urakami, ktorá tiež podľahla v dôsledku jadrového výbuchu, Nagai prosil niekoľkými slovami všetkých kresťanov, ktorí pri výbuchu v okamihu stratili rodiny alebo majetok, aby odpustili a zo zla nechali vzniknúť stálemu dobru. „*Nagasaki*“, hovoril, „*bolo Bohom vyvolené ako obeta pre Nepoškvrneného Baránka za hriechy všetkých národov v Druhej svetovej vojne*.“¹⁷³

Drahí moji! Nech dobrotivá Panna Mária nám všetkým tu, v našej farnosti, vyprosí Bohom darovaný vytúžený pokoj. Amen.

170 *Litánie k Márii Kráľovnej* [schválil pápež Ján Pavol II. roku 1982]. In *Modlitebník pre verejné pobožnosti*. Trnava: Spolok sv. Vojtecha, 2001, s. 161-163. ISBN 80-162-347-.

171 *Za obeť v Hirošime a v Nagasaki*. In Katolícky týdeník. List českých a moravských diecézí, roč. XXIV, č. 33, 13. – 19. srpna 2013/ 20. neděle v mezidobí, s. 3.

172 KUBIŠ, S. *Kátlovce* (1401 – 2001), Kátlovce : Obecný úrad, 2001, s. 179-180. ISBN 80-968546-9-0.

173 *Takaši Nagai – Poselství pro nás*. In Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské. Olomouc : Matice cyrilometodějská, 2013, roč. XXI, č. 33, 18. srpna 2013, s. 6-7.

8. septembra

Narodenie Panny Márie

Sviatok

Milí bratia a sestry!

Zišli sme sa tu v kostole na sviatok Narodenia Panny Márie zo širokého ďalekého okolia,

aby sme sa pomodlili za našu vernosť.

Byť verným znamená starať sa o svoju dušu a nezabúdať na svoju spásu.

K tomu môžeme využiť nebeskú ochranu našej Matky Panny Márie, za narodenie ktorej ďakujeme nášmu Nebeskému Otcovi.

Svätý páter Pio zanechal svojim duchovným deťom svoj závet: milujte Pannu Máriu a starajte sa o to, aby ste ju milovali. Stále sa modlite svätý ruženec. Sám bol označovaný za živý ruženec, lebo modlitba svätého ruženca sa mu stala najúčinnjšou zbraňou v boji proti zlému.¹⁷⁴

Bratia a sestry! Pomodlime sa desiatok svätého ruženca: *Ktorého si Panna v Betleheme porodila za našu vernosť a spásu! Amen.*

14. septembra

Povýšenie svätého kríža

Sviatok

Drahí moji!

Cisár Konštantín prepožičal svojej matke, svätej Helene, titul *Augusta* a dal raziť mince s jej obrazom. svätá Helena prijala ako šesťdesiatštyriročná sviatosť krstu a rozhodla sa vykonať púť do Jeruzalema, kde našla ostatky Ježišovho Svätého Kríža. V cirkvi sa sviatok *Nájdenia Svätého Kríža* pripomína 3. mája. No my slávime liturgický sviatok *Povýšenia svätého kríža* – kedy Kristov kríž od svojej matky prevzal jej syn a niesol ho v procesii.

Svätá Helena pred smrťou rozdelila ostatky Svätého Kríža svojim trom synom v nádeji, že im ododovzdáva skrze Kristovu Krv posvätené drevo, ako viditeľnú záruku jednoty ríše. Tieto kusy sa dnes uchovávajú v Bazilike S. Croce in Gerusalemme v Ríme a odtiaľto sa dostali do celého sveta.¹⁷⁵

174 *Dej mi tu zbraň*. In Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské. Olomouc : Matice cyrilometodějská, 2016, roč. XXIV, č. 41, 16. října 2016, s. 13.

175 GAMPERL, J. *Svatá Helena*. In Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské. Olomouc : Matice cyrilometodějská, 2015, roč. XXIII, č. 18,

Kríž nás všetkých spája, lebo ide o znamenie Ježiša Krista a celej našej Cirkvi.

Máme ho všade: doma na stenách, na hrobch zosnulých, nosíme ho na retiazke na krku. Zostaňme mu verný!

Prvý raz si dal namaľovať Kristov kríž na štíty cisár Konštantín, lebo mal videnie a v bitke proti Maxenciovi, 28. októbra 312 pri Milvijskom moste, zvíťazil.¹⁷⁶ Následne, v roku 313, cisár Konštantín dal tzv. Milánskym ediktom kresťanstvu slobodu a uzákonil ho ako štátne náboženstvo.¹⁷⁷

Milovaní! Držme sa Kristovho kríža, lebo podľa latinskej frázy: *In hoc signo vinces* – *V tomto znamení zvíťazíš*. Amen.

15. septembra

Sedembolestnej Panny Márie, patrónky Slovenska

Slávnosť

Drahí moji, bratia a sestry!

„Pri Ježišom kríži stála jeho matka, sestra jeho matky, Mária Kleopasova a Mária Magdaléna.“ Tak sme počuli v dnešnom svätom evanjeliu.

Kristus na kríži a Mária – to ide vždy spolu: On na kríži zomiera, aby spasil a vykúpil svet a ona verne stojí pod krížom svojho Syna a trpí spolu s Ním.

Po Ježišom: „*Je dokonané*“, vezme Jeho mŕtve telo do svojho materinského náručia a opätovne mu sľubuje vernosť v živote, aj vo smrti. A práve tento výjav je predmetom dnešného sviatku Sedembolestnej, ktorému len deň vopred predchádza sviatok Povýšenia svätého Kríža.

Každý jeden z nás by si mal dnes obnoviť svoju vieru, ako si to na *Rok viery* želá pápež Benedikt XVI., a mali by sme sľúbiť, že zostaneme vždy vernými Ježišovými učeníkmi, ako Panna Mária. A to tak, že si nebudeme zľahčovať svoju vieru, nebudeme vyhľadávať len to, čo je ľahké, ale že úplne a totálne prijímeme kríž, nebude sa ho báť, neutečieme ani od kríža, ba ani od Krista, ale ako Sedembolestná mu zostaneme verní po všetky dni života. Usilujme sa o to všetci v rámci svojej rodiny. Pomodlime sa dnes za to, že ja, moji rodičia a súrodenci, manželskí partneri, deti, tety, ujovia, bratranci a sesternice, krstní a birmovní rodičia a celá ostatná rodina, budeme verní Kristovi na kríži a Sedembolestnej Panne Márii.

Ako Rita z Cascie v Taliansku v 14. storočí. Ako mladučku ju vydali za Paola, vojaka, ktorý bol síce mladý, pekný a smelý, no i cholericky impulzívny, a to

i s vojakmi, v dišputách, či v manželskom živote. Rita prostredníctvom modlitby, skromnosťou a zmierlivosťou, pomohla manželovi prekonať výkyvy svojej povahy natoľko, že žili v peknej manželskej a rodinnej harmónii. Rita si veľmi uctievala Pannu Máriu, rada chodila na sväté omše, no svedomito si plnila i manželské povinnosti. Raz cestou domov jej manžela prepadli a dobodali na smrť. On zbraň nenosil, lebo Rita ho presvedčila, aby bol mierumilovný. Rita sa po manželovej smrti musela starať o svoju rodinu, no ostatní túžili po pomste, lebo tušili, kto vraždu vykonal, k pomste povzbudzovali aj jej oboch synov, ktorí však zomreli pri morovej epidémii. Rita dokázala rozhnevané strany zmieriť, vstúpila do Kláštora svätej Magdalény, odkiaľ vychádzala a starala sa o starých, chorých, chudobných. Pán Ježiš ju na Veľký piatok v roku 1432 obdaril stigmou, ranou na čele. V roku 1447 zomiera v povesti svätosti ako tá, ktorá bola zasiahnutá veľkým rodinným nešťastím, no schopná všetko prijať, odpustiť aj vrahom svojho manžela, pochovať svoje deti a potom sa venovať blížnym. V roku 1628 ju vyhlásili za blahoslavenú a v roku 1900 za svätú. Do Cascie prichádzajú všetci, ktorí si na jej príhovor chcú vyprosiť Božiu pomoc v nemožných rodinných situáciách a prípadoch. Na Slovensku sa v Košiciach buduje kostol zasvätený jej úcte, kde budú Slováci prosiť o zmierenie a odpustenie, lásku a pokoj v rodinách.¹⁷⁸

Drahí veriaci! Na príhovor Sedembolestnej Panny Márie, Kráľovnej všetkých svätých a svätej Rity, zostaňme v našich rodinách verní Kristovi a jeho krížu. Amen.

1. novembra

Všetkých svätých

Slávnosť

Milovaní!

Dnešná *Slávnosť Všetkých svätých* sa v kresťanstve úzko spája so *Spomienkou na všetkých verných zosnulých*, lebo nasledujú za sebou.

Okrem toho nás to vedie k zamysleniu sa nad úctou k životu a k výzve za záchranu počatého života.

Niektorí si preto dávajú do okna sviečku. Potrebné je uvedomiť si, že život dáva Boh už v okamihu počatia v živote matky a On aj rozhoduje, kedy sa narodíme, zomrieme, a či po smrti pôjde naša duša do neba, do večného zatratenia alebo do očistca. Ďakujeme Bohu za dar života; staňme sa jeho ochrancami, ako i všetkého, Bohom stvoreného na zemi; usilujme sa dovoliť nenarodeným deťom, aby sa narodili; varujme sa toho, keď niekto inému, alebo sebe vezme život;

3. května 2015, s. 4.

176 Dostupné online: <https://www.tyzden.sk/casopis/35144/bitka-ktora-zmenila-svet/8.10.2016>.

177 Dostupné online: <http://ukrizovanekonecnalaskamilujemta.sk/wordpress/?cat=24,8.10.2016>.

178 PIGULA, J. *Svätá do každej rodiny – svätá Rita*. In Slovo medzi nami. Bratislava : Redemptoristi, 2013, ročník XIV., č. august 2013, s. 53-59. ISSN 1336-0221.

urobme všetko preto, aby sme naplnili život dobrými slovami a skutkami – a to tak, ako to chce Pán Boh.

Lebo ruský spisovateľ Dostojevský nás učí, že človek nie je človekom, keď sa nedokáže skloniť pred Pánom Bohom.¹⁷⁹

Maroš Madačov opisuje príbeh pre deti o Jankovi, ktorý si rád cez deň zabehol do kostola, aby sa pomodlil. Ako malé a úprimné dieťa vojde do kostola a začne sa ako len najlepšie vie modliť pobožne a nahlas. Neotočí sa pri modlitbe ani vtedy, keď do kostola niekto vojde a počuje jeho kroky. Len čo sa domodlí, prežehná sa, pokloní sa pred svätostánkom a uteká domov. Na druhý deň sa u nich doma zrazu objaví pán farár. Priniesol som vám vážnu novinu, hovorí a pokračuje: „Váš Janko včera v kostole svojou modlitbou obrátil dvoch zlodějov, ktorí prišli do kostola ukradnúť peniaze z pokladničky, prípadne omšové kalichy. No keď vošli do kostola, modlil sa tam váš Janko. Jeden zo zlodějov započul jeho úprimnú modlitbu, zarazil sa a prišlo mu na um, že on nebol vždy zlým človekom, to ho na zlé cesty zvedli len kamaráti. Ozvalo sa mu svedomie a zazvonil mi na faru, vyžaloval sa mi a napokon sa vyspovedal. A pridala sa k nemu aj jeho kamarát.“¹⁸⁰ Takto Janko ochránil, čo Pánu Bohu obetovali Božie stvorenia, veriaci ľudia.

Bratia a sestry! Chráňme všetko, čo Boh stvoril, lebo je to Jeho dielo a chráňme i hodnoty, ktoré vytvorili ľudia. Amen.

2. novembra

Spomienka na Všetkých verných zosnulých

1.

Drahí moji!

Vypočuli sme si nádherné čítanie z *Knihy Jób*.

Nádherné preto, lebo vyjadrujú veľmi dôležitú náboženskú pravdu: „Ja viem, že môj vykupiteľ žije.“

Áno, náš Boh je živý a raz budem vidieť Boha. Veru, ja sám ho uvidím.

Teším sa na toto stretnutie?

Svätý Augustín raz zvolal: *Nespokojné je naše srdce, kým nespočinie v tebe, Bože*. Vyjadril tak túžbu po stretnutí s Nebeským Otcom, ktorému venoval i ďalšie myšlienky: *Neskoro som ťa začal milovať, Krása taká dávna a taká nová, neskoro som ťa začal milovať! Ty si bol vnútri a ja vonku a tam som ťa hľadal*.

179 *Fermentum*. Šestiletý cyklus tematických homílií, rok šiesty: Olomouc : Matice cyrilometodějská pro liturgickou komisi ČBK, 2013, č. 6/2013.

180 MADAČOV, M. *Vitaj, Ježiško!* In *Priateľ dietok*, Prešov : 1948, s. 82-92.

*Ošklivo som sa vrhal na krásne veci, ktoré si stvoril. Bol si so mnou a ja som nebol s tebou. Držalo ma ďaleko od teba to, čoho by nebolo, keby to nebolo v tebe. Volal si a kričal a preboril si moju hluchotu. Žiaril si, skvel si sa a zahnal si moju slepotu. Šíril si vôňu, ja som si jej vdýchol a dychtím po tebe. Okúsil som a teraz som lačný a smädný. Dotkol si sa ma a zahorel som túžbou po tvojom pokoji.*¹⁸¹

Milovaní! Všetkým našim drahým zosnulým vyprosujeme spokojný večný život v náručí nášho Vykupiteľa. Amen.

2.

Milovaní!

Spomienka na všetkých verných zosnulých nás dnes pobáda, obetovať za našich zosnulých svätú omšu a sväté prijímanie.

Robíme tak preto, lebo nám to pripomína *cirkev*: modliť sa tak za živých, ako i za mŕtvych.

Lebo všetci potrebujeme modlitbu. My živí ju potrebujeme k tomu, aby sme mali potrebnú pomáhajúcu Božiu milosť. Mŕtvi ju potrebujú k tomu, aby sme za nich doplatili, ak nestihli zaplatiť za svoje hriechy tu na zemi a poprípade, ak sú v očistci, aby sa čím skôr dostali do neba.

Veď je to úplne výrazom kresťanskej a aj ľudskej lásky, milovať svojich blížnych. A v tomto prípade ide naša láska až za hrob.

No okrem toho si musíme všetci uvedomovať, že sme tu na zemi len na chvíľu, lebo pozemský život sa dá chápať aj ako putovanie po ceste. Tak to vyjadril i židovský rabín Hafec Kaim, ktorého keď navštívili známi, boli prekvapení, že žije veľmi skromne a nič nemá v byte navyše. Sám to vysvetlil: „*Mám len tie najpotrebnejšie veci k životu: posteľ, stôl, stoličku a skriňu, lebo ostatné veci ma v živote len zaťažujú. A nakoľko som v tomto živote len na ceste – nie som tu doma – tak som sa podľa toho aj zariadil: Načo by som sa zbytočne zapratával. Lebo podstatné je, aby som mal dostatok času nie na pozemské veci, ale na Všemohúceho Boha.*“¹⁸²

Drahí moji! Nezabúdajme, že všetci sme kandidátmi neba, lebo len tam je náš skutočný domov, a preto sa pomodlime aj za seba, aby sme na to nezabúdali. Amen.

3.

Drahí moji, bratia a sestry!

Na našej ceste do večnosti nie sme sami, je s nami Kristova Cirkev.

A tá nás vyzýva, aby sme boli bdeli.

181 Dostupné online: <http://jurajdrobny.blog.sme.sk/c/336281/Nespokojne-je-nase-srdce-kym-nespočinie-v-Tebe.html>, 7. 11. 2016.

182 Rovnako tak vyzerala i izba pápeža Pavla VI., ktorú našli po jeho smrti: posteľ, kľakátko a kríž.

Tak ako rozumné panny čakajúce na ženícha z dnešného evanjelia. Tie boli pripravené, bdelé, hoci nevedeli ani dňa, ani hodiny.

Napodobňujme ich!

Študent našiel ruženec, nechal si ho, modlil sa na ňom a stal sa kňazom. Raz, keď ako duchovný v nemocnici sedel pri lôžku staršieho muža, vypočul si jeho odmietnutie s príbehom, že v rámci svojho pohrdania Božími zákonmi bol aj pri lôžku svojej zomierajúcej matky, ktorá mu dala ruženec. Odhodil som ho na ulici a odvtedy som nešťastný a prekliaty. Kňaz zistil, že to bolo v tom roku, keď ho našiel on. Porozprával mužovi, aké šťastie spôsobil ten ruženec jemu. Chorý muž bol dojatý, prijal svätú spoveď, Najsvätejšiu Sviatosť Oltárnu a pomazanie chorých. O niekoľko dní spokojne zomrel.¹⁸³

Milovaní moji bratia a sestry! Prijímajme sväté sviatosti v nádeji, že raz dosiahneme skrze nich večný život. Amen.

9. novembra

Výročie posviacky Lateránskej baziliky

Sviatok

Drahí moji!

Bazilika svätého Jána v Lateráne sa nachádza v Ríme.

Je to biskupský chrám prvého biskupa na svete, ktorým je biskup mesta Ríma pápež. Ide o hlavu a matku všetkých kostolov mesta Ríma, i celého sveta.

V bazilike je pochovaných šesť pápežov: Alexander III., Sergius IV., Klement XII., Martin V., Inocent III. a Lev XIII. Až do 19. storočia tu boli korunovaní pápeži, v baptistériu za bazilikou bol pokrstený Karol Veľký, v bývalom apoštolskom paláci, kde dnes sídli jednak biskupský úrad, ako i známa katolícka *Lateránska univerzita*, tu sa odohrali mnohé cirkevné koncily a zasadnutia, bola tu tiež podpísaná známa *Lateránska zmluva* medzi pápežom Piom XI. a Mussolinim; v susedstve sa nachádzajú *Sväté schody* a oproti nej je impozantné súsošie svätého Františka z Assisi, patróna Talianska – ide o samozrejmu *pútnickú časť* z návštevy *Večného mesta*.

Myslím si, že k prejavom našej viery patrí púť. Lebo putovanie vždy znamenalo nasledovať svojho Boha – vyvolený národ putuje po púšti, starozákonný ľud putuje do jeruzalemského chrámu a novozákonný Boží ľud navštevuje *Svätú zem* spojenú s miestami života Pána Ježiša, ako i miesta spojené s Ježišovými

nasledovníkmi – preto máme *mariánske* a *apoštolské* pútné miesta, prípadne svätyne spojené so životom a pôsobením svätých.

Tak napríklad 19. marca 1729 tu bol vyhlásený za svätého oblúbený český svätec, svätý Ján Nepomucký – v krížovej chodbe je i pamätná tabuľa. Slováci majú svoju pamätnú tabuľu v baptistériu.

Bratia a sestry! Nezabúdajme na putovanie a vo svojom výletnom programe si vždy nájdime čas aspoň na jednu púť.

21. novembra

Trnavskej Panny Márie

Drahí moji!

Naša slovenská speváčka, Marika Gombitová, spieva krásnu pieseň *Novembrové chryzantémy*¹⁸⁴, ktorá v nás vždy evokuje nádherné spomienky na našich drahých zosnulých.

Dnes sa za nich modlime s mocným príhovorom u Boha prostredníctvom našej Trnavskej Panny Márie.

Lebo slávime jej tradičnú *Trnavskú nověnu* pri milostivom obraze, ktorého kópiu máme aj v našom farskom kostole. Ako Panna Mária povedala 12. decembra 1531 svätému Juanovi Diegovi pri svojom zjavení v mexickom Guadalupe: „*Niž ťa nemá vystrašiť, nič ťa nemá zarmútiť, nič nemá tvoju tvár, tvoje srdce zatemniť. Neboj sa tejto nemoci, ani nijakej inej nemoci alebo nejakého trápenia, nejakej bolesti. Či nie som tu, tvoja Matka? Nie si tu ty v mojom tieni, pod mojou ochranou? Nie som prameňom tvojej radosti? Nie si v záhyboch môjho pláštá, v mojich rukách?*“¹⁸⁵ Preto sa aj my na ňu s dôverou obráťme!

Vyprosujme si útechu a posilu.

Aj moja zomrelá matka sa narodila v novembri. Vidím ju v svojom duchu, keď som si pred dvadsiatimi rokmi ako diakon pripravoval svoju prvú homíliu v kuchyni za stolom, ona sa pri mne tichúčko modlila s ružencom v ruke. Som presvedčený, že sa k Panne Márii modlila za mňa a za moje kňazstvo.

Milovaní! Spoločne sa modlime slovami piesne: „*Matka Božia Trnavská, ó Panenka Mária, tys nad našim súžením, horké slzy ronila. U Boha nás zastávaj, v súžení nám pomáhaj. Matka Božia. Matka dobrá, naše slzy zotieraj.*“¹⁸⁶ Amen.

183 PFLEGER, A. *Ruženec jedné matky*. In Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské. Olomouc : Matice cyrilometodějská, 2016, roč. XXIV, č. 40, 9. října 2016, s. 7.

184 Dostupné online: <http://www.supermusic.sk/skupina.php?idpiesne=165667&sid=, 5. 11. 2016>.

185 Dostupné online: http://www.modlitba.sk/htm/svedectva/maria_ucta/guadalupe.htm, 12. 3. 2016.

186 Dostupné online: <http://www.trnava.fara.sk/panna-maria-trnavska-lady, 30. 10. 2016>.

8. decembra

Nepoškvrnené počatie Panny Márie

Slávnosť

Drahí bratia a sestry!

Dnešná slávnosť Nepoškvrneného počatia Panny Márie nás pobáda k vďačnosti. Sme pomaly na konci občianskeho roka, v poslednom mesiaci.

A tak využime dnešný deň, aby sme sa poďakovali Pánu Bohu prostredníctvom Panny Márie za mnohé milosti, ktorými nás požehnal „*všetkým nebeským duchovným požehnaním*“ – ako sme o tom počuli v dnešnom druhom čítaní.

Požehnanie znamená podľa slov svätého Pavla Efezanom vyvolenie, predurčenie, „*aby sme boli na chválu jeho slávy.*“

Pred nami bola takou aj Panna Mária, ale i všetci svätí. No rovnako takými máme byť aj my, preto dostávame dary – napríklad zdravie, úspech, šťastie, manželstvo, rodinu, dieťaťko, priateľov a kamarátov, prácu, odmeny, dobré vzťahy, ale i vernosť a slobodu.

Za vernosť Pánu Bohu, prostredníctvom Panny Márie a slobodu, ďakujú v Gruzínsku štyri rehoľné sestry v kontemplatívnom kláštore v Achalciche zriadenom pri kostole Ružencovej Panny Márie zrekonštruovanom z ruín. V Gruzínsku prežila Katolícka cirkev len vďaka modlitbe svätého ruženca – nič iné sa tam nesmelo robiť. Ľudia nepoznali žiadnu liturgiu, ale ruženec sa nezabudli modliť, a tak si zachovali zbožnosť v dlhých rokoch komunizmu. Dnes je v tejto krajine len 50 000 katolíkov, lebo 90 % veriacich obyvateľov predstavujú pravoslávni. S nimi majú katolíci veľmi dobré vzťahy, lebo aj u našich bratov vo viere je mariánska úcta hlboká.¹⁸⁷

Drahí moji, máme za čo ďakovať! Využime tento adventný a vianočný čas, aby sme vedeli byť vďační Pánu Bohu a príhovoru Panny Márie aj my! Amen.

Podakovanie

Ďakujem všetkým, ktorí

- ✓ patríte k mojej rodine;
- ✓ ste mojimi priateľmi, kamarátmi a známymi;
- ✓ ste mojimi vynikajúcimi farníkmi
- ✓ sa nebojíte slobodne vyjadriť svoj názor;
- ✓ sa nehanbíte ku mne sa priznať;
- ✓ ma inšpirujete;
- ✓ ma podnecujete k ďalšej práci;
- ✓ ma akýmkoľvek spôsobom podporujete;
- ✓ nepočúvate moje homílie a didaskálie, ale mne vnuknuté Božie slovo;
- ✓ čítate moje publikácie;
- ✓ ste práve dočítali Formálnu homiletiku, 94 homílií a 3 didaskálie
- ✓ dúfate, že ak Pán Boh ešte dá, niečo vám zase napíšem...

187 Nový klášter v Gruzii. In Světlo, týdeník Matice cyrilometodějské, roč. XX, č. 47, 25. listopadu 2012, s. 7.

OBSAH

ÚVOD	5
1. PÁPEŽ FRANTIŠEK NADVÄZUJE NA SVOJHO PREDCHODCU – EMERITNÉHO PÁPEŽA BENEDIKTA XVI.....	6
1.1. Nový dynamizmus podľa emeritného pápeža Benedikta XVI.	6
1.2. Kerygma a homília – Homiletické formy hlásania božieho slova.....	7
1.2.1. <i>Kerygma</i>	7
1.2.2. <i>Homília</i>	8
2. POZORNOSŤ PÁPEŽA FRANTIŠKA SOLIDARITE A SOCIÁLNEJ SPRAVODLIVOSTI.....	10
2.1. Solidarita	11
2.2. Sociálna spravodlivosť	12
3. NAPOMÁHANIE SOLIDARITY A SOCIÁLNEJ SPRAVODLIVOSTI HOMÍLIU	15
3.1. Nebezpečenstvá Komunikácie	15
3.2. Vlastné formy ľudovej nábožnosti.....	16
3.3. Neformálne misijné hlásanie	17
3.4. Homília podľa pápeža Františka.....	18
3.5. Homília svojou štruktúrou prehľbuje kerygmu.....	23
ZÁVER	26
LITERATÚRA A POUŽITÉ INFORMAČNÉ ZDROJE	28

HOMÍLIE NA ROK C	32
Prvá adventná nedeľa	33
Druhá adventná nedeľa.....	34
Tretia adventná nedeľa	34
Štvrtá adventná nedeľa	35
Narodenie Pána Na omšu na vigíliu	36
Na omšu vo svätej noci.....	36
Na omšu na úsvite.....	37
Na omšu vo dne	37
Svätého Štefana, prvého mučeníka	38
Svätej Rodiny Ježiša, Márie a Jozefa.....	39
Slávnosť Panny Márie Bohorodičky	40
Druhá nedeľa po Narodení Pána	40
Sviatok Zjavenia Pána	41
Krst Krista Pána	42
Prvá pôstna nedeľa.....	43
Druhá pôstna nedeľa.....	44
Tretia pôstna nedeľa	44
Štvrtá pôstna nedeľa	45
Piata pôstna nedeľa	46
Kvetná nedeľa.....	46
Zelený štvrtok Na večernú omšu na pamiatku Pánovej večere.....	47
Slávenie utrpenia a smrti Pána Veľký piatok.....	48
Veľkonočná nedeľa alebo Nedeľa Pánovho zmŕtvychvstania Na veľkonočnú vigíliu	48
Na omšu vo dne.....	49

Pondelok vo Veľkonočnej oktáve	50
Druhá veľkonočná nedeľa alebo Nedeľa Božieho milosrdenstva	51
Tretia veľkonočná nedeľa	54
Štvrtá veľkonočná nedeľa	54
Piata veľkonočná nedeľa	55
Šiesta veľkonočná nedeľa	56
Nanebovstúpenie Pána	56
Siedma veľkonočná nedeľa	57
Prvé sväté prijímanie	58
Zoslanie Ducha Svätého Na omšu na vigíliu	59
Na omšu vo dne	60
Svätodušný pondelok	61
Najsvätejšej Trojice	62
Najsvätejšieho Kristovho Tela a Krvi	63
Najsvätejšieho Kristovho Tela a Krvi Na procesiu	63
Najsvätejšieho Srdca Ježišovho	64
Nepoškvrneného Srdca Panny Márie	65
Druhá nedeľa v cezročnom období	66
Tretia nedeľa v cezročnom období	67
Štvrtá nedeľa v cezročnom období	67
Piata nedeľa v cezročnom období	68
Šiesta nedeľa v cezročnom období	68
Siedma nedeľa v cezročnom období	69
Ôsma nedeľa v cezročnom období	70
Deviata nedeľa v cezročnom období	70
Desiata nedeľa v cezročnom období	71

Jedenásta nedeľa v cezročnom období	72
Dvanásta nedeľa v cezročnom období	73
Trinásta nedeľa v cezročnom období	73
Štrnásť nedeľa v cezročnom období	74
Pätnásť nedeľa v cezročnom období	75
Šestnásť nedeľa v cezročnom období	76
Sedemnásť nedeľa v cezročnom období	76
Osemnásť nedeľa v cezročnom období	77
Deväť nedeľa v cezročnom období	78
Dvadsať nedeľa v cezročnom období	79
Dvadsaťprvá nedeľa v cezročnom období	79
Dvadsaťdruhá nedeľa v cezročnom období	80
Dvadsaťtretia nedeľa v cezročnom období	81
Dvadsaťštvrtá v cezročnom období	82
Dvadsaťpiata nedeľa v cezročnom období	82
Dvadsaťšiesta nedeľa v cezročnom období	83
Dvadsaťsiedma nedeľa v cezročnom období	84
Dvadsaťôsma nedeľa v cezročnom období	85
Dvadsaťdeviata nedeľa v cezročnom období	86
Tridsať nedeľa v cezročnom období	87
Tridsaťprvá nedeľa v cezročnom období	88
Tridsaťdruhá nedeľa v cezročnom období	88
Tridsaťtretia nedeľa v cezročnom období	89
Tridsaťštvrtá nedeľa v cezročnom období Krista Kráľa	90
Výročie posvätenia chrámu	90
2. februára Obetovanie Pána Sviatok	91

19. marca	
Sv. Jozefa, ženicha Panny Márie	
Slávnosť	92
25. marca	
Zvestovanie Pána	
Slávnosť	93
24. júna	
Narodenie svätého Jána Krstiteľa	
Slávnosť	
Na omšu na vigíliu	94
Na omšu v deň slávnosti.....	94
29. júna	
Svätých Petra a Pavla, apoštolov	
Slávnosť	
Na omšu na vigíliu	95
Na omšu v deň slávnosti.....	96
5. júla	
Svätých Cyrila a Metoda,	
slovanských vierozvestov a spolupatrónov Európy	
Slávnosť	97
Svätých Cyrila a Metoda,	
slovanských vierozvestov a spolupatrónov Európy	
Slávnosť	98
6. augusta	
Premenenie Pána	
Sviatok	102
15. augusta	
Nanebovzatie Panny Márie	
Slávnosť	
Na omšu na vigíliu	103
Na omšu v deň slávnosti.....	103
8. septembra	
Narodenie Panny Márie	
Sviatok	105
14. septembra	
Povýšenie svätého križa	

Sviatok	105
15. septembra	
Sedembolestnej Panny Márie, patrónky Slovenska	
Slávnosť	106
1. novembra	
Všetkých svätých	
Slávnosť	107
2. novembra	
Spomienka na Všetkých verných zosnulých	
1.	108
2.	109
3.	109
9. novembra	
Výročie posviacky Lateránskej baziliky	
Sviatok	110
21. novembra	
Trnavskej Panny Márie	111
8. decembra	
Nepoškvrnené počatie Panny Márie	
Slávnosť	112

PAVOL ZEMKO
FORMÁLNA HOMILETIKA A HOMÍLIE NA ROK C

Vydavateľ: Ivona Matúšová, Trnava

Jazyková úprava: PhDr. Lenka Pavlíková

Grafické spracovanie: Polygrafia Gutenberg s.r.o., Banská Bystrica, www.polygrafia.eu

Obálka:

Gottlieb Anton Galliarti (1720) - sv. Lukáš, evanjelista - detail fresky

Katedrály - baziliky minor sv. Emeráma v Nitre

Foto: Matej Plekanec

Publikované s láskavým súhlasom Nitrianskej diecézy.

Prvé vydanie

© 2017

ISBN: 978-80-89413-67-6